

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Az országos m. gazdasági egyesület tagjai ingyen kapják.
Nem tagoknak előfizetési díj:
Egész évre 10 frt, félévre 5 frt, negyedévre 2 frt 50 kr.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: **Budapest (Köztelek),
Üllői-út 25. szám.**
Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEI.

Értesítés.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület legújabb történetét 1876. évtől 1897. évig *Galgóczy Károly* egyesületi választmányi tag, kir. tanácsos és a Magyar Tudományos Akadémia tagja által iratta meg.

A mű az egyesület kiadásában jelent meg és 150 oldalra terjed.

Ezen műben szorosán véve nem csak az Országos Magyar Gazdasági Egyesület története van lefektetve, azonban mindazon nevezetesebb mezőgazdasági és közgazdasági mozgalmak, amelyek ezen időszakban az országban előfordultak, ismertette vannak. Így tehát ezen mű érdekes anyagot tartalmaz.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület igazgató-választmánya elhatározta, hogy ezen művet a legmérsékeltebb árban fogja tagjai rendelkezésére bocsájtani és akik birni óhajtják, azoknak ezen mű egy korona beküldése mellett portómentesen megküldetik.

Ezen összeg bélyegjegyekben is beküldhető az Országos Magyar Gazdasági Egyesület pénztárának.

Igazgató.

Meghívó

a közgazdasági szakosztály február hó 26-án, azaz szombaton d. u. 4 órakor a „Köztelek” kistermében tartandó ülésére.

Tárgy:

Miklós Ödön felolvasása a „Terményzáloghitelről.”

gróf Zselénski Róbert.
szakoszt. elnök.

Meghívó

az állattenyésztési és állategészségügyi szakosztálynak február hó 28-án, azaz hétfőn d. u. 4 órakor a Köztelekben tartandó ülésére.

Tárgyak:

1. Lótenyésztési bizottság megalakítása.

2. Javaslat a lóhuskimérés és szabad székek rendszerezéséről.

3. Földmivvelésügyi miniszter leirata a sertésvész elleni védekezés ügyében.

Tormay Béla,
szakosztályi elnök.

Tavaszi állatvásárok sorrendje.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület által a f. év tavaszán rendezendő állatvásárok a következő időszakokban fognak megtartani:

IX. tavaszi luxuslövásár (a Lótenyésztés emelésére alakult Tattersall r.-társasággal karöltve rendezve) márczius hó 29, 30 és 31-én a Tattersall istállóiban (Külső Kerepesi-ut, a kelet pályaudvarral szemben.)

X. tavaszi luxuslövásár, ugyanott május hó 15, 16 és 17. napjain.

A díjazással egybekötött XV. tenyész-állatvásár márczius hó 25., 26. és 26-én a Tattersall istállóiban.

I-ső díjazással és próbavágásokkal egybekötött hizott állatvásár a székesfővárosi marhavásártér istállóiban április hó 2, 3 és 4-ik napjain.

Bejelentési iven a vásárookra az OMGE. titkári hivatalánál (Budapest, Köztelek) kaphatók.

Tejtermelő gazdák értekezlete.

(1898. február 19.)

Az az értekezlet, melyet az OMGE. több tejtermelő gazda óhajára f. hó 19-ére összehívott, élénk érdeklődés mellett folyt le. Ugy látszik, hogy a kereskedők kartellizáló törekvései már eddig is tényleg oly helyzetet teremtettek, amelynek nyomásztó voltát termelőink tovább is tűrni, nagyon helyesen — nem akarják.

Az értekezlet kereste és általánosságban meg is jelölte a módokat, melyek igénybevételel a tejkereskedelem szolidabb alapokra lesz fektethető s a gazdák meg lesznek védhető a kereskedők tulkapásai ellen. A részletek megállapítását az értekezlet egy szűkebb bi-

zottságra bízta, amely a kész tervezetet egy újonnan összehívandó értekezlet elé fogja elfogadás czéljából terjeszteni.

A termelők összetartásától függ, hogy magukat biztosítani akarják-e a kereskedők eddig is bőven tapasztalt nyomása ellen, vagy széthuzva, teljesen kiakarják-e magukat azoknak szolgáltatni; mert a kellő védekezhetésre a megfelelő eszközt a kiküldött bizottság minden bizonynyal rendelkezésére fogja termelőinknek bocsájtani.

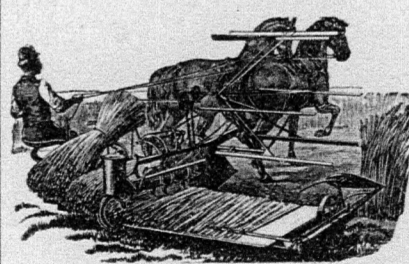
Az értekezlet lefolyásáról alábbiakban adjuk a részletes tudósítást.

Jelen voltak: a földmivvelésügyi miniszter képviselőjében Nagy Vince orsz. tejgazdasági felügyelő. A központi tejesarhok részéről báró Harkányi János, Schlichter Izidor és Ohmacht Nándor. A köztisztviselők fogyasztási szövetkezete részéről Czuczor József, — a nagyszécsényi tejszövetkezet képviselőjében Strausz Vilmos, — továbbá az alábbi tejtermelők: Auspitz Pál, Balázsovich Oszkár, Bálintffy Pál, Boross Lajos, Blau Izidor, báró Buttler Ervin, ifj. Cséry Lajos, Ehrenreich József, Fiáth István, Goldmann Adolf, Gosztonyi Tibor, Havass Pál, Heissler Ferencz, Ivánka László, gróf Károlyi Sándor, Kende Tivadar, Lintner Sándor, Luczenbacher István, gr. Mailáth Géza, Pick Oswald, Pirkner János, Pfeffer Arthur, Sierbán János, Sümeg József, Székely Miklós és Zaleski Jenő. Az OMGE. tisztviselőikara részéről Forster Géza igazgató és Jeszenszky Pál titkár.

Az értekezletet Forster Géza az OMGE. igazgatója nyitotta meg, a ki üdvözölvén a megjelenteket, előrebocsájtja, hogy az Országos Magyar Gazdasági Egyesület állattenyésztési és állategészségügyi szakosztálya legutóbb tartott ülésén foglalkozott a tejértékesítés kérdésével azon alkalomból, hogy több tejtermelő panaszt emelt amiatt, miszerint a gazdák a tejtermelésnél igen meg vannak károsítva azáltal, hogy a budapesti tejkereskedők egymásközt egységre lépven, kartellszerű meg egyezést kötöttek, aminek következtében a gazdákat bizonyos nehéz körülmények közé hozták. Felszólalás tárgyát képezte a tejkereskedők ezen eljárása a Köztelek-ben is s ebből folyólag merült fel azon eszme, hogy czél-szerű volna a pestvidéki tejtermelő gazdákat

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete Budapest, V., Alkotmány-utca 31. szám Váci-körút sarok.

ADRIANCE PLATT & Co. NEW-YORKI
világhírű gépgyárosok:
kizárólagos képviselőisége
Fűkaszáló,
Marokrakó arató és
Kéveköto aratógépeire.
Kitünő magyar bizonyítványok.

Több évi tapasztalat után bebizonyult, hogy a legtokéletesebb és tartósságánál fogva a legolcsóbb és legtokéletesebb permetezőgép a **Vermorel**-féle

„ECLAIR“

peronospora permetező, mely eddig minden versenynél az első díjat nyerte el.

Kizárólagos magyarországi képviselő.

— Ár 20 forint csomagolással. —
Aussigi la „Rézgálicz“ 25 1/2 frt métermázsánként,
„Raffiaháncs“ 42 kr. métermázsája

➔ Késések elkerülése végett kérjük a megrendeléseket már most előjegyeztetni. ➔

Mai számunk 24 oldal.

értekezletre hívni össze, annak megbeszélésére, miként lehetne a tejkereskedők kartelle ellen védekezni és miként lehetne a gazdáknak módot nyújtani arra, hogy ha megszorult helyzetbe jutnának, tejeiket azért értékesíteni tudják. Az értekezletre meghivattak a termelők, az ügyben érdekelt testületek, valamint felterjesztésben felkértük a földmivelésügyi miniszter urat is, hogy magát az értekezleten képviseltetni sziveskedjék.

A miniszter Nagy Vincze orsz. tejjgazdasági felügyelő urat küldte ki. A központi tejcsarnokot br. Harkány János, Schlichter Imre és Ohmacht Nándor urak képviselik, a gazdák tejegyesülete részéről Jakobovics Zsigmond ur, a köztisztviselők fogyasztási szövetkezete képviselőiben pedig Czuczor József ur jelent meg. Méltóztassék tehát a mai ülésre elnököt választani; az előadói tisztet Jeszenszky Pál az OMGE. titkára fogja betölteni.

Az értekezlet elnökül Zaleski Jenő indítványára egyhangulag Forster Gézát az OMGE. igazgatóját választja meg. Ezután Jeszenszky Pál titkár: Ismerteti röviden az értekezlet célját.

A budapesti tejkereskedők által mult év végén megkötött kartallszerű egyezmény folytán Zaleski Jenő néhány gazdatársa nevében azzal a kérelemmel fordult az OMGE.-hez, hogy nyújtson módot e kartellszerű megállapodás ellen való védekezésre. Ebből folyólag lett ezen értekezlet összehívva s az ügy ismertetése céljából a „Köztelek“ legutóbbi száma közölte a tejkereskedők kartelljének azon főbb pontozatait, melyek a termelő gazdákra károsak.

Feltételezi, hogy az értekezlet minden egyes tagja elolvasta ezen ismertetést, miért is időpazarlás elkerülése céljából mellőzhetőnek véli a sérelmes pontok előterjesztését és indokolását. A szakosztály Zaleski Jenő urat bizta meg azon javaslatok megtételével, melyek a kereskedők kartellszerű megállapodásainak lehetetlenné tételére célravezetőnek látszanak, a melyek előterjesztése után az értekezletnek képezi feladatát megvitatni a beterjesztett javaslatokat.

Zaleski Jenő: A tejtermelést, ezt a fontos gazdasági ágazatot, mely virágzásnak indult s mely hivatva volna sokkal nagyobb tért is hódítani, veszély fenyegeti. Az egyenlenség, mely a termelő és kereskedő között kezdettől fogva fennállott, fokozatosan növekedett. A kereskedők önkényének zaklatásának épügy ki vagyunk téve mi termelők, mint a fogyasztók.

Sajátságos igazán, hogy egy olyan gazdasági terménynek, mint a tej, mely mellőzhetően táplálékul szolgál csecsemőnek, aggastyának, szegénynek és gazdagnak egyaránt, kereskedelmi forgalombahozatala oly nagy nehézségekbe ütközik. Ennek okának kell lenni; szülő meri állítani azt, hogy vannak gazdák, akik nem teljesen hamisítatlan tejet is küldenek piacra, de meri állítani azt is, hogy a termelők nagy átlaga teljesen tiszta tejet bocsát közforgalomba. S daczára annak, hogy a tejkereskedők busás nyereséget tesznek zsebre, mégis surlódás van a kereskedők és termelők közt.

Évek óta küzdünk ezen abnormis állapotok ellen, de sajnos, éppen a gazda indolenciája az ok, hogy mindezekig nagyobb sikert elérni nem tudtunk. Szülő több éve fáradozik az ügynek helyes mederbe terelésén, a részvétlenség hiánya következtében azonban nem tudott semmit sem kivívni.

Ismerve a tejtermelők sanyaru körülményeit és azzal kapcsolatosan járó nehézségeket, az OMGE. állattenyésztési szakosztályához fordultam több gazdatársam nevében és orvoslást kértem ügyünkre és bajunkra.

Az OMGE. állattenyésztési szakosztályának határozata alapján jöhettünk itt ma össze s nekem jutott a szerencse, hogy ez ügyben bővebb fejtegetésbe bocsátkozzam és felvilágo-

sítással szolgálhassak a jelenlevőknek. Szeretnék rövid lenni, de az ügy fontossága megkivánja, hogy az előzményeket és a jelen stádiumot definiáljam. Ennek alapján két részre osztottam be előadásomat; első sorban a multra nézve akarok fejtegetésbe bocsátkozni, másodsorban fejtegetni akarom a megbeszélésünk alapján tervezett szándékot, segítséget.

Budapestnek tejjel való ellátását ezelőtt 10 évvel még a milimárik látták el. Ez ma már a milimáriknál nagyobb részben elvonatott s ezek helyett Budapest körül a közel fekvő 130 kilométernyi körben fekvő azon nagyobb és kisebb gazdaságok látják el a fővárost tejjel, melyek nincsenek bent a Központi tejcsarnokban s hivatva vannak a kereskedők közvetítésével tejuket a közforgalomnak átadni. Mint jól tudjuk, a közvetítők minden néven nevezendő gazdasági czikkre kartelt kötnek ma és igyekeznek a gazda véres verejtéke által szerzett csekély nyereséget elvonni. A tejkereskedők se maradtak el ezen kartelltől és ők sem elégedtek meg azzal, hogy egy-egy házat építsenek fel évente a termelő zsírján szerzett áron, hanem már a tejtermelők bőréhez s tényleg a nyuzáshoz is hozzáfogtak volna.

1896. nyarán a bpesti tejkereskedők kartelt kötöttek és ennek létrejöttét 12 nagyobb tejkereskedő aláírásával a tejtermelőkhöz körözvény alakjában szétküldötték. Midőn mi tejtermelők értesültünk arról, a „Köztelek“ lap útján sikerül a tervbe vett kartelt lehetlenné tenni s csakhamar megjelent ugyanezen 12 tejkereskedő egy újabb körözvénye, a melyben a tejtermelőkkel tudatták, hogy a kartelltől visszaléptek, bár általános maradt a meggyőződés, hogy a kartell titkon tovább is fennáll.

1897. nyarán a budapesti tejkereskedők értekezletet hívtak össze, mely itt a Köztelek tartatott meg s célja volt bizonyos szerződési pontozatok megvitátását keresztforszírozni, s ez értekezletre a gazdákat is meghívták. A tejkereskedők megjelentek 40—50-en, a termelők közül megjelentünk öten. Felszólalásunk folytán a legnagyobb zavarba kerültek s végre az értekezlet egy szűkebbkörű bizottságot küldött ki, melybe a megjelent öt gazdát is beválasztották, akik kivált a decz. 31-iki szerződés lejárat elfogadásába nem mehettek bele és a tárgyalást megszakították.

Mindennek daczára a kereskedők e pontokat magukra nézve kötelezővé tették és kimondták a kötelezettséget a gazdákra is.

Szülő fölemlíti, hogy a Fűszerkereskedők Lapja több czikkben foglalkozott e sérelmekkel és felhívta a tejtermelő gazdákat, hogy a tejkereskedők e kizsákmányoló eljárása ellen legyen segélyére a budapesti tejelárusító fűszerkereskedőknek.

Áttér ezután szülő előadása második részére, arra, hogy miként védekezzenek a termelők a kartell ellen s miként lehetne a tejtermelést, ezt a hanyatlásnak induló gazdasági ágazatot újból virágzásra emelni. Szülő a jelen értekezleten megjelent termelők számából arra következett, hogy az értekezlet a tejkereskedőkre bizonyos pressziót gyakorolni képes lesz.

Mivel pedig a részletek kidolgozása amugy is egy szűkebb bizottság feladatává kell, hogy tétethessék, szülő röviden előterjeszti a maga és több tejtermelő gazdatársa által kidolgozott határozati javaslatot:

1. Vagy egy tejtermelők egyesülete alakíttassék, melynek feladata lenne a tagjai által produkált tejet elhelyezni s a tejtermelő és fogyasztó közötti közvetítő szerepet vinni, vagy pedig

2. a tejtermelők azon tejmennyiségét, melylyel azok a piacra vannak utalva, mint közvetítő a Magyar Gazdák Vásárcsarnok Ellátó Szövetkezete vegye át és igyekezzék elhelyezni.

3. Az 1. és 2. pontban foglalt módozatok kapcsolatosan is létesíthetők oly módon, hogy tejtermelők szövetkezete volna alakítandó, mely közvetítene a termelők tejet.

Forster Géza elnök: Azt hiszi, hogy első teendő volna az értekezlet napirendjére, nézve megállapodásra jutni.

Proponálja, hogy elsőben Zaleski Jenő és társainak indítványát tárgyalja az értekezlet s azután áttérhetünk a kereskedők által megállapított sérelmes pontozatokra.

Báró Harkányi János kijelenti, hogy nagyban és egészben osztozik abban amit Zaleski előadott s még szerencsének tartja, hogy a kereskedők ez eljárása a tömörülésre szorítja a tejtermelőket, akik érdekeik megvédésére eddig semmit sem tettek. Mint a központi tejcsarnok kiküldötte kijelenti, hogy azáltal, hogy a tejkereskedők a tejarakat konzekvensen lenyomják, — ezáltal direkt és indirekte a központi tejcsarnok-szövetkezet is szenved és ezen nyomást éreztetnie kell a tagjaival is a kifizetett tejarakban. Épp ez intenczióból indult ki a két tejcsarnok fuzionálása, mert a tejkereskedők eljárása oly helyzetbe juttatta mindkét intézményt, hogy nehéz volt nekik megfelelő árat adni a termelőknél.

Szülő osztja azt a nézetet, hogy a tejpiacon szanalása céljából a termelők tömörüljenek és talán egy eladási illetve értékesítési szövetkezetet teremtsenek.

Arra nézve szülő nem kíván nyilatkozni, hogy a Magyar Gazdák Vásárcsarnok Ellátó Szövetkezete erre alkalmas volna-e. E kérdés eldöntésére és a helyzet alapos tanulmányozására és tervezet kidolgozására egy szűkebb körű bizottság kiküldése proponáltatik, e bizottság feladata volna szerinte a részletekbe menni. A Vásárcsarnok Ellátók Szövetkezetének bevonását azért nem tartaná célravezetőnek, mert ott egy nagyon csekély szuperplusz, mely a tej értékesítésében beállana, nagyon nyomasztólag hatna az árakra.

Kijelenti, hogy a Központi Tejcsarnok Szövetkezet érdekazonosságból a legnagyobb készséggel fölajánlja a közreműködést.

Lintner Sándor szerint a tejkereskedők éppen olyan bajokkal küzdenek, mint a termelők, akiknek nincs még egy berendezve a tehenészetük, hogy a tej a nagyobb konzum idejében jöjjön a fővárosba. Akkor jön be a nagyobb mennyiségű tej a fővárosba, mikor a kereskedők azt legkevésbé tudják elhelyezni. Olyformán véli a kérdés megoldását leghelyesebbnek, hogy az értekezlet vitassa meg a szóban forgó szerződés sérelmes pontozatait s mindazt hagyja ki a pontozatokból, a mi a gazdára terhes. Szerinte sokkal helyesebb a kérdést a kereskedőkkel karöltve megoldani, mint ellenük szövetkezni.

Bálintffy Pál: Azok közé a gazdák közé tartozik, akik résztvettek a tejkereskedőkkel folytatott tárgyalásokon és ismeri azon kívánalmakat, melyeket a tejkereskedők kifejeztek s kifejezésüknek nyomatékos súlyt is adtak azáltal, hogy egyesültek a gazdák ellen; egyesültek abban az értelemben, hogy a tejet minél olesőbban kapják, az olesó árat még jobban lenyomhassák s végre egyesültek azért, hogy minden körülmények között minél nagyobb nyereséget biztosítsanak maguknak.

Tejkereskedőkre van szükség és nem is mondom azt, hogy mellőzzük őket, de szükséges, hogy a gazdák tömörüljenek, összetartásra, öntudatra ébredjenek és az amit akarnak keresztfül is vigyék. Az itt kiküldendő bizottság vegye alapos mérlegelés alá azon kívánalmakat, melyeket a tejkereskedők irásba foglalva tudomásunkra hoztak s keresse az okokat, melyek a tejtermelést és értékesítést lehetlenné teszik.

Szülő ismeri rég idő óta a budapesti tejkereskedelmet, résztvett a központi tejcsarnok létesítésében is, amely, hogy nem properálhattott akként, amint eleinte megindult, annak is a tisztességtelen kereskedői kar volt az oka, mely egészségtelen konkurrencziát okozott; ha a központi tejcsarnok 10 krért adta a tejet,

hiszi, hogy első
rendjére nézve

Zaleski Jenő
ja az értekezlet
edők által meg-

kijelenti, hogy
abban amit
csésének tartja,
a tömörülésre
érdekeik meg-
tettek. Mint a
kijelenti, hogy
k a tejárakat
ezáltal direkt és
k-szövetkezet is
eztetnie kell a
kban. Épp ez
két tejesarnok
ők eljárása oly
tézmenyt, hogy
kat adni a ter-

et, hogy a tej-
melők tömörül-
tve értékesítési

ván nyilatkozni,
resarnok Ellátó
na-e. E kérdés
s tanulmányozza
gy szűkebb
onáltak, e bi-
te a részletekbe
Szövetkezetének
ezélravezetőnek,
zuperplusz, mely
nagyon nyo-

onti Tejesarnok
ól a legnagyobb
üködést.

a tejeskereskedők
k, mint a terme-
perendezve a te-
gyobb konzum
a. Akkor jön
ej a fővárosba,
kevésebb tudják
rdés megoldását
értekezlet vitassa
sérelmes ponto-
pontozatokból, a
sokkal helyesebb
ltve megoldani,

a gazdák közé
tejeskereskedőkkel
eri azon kívánal-
ők kifejeztek s
lyt is adtak az-
lák ellen; egye-
hogy a tejet mi-
árat még job-
egyesültek azért,
t minél nagyobb
nak.

ség és nem is
ket, de szükség-
k, összetartásra,
it akarnak ke-
endő bizottság
n kívánalmakat,
a foglalva tu-
z okokat, me-
ést lehetetlenné

a budapesti tej-
onti tejesarnok
em properálha-
adult, annak is
ar volt az oka,
acziát okozott;
rt adta a tejet,

ott volt 10 másik kereskedő, aki alább kínálta és adta, adhatta is, mert a kvalitást megrontotta.

Szerinte az egyesülés okvetlenül szükséges s nem kell egyebet tenni, minthogy a Budapest-vidéki összes nagy- középbirtokos tejtermelők központot létesítsenek, úgy hogy a kereskedő ne kaphasson tejet máshonnan, mint e központból.

Br. Harkányi János teljesen osztja Bálintffy azon nézetét, hogy ne ejtessék el a tejeskereskedőkkel való egyezkedés kérdése. Oly módokat kell keresni, a melyekkel egyáltalán pro futuro szanálható a tejj piac helyzete. A kereskedőknek ezt nincs joguk rossz néven venni, mert ők maguk jártak elől és tömörültek; — ami tömörülésünknek nincs meg a kartellszerű jellege, hanem a gazdák-
nak saját jól felfogott érdekeik védelmére most már feltétlenül tömörülniök kell. Egészen helyesli azt az utat, melyet Bálintffy kijelölt s ezért szólalt fel Zaleski azon indítványa ellen, hogy a vásáresarnok vonassék be, mert ottan eséleg 100—200 liter tejnek rossz eladása kihatással lehet az egész tejj piacra.

Forster Géza elnök a felszólalásokból úgy veszi ki, hogy az értekezlet egy központ létesítését tartja szükségesnek, amely a gazdák tejének értékesítését magára vállalja. Esetleg azonban a módokatól függne, hogy ez egy meglevő hasonczélú intézménnyel kapcsolatosan vitessék keresztül nem tudta az eddigiekből megérteni, hogy önálló tejértékesítő szövetkezet kontempláltatik-e, vagy milyen testvérszövetkezet volna az, amelyre hivatkozni méltóztatnak. Szerinte megnyugtató volna, ha a központi tejesarnok vállalná el a dolgot.

Báró Harkányi János: Direkt a Központi Tejesarnokot ezzel megbizni nem volna helyes, mert bajos ezt egy egyesíteni, hogy egészen megfeleljen a központi tejesarnokon kívül állók igényeinek. Szólv azonban mindent el fog követni, hogy a tejesarnok ezen ügyet a saját jól felfogott érdekében is támogassa és az el nem helyezhető tej elhelyezésére módot találjon.

Bálintffy Pál figyelmébe ajánlja az értekezletnek, hogy az OMGE. sem hagyandó figyelmen kívül, mely a gazdasági testületek szövetségét megalkotta. A szövetség nagyobb szabásu akeziót készül megindítani az értékesítés terén és közvetítő iroda felállításán fáradozik. Szerinte tehát korrekjt járna el az értekezlet, ha ezen, a tejtermelők vitális érdekeit érintő kérdés elintézését tekintélyes kézbe helyezi, melynél meg van már a mód és eszköz a lebonyolításra.

Forster Géza elnök úgy képzeli a dolgok sikeres megoldását, ha mindazon faktorok bevonatnának, amelyek eddig is tejértékesítés-sel foglalkoztak.

Ha mi felállítunk egy egyszerű irodát a tej értékesítésére, nem fogunk nagy czélokot elérni, szükséges tehát, hogy bevonjuk a Központi Tejesarnokot, Köztisztviselők fogyasztási szövetkezetét, Magyar Gazdák Vásáresarnok Ellátó Szövetkezetét és a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségét is.

Hogy ha ily módon fogunk szervezkedni, az eredmény nem fog elmaradni. A Központi Tejesarnoknak meg vannak e téren a tapasztalatai, a Magyar Gazdák Vásáresarnok Ellátó Szövetkezeténél terve van véve az élelmi szerek házhoz szállítása és a hotelek élelmszer szükségletének beszerzése és odaszállítása. Hogyha Cséry Lajos ur magára vállalja a megrendelések házhoz szállítását, akkor a tej is felvehető lesz a szállítandó cikkek közé és Budapest lakosságának hozzáférhetővé lesz téve.

Ha ehhez hozzá méltóztatnak járulni, kimondhatom az értekezlet határozataként, hogy a tejnek a fővárosban való értékesítésére a tejtermelő gazdák egyesülnek és a czél megvalósítására a jelen értekezlet tárgyalása folyamán szóba hozott 5 intézmény, tagjaiból és az értekezlet kiküldötteiből alakítandó bizottság megbizatik az előmunkálatok végzésével és

egy újból összehívandó értekezlet elé terjesztésével. (Helyeslés.)

Mintán az értekezlet a tejtermelő gazdák egyesületé tömörülését ekként kimondotta, méltóztatassanak az előkészítő-bizottságot megválasztani.

Az előkészítő-bizottságba a következők választattak meg: a földmiv. minisztérium részéről Nagy Vince tejj gazdasági felügyelő, a központi tejesarnok részéről br. Harkányi János, Ohmacht Nándor és Schlichter Izidor, a gazdák tejegyesülete részéről Jakobovics Zsigmond, a Magyar Gazdák Vásáresarnok Ellátó Szövetkezeté képviselőében Zaleski Jenő és Bálintffy Pál, a Köztisztviselők fogy. szövetkezeté részéről Czuczor József. A Magyar Mezőgazdák Szövetkezeté részéről Perczel Ferencz. Az értekezlet tagjai közül Boronkay György, ifj. Cséry Lajos, Lintner Sándor, báró Buttler Ervin, Gosztanyi Tibor, Forster Géza, Jeszenszky Pál, Pirkner János, Végh Béla.

Ezután az értekezlet a „Köztelek”-ben közzétett s a tejeskereskedők által életbeléptetett sérelmes megállapodás egyes pontjainak megvitatásába bocsátkozott.

Jeszenszky Pál előadó ismerteti azon pontozatokat, amelyeket a termelők érdekeik veszélyeztetése és jelentékeny anyagi károsodás veszedelme nélkül el nem fogadhatnak. Az értekezlet az egyes pontokat megvitatván, felkéri a kiküldött bizottságot, hogy az inkriminált pontozatok helyett egy a gazdák érdekeinek megfelelő szerződés-mintát sziveskedjék az újonnan összehívandó értekezlet elé terjeszteni.

Még Pirkner János szólalt fel, helyeselve a tejtermelő gazdák tömörülését; hangsúlyozza, hogy az egyesületnek áldozatok meg-hozásával s összes tagjainak hozzájárulásával is igyekeznie kell egy oly központot teremteni, melynek feladata volna azon tejfőlöseget, melyet a gazda termel s a kereskedőnek nem szállíthat be a kötött szerződés alapján, elhelyezni azon tagok helyett, kik egyidejűleg esetleg bármik okból nem szállíthatnak elegendő tejet és szerződésbeli kötelezettségüknek nem tudnak megfelelni. Feladata volna a központnak Bpest vidékén levő nyaralótelepek tejjel való ellátási is.

A felszólalás még egy rövid vitát provokált, melyben ifj. Cséry Lajos, br. Harkányi János és elnök szólaltak fel.

Pirkner János indítványa szintén a bizottságnak adatott ki tárgyalás végett. Ezzel az értekezlet véget ért.

Az Országos Törzskönyvelő Bizottság ülése.

(1898. február 15.)

Az ülésen jelen voltak; Kostyán Ferencz elnök, Forster Géza, dr. Hutya Ferencz, madi Kovács László, Lejtényi György, Liphay István, Pirkner János, Reusz Henrik, Sierbán János, Tormay Béla bizottsági tagok, Szilassy Zoltán titkár, mint előadó és Wilfing Nándor törzskönyvvezető.

Elnök megnyitván az ülést, titkár jelenti, hogy az OMGE. új alapszabályai szükségessé tették az Országos Törzskönyvelő Bizottság, mint az Egyesület állandó jellegű bizottságának újjáalakítását. A földmivelési miniszter az egyesület ezirányú előterjesztése folytán kiküldte a már régebben kinevezett Tormay Béla, Liphay István és Mádai Izidor miniszteri tancsok, Pirkner János állatteny. főfelügyelő és Buda-házy Kálmán min. segédtitkár meghagyása mellett, dr. Hutya Ferencz állatorvosi akadémiai igazgatót, Darányi Béla m. kir. gazdasági főigazgatót és Sierbán János budapesti állatteny. kerületi felügyelőt, az OMGE. igazgatóválasztmányja pedig kiküldte elnökül: Kostyán Ferenczet, továbbá Forster Géza, madi Kovács László, Lejtényi Györgz, Libits Adolf, Luczen-

bacher Miklós, Monostori Károly, Reusz Henrik és Szell Kálmán tagokat.

Titkár előterjeszti az Orsz. Törzskönyvbe eddig felvett állatokról szóló kimutatást, mely szerint 7,964 drb szarvasmarha, 1,410 drb ló, 5,558 drb. juh és 1,715 drb sertés, összesen 16,657 darab tenyészállat van az Orsz. Törzskönyvbe bejegyezve, melyek 262, ill. 29, 19 és 24, összesen 334 tenyészethez tartoznak. Ezek közül 196 tenyészlet 4,836 darab szarvasmarhával, 14 tenyészlet 233 drb lóval és 4 tenyészlet 282 juhval, összesen 214 tenyészlet 5,351 drb tenyészeggyeddel van az új törzskönyvekben nyilvántartva.

Az 1897. november 5-én tartott legutóbbi ülés óta bejelentett állatok közül a bizottság a következőket vette fel az Orsz. Törzskönyvbe:

A magyar fajta szarvasmarhák könyvébe:

Somogyi Albert (Héjjasfalva) 1 bikáját és 8 tehenét.

Sperker Ferencz (Szt.-Demeter) 1 bikáját és 10 tehenét.

Ifj. Sváb Sándor (Balaton-Szt.-György) 28 tehenét.

Pallavicini Sándor örgr. (Csongrád-Mindszent) 4 tehenét.

A borzderesek könyvébe:

Boda Sándor (B.-Kajtor) 1 bikáját.

Lónyay Gábor és Elemér grófok (Bodrog-Olaszi) 5 tehenét.

Özv. gr. Forgách Sándorné (Pethő-Szinye) 3 tehenét.

Özv. gr. Zichy Rezsöné (Gombos-Pta) 2 bikáját.

Világhy Gyula (Füzítő) 1 bikáját és 10 tehenét.

Vladár Emil (Csertész) 1 tehenét.

A simmenthaliak könyvébe:

A m.-óvári gazd. akadémia 11 tehenét.

Apponyi Géza gr. (Hógyész) 9 „

Apponyi Sándor gr. (Lengyel) 1 „

Boda Sándor (B.-Kajtor) 4 „

Oberndorff Hugó gr. (Királyfia) 1 „

Szabó Ernő (Bucus) 12 „

A szent-imrei m. kir. földmives-iskola 1 tehenét.

Desswffy Miklós gr. (Vencsellő) 1 tehenét.

Ebenspanger Lipót (Pa-Ujnép) 7 „

Szell Kálmán (Rátót-Héraháza) 14 „

Zichy Nándor gr. (Duna-Adony) 1 bikáját és 4 tehenét.

Biedermann Rezső lg. (Kárász-Pta) 4 bikáját és 2 tehenét.

Szell Ödön (Bucus) 1 bikáját.

A berniek könyvébe:

Hunyady Imre gróf (Mezőkeszi) 1 bikáját és 18 tehenét.

Kralovánszky Kálmán (Pusztá-Horgostó) 1 bikáját és 1 tehenét.

A kuhlendiak könyvébe:

A kassai m. kir. tanintézet 4 tehenét.

A bonyhádiak előjegyzési könyvébe:

Apponyi Sándor gróf (Lengyel) 1 tehenét.

Az electoral-negretti juhok könyvébe:

Hunyady Imre gróf (Tarány) 39 kosát.

A többi bejelentett állatokra nézve pedig, amelyek nem törzskönyvezett tenyészetekből származnak, a Bizottság elhatározta, hogy azokat megszemlélteti s a szemlérel nyert értesítések alapján fog felvételök iránt határozni. Ez alkalommal szóba került, hogy az állami ménesebirtokokon, nevezetesen Bábólnán árverésre kerülő számfelüti állatok között selejtes anyag is található, melyet a kevésbé szakértő tenyésztők aránylag drágán megvásárolnak s midőn az Orsz. Törzskönyvbe bejelentik, a Bizottság kénytelen azt visszautasítani. A Bizottság ez okból is kívánatosnak tartja, hogy a földmivelési miniszter az állami tenyészetek-

nek a már ismételt kért bejelentését az Orsz. Törzskönyvbe elrendelje.

A jelenlegi helyzet u. i. az, hogy az országos törzskönyvbe az alapszabályok szerint csak azok a tenyészállatok vehetők fel, amelyek egyenesen eredeti tenyésztési helyeikről a külföldről importáltak s melyeknél ez tényleg igazoltatik is, a hazai tenyészetek származékai közül pedig csak azok, amelyek már az országos törzskönyvben bejegyezve levő tenyészállatoktól származnak. A többi tenyészállat pedig csakis kivételesen abban az esetben vétetik föl, ha erre külön felkért szakemberek bizonyítják, hogy az illető állat a fajtajelleget magán viseli és tisztavérűnek tekinthető. Az állami birtokokon levő tenyészetek — a gazdasági tanintézetek tenyészeteitől eltekintve — az országos törzskönyvbe bevezetve nincsenek, ennek következtében az ezektől származó állatok csak előleges szemle után vehetők fel az országos törzskönyvbe. Erre annál inkább szükség van, mivel a bizottság már azt is tapasztalta, hogy állami tenyészetektől a kiselejtezett állatok közül olyanokat vettek egyes tenyésztők és jelentettek be az országos törzskönyvbe, amelyek nem ütötték meg azt a mértéket, amelyet az orsz. törzskönyv érészben megkíván.

A bizottság azután meghallgatta a törzskönyvvezető jelentését, melyben az ügétlovak részére létesítendő magyar törzskönyv ügyében tett bécsi utjáról beszámol. A jelentés szerint a magyar ügétlovak törzskönyv felállításáról csak akkor lehet szó, ha nálunk is egy életrevaló ügétloverseny-egyesület alakul, mely a szükséges ellenőrzést gyakorolja, mert addig a bécsi ügétloverseny-egyesület, mely ez idő szerint a magyar ügétloket is nyilvántartja, nem ismerheti el a csak itthon bejegyzett ügétlovakat s ezeket versenypályáira sem bocsátaná. A bizottság a jelentést tudomásul vette s elhatározta, hogy — miután az Orsz. Törzskönyvvezető Bizottságnak nem feladata, hogy ily egyesület megalakítása iránt kezdeményező lépéseket tegyen, — átteszi a jelentést az OMGE. lótenyésztési bizottságához azon kéréssel, hogy azt tárgyalni és az esetleg szükségesnek mutakozó intézkedéseket az Orsz. Törzskönyvvezető Bizottsággal együttesen megtenni sziveskedjék. A netalán érkezendő bejelentéseket az ügétlo vak könyvébe pedig továbbra is elfogadja, hogy majdan, ha erre szükség lesz, bejegyzett kész anyaggal rendelkezünk.

Szilassy titkár indítványozza, hogy Magyarország egyes erre alkalmas vidékein létesenek lépések, hogy az ott keletkezőben levő tájfajták helybeni törzskönyvezését keresztül vigyék, mely alapon annak idején az illető tájfajtáknak az Orsz. Törzskönyv keretében való nyilvántartása megindítható volna.

Pirkner János, Tormay Béla és Forster Géza hozzászólása után elhatározta a Bizottság, hogy átír a lótenyésztési bizottmányokhoz, hogy azon vidékeken, a melyeken egyforma apamének állandó használata folytán a lóanyag némi konformitása máris észlelhető, az arra való lovak összeírását és nyilvántartását foganatosítsák. Egyszersmind felír a földművelési miniszterhez, hogy az ilyen vidékeken csakis az ottani lóállományoknak megfelelő apaméneket bocsásson a tenyésztők rendelkezésére.

A Bizottság továbbá elhatározta az Orsz. Törzskönyv folytatólágos kiadását, s így a folyó évben a herni, pinzgau és kuhlandi szarvasmarhák könyve fog nyomtatásban megjelenni.

Az Orsz. Törzskönyvvezető Bizottság az ezredéves kiállításra kiállítási érmet nyert, mely a hozzávaló oklevéllel az ülésnek bemutatott.

Végül elvben elhatározta a Bizottság, hogy az 1900-i párisi világiállításban, mint kiállító részt fog venni.

Amerikai lóheremagvak ellen.

Közel négy éve folyik a diskusszió eddig teljesen eredménytelenül az amerikai származású lóhere és luczerna behozatala tárgyában. Az egyszer bebizonyított tény, hogy az amerikai lóhere egészen más talaj- és éghajlati viszonyok között termeltetvén és egyuttal az európai heréktől különböző válfajtaéhoz tartozván, nálunk föl sem ér értékével a mi honi herefajtáinkkal és így az amerikai lóheremag elvetése a gazdára nálunk egyenes kárral jár, mert a jó here helyett silány, az állatok által nem kedvelt és egyáltalában nem fagyálló, tehát nem tartós takarmányost szolgáltat. Ugyanez áll az amerikai luczernáról is. A honi gazdákat tehát óva kell intenünk, hogy az amerikai lóhere- és luczernamagvak vetésétől saját jól felfogott érdekükben tartózkodjanak. Mivel azonban az amerikai lóhere és luczerna magját a honi magvaktól megkülönböztetni nagyon nehéz és erre jóformán csak a legjáratosabb szakemberek képesek, a gazdákhöz intézett figyelmeztetés ebben a tekintetben hiába való, ha némely hazai kereskedő elég lelkiismeretlen és hazafiatlan, hogy az amerikai heremagvakat — káros voltak dacára — forgalomba hozza pusztán azért, hogy ezen olcsóbb áruval a lelkiismeretes magkereskedőknek — akik csak hazai magvakat árulnak — illeték-telen versenyt okozzanak, a káros magvakat a közönség nyakába sózzák, a hazai magvak kelendőségét csökkentik, a gazdákat kétszeresen károsítván, hogy egyrészt rossz magot kapnak, melyből silány termény keletkezik, másrészt a jó honi magvaknak értékesítését megnehezítik.

Kerestük a módokat, amelyekkel a napról-napra fenyegetőbbé váló veszély ellen a gazdákat megvédehessük. Az OMGE, növénytermelési szakosztálya is csak nemrégiben foglalkozott e kérdéssel és akkor a kellő adatok hiányában pusztán a társadalmi uton való védekezést tartotta lehetségesnek és ebben az irányban a maga részéről a kellő intézkedéseket meg is tette. Ámde a kérdés ma már fejlettebb, mint akkor volt, de egyszerűsége veszélyesebb is, ezért a társadalmi uton történő védekezéssel meg nem elégedhetünk, mert ez vajmi csekély védelmet nyújt a gazdáknak. Fel kell tehát használnunk, minden törvényes eszközt és a lehető legkorábban kell a kormánytól követelnünk, hogy félretéve minden kiméletet, a gazdákat védelmezze meg a külföldi káros invázió ellen.

Hiszen ha csak arról volna szó, hogy az amerikai lóhere és luczernamagvakat egyes magkereskedők tisztán hozzák forgalomba, úgy a védekezés aránylag könnyű volna. Egyrészt azért, mert a hazai magvizsgáló-állomások az amerikai heremagvakat le nem plombozzák és így aki plombozott heremagot vesz, az biztos lehetne, hogy nem vett amerikai magvakat. Másrészt védekezni

lehetne az amerikai heremagvak ellen úgy is, hogy a közönség nem vesz heremagvakat azoktól a czégektől, amelyek nem irták alá azt a lapunkban is megjelent nyilatkozatot, melyet heremagkereskedők intéztek hozzánk, hogy ők amerikai árut nem forgalmazznak.

Ámde az amerikai heremagvakat forgalmazó lelkiismeretlen kereskedők — mint legujabban kiderült — az amerikai árut nem tisztán hozzák forgalomba, hanem honi és más európai áruval keverik, ezáltal az európai magvak szemre való minőségét emelik, az olcsóbb amerikai áru hozzákeverésével árat csökkentik és a magvizsgáló állomásokat félrevezetik, mert ez a kevert magvakat leplombozza, nem tudván a keverékből az amerikai heremagvak jelenlétét kimutatni. Csakis így magyarázható meg azután az a sajátságos és eddig visszásnak látszó állapotot, hogy dacára annak, miszerint a múlt évben a here- és luczernamag termése egyáltalán nem sikerült sem mennyiségileg, sem minőségileg, mégis nem csak jó, de sokszor igen kitünő külső minőségű heremagvakat ajánlanak megvételre és pedig folyton csökkenő áron. Oly jelenséggel állunk tehát szemközt, amely ellen társadalmi uton már többé nem lehet védekezni, amely ellen a kormányzat legerélyesebb intézkedéseire van szükségünk, annál is inkább, mert mint az alább közölt cikkből, melyet Thaisz Lajos a budapesti vetőmagvizsgáló állomás asszisztense, hazánk egyik legkiválóbb szakembere irt, világosan kitünik, hogy az amerikai heremagvak ellen a törvény alapján egyenesen kötelessége a hatóságoknak a szükséges intézkedéseket megtenni.

Thaisz ur közleménye szösz szerint a következő:

A magkereskedelem és az amerikai heremagvak.

Az OMGE. által e napoktan rendezett gazdasági előadások alkalmával volt szerencsém vázolni magkereskedelmünk mai állapotát s annak hatását mezőgazdaságunkra. Összehasonlítást tettem a korábbi idők viszonyai és az 1894-ik évi mezőgazdasági törvény életbe léptetése óta eltelt 1½ évi idő között. Kimutattam, hogy a magkereskedelem mizériáin az idézett törvény ugyszólván alig segített. Aminek oka egyrészt az, hogy a törvény végrehajtására illetékes hatóságok a kereskedelmet nem ellenőrzik, másrészt a gazdák sem veszik igénybe a törvény által nyújtott kedvezményeket, vagyis ők sem ellenőrzik a kereskedőket a magvásárlások alkalmával.

Előadásom folyamán folytattam négy év előtt megkezdett támadásaimat az amerikai származású heremagvak ellen, mert az a tevékenység, amit a földművelésügyi minisztérium, az OMGE. és a szakemberek az amerikai heremagvak beözönlése ellen kifejtettek, mind kevésnek bizonyult.

Ez idén is hajórakományszámra érkezik a kártékony amerikai vendég a különböző európai kikötőkbe s jut belőle nekünk is ijesztő nagy mennyiségben.

ÉVFOLYAM.

heremagvak ellen nem vesz herefelektől, amelyek kban is meglyet heremagvak, hogy ők haznak.

heremagvakat kereskedők — az amerikai forgalomba, ha áruval kevenagvak szemre olcsóbb amerárát csökkenásokat félremagvakat lekeverékből az létét kimutatni.

meg azután az szásznak látszónak, miszerint és luczernamag sikerült sem ségileg, mégis or igen kitünőakat ajánlanak yton csökkenőnk tehát szemalmi uton már ai, amely ellen o intézkedéseire s inkább, mert kkból, melyet retomagvizsgálónk egyik legkiágosan kitünik, magvak ellen a n kötelessége a o intézkedéseket

szószerint a amerikai here-

okkan rendezett al volt szerenünk mai állapozdaságunkra. Öszbi idők viszonyai sági törvény életbe dő között. Kimulem mizériáin az ig segített. Ami törvény végrehajta kereskedelmet azadák sem venyujtott kedveznőrzik a kereske-

ával. olytattam négy év mat az amerikai en, mert az a teügyi minisztérium, az amerikai herekifejtettek. mind

anszámra érkezik dég a különböző nekünk is ijesztő

Hogy milyen mezőgazdasági kárharamlik ebből hazánkra, azt már különösen a „Köztelek” hasábjain többször is kifejtettem. Ezuttal azonban mégis újabb adatokkal szolgálhatok az amerikai herefelek ártalmasságáról.

Amerikában ugyanis egészen más arankafajok tenyésznek a herefeleken, mint nálunk. Hazánkban főként a Cuscuta Trifolii pusztit, amely bizonyára képes akkora károkat tenni, mint az amerikai fajok, de mégis annyival tűrhetőbb parazita, hogy magját az arankamentesítő sziták segítségével ki lehet tisztítani a heremagvak közül.

Ugyanezt éppenséggel nem mondhatom az amerikai arankafajok magvairól. Ezek az eddigi tapasztalatok szerint a mi arankánknál sokkal nagyobb magvak. Ebből az a nagy baj származik, hogy a használatban levő arankasziták segítségével azt a heremagvak közül kizisztítani nem lehet. S ha mégis arankamentesíteni akarjuk a heremagot, olyan bőlyuku szöveteket kell ahoz használni, hogy a heremagvak 40—50, sőt még nagyobb %-a is mint rostaalj veszendőbe megy, ami egy olyan értékes árunál mint a heremag, akkora kárt képvisel, hogy arankamentesítése s így közvetve a magtermelés is kárral jár. Van azonban olyan nagy magu amerikai aranka is, amely semmifele rosta segítségével sem tisztítható ki, mert a nagyobb szemek átmérője meghaladja a legnagyobb luczerna és löhere szemek haránt átmérőjét is.

Eltekintve tehát az amerikai herefelek egyéb hátrányaitól, ez az oka annak, hogy a magvizsgáló állomások nemcsak, hogy nem akarják, de nem is képesek az amerikai herefeleket arankamentességre megvizsgálni, illetőleg leplombozni. Mert hisz a magyarországi arankát vizsgálat közben rostaaljban keresi a magvizsgáló, ott kiesinysége miatt szokott az előfordulni; az amerikai aranka pedig nagyságánál fogva nem a rostaaljban, hanem az áru zömében van. Az pedig határos a lehetetlenséggel, hogy pl. egy 50 mmászás heremagkészlet 1 1/2 mmászsát kitevő vizsgálati mintáját*) szemeként nézze át a magvizsgáló. Ez napi 5 órai munkaidőt számítva éppen 30 napig tartana!

Ezek után képzeljük el azt a veszedelmet, hogy egyik, vagy másik amerikai arankafaj nálunk is meghonosodni. Ugy sejttem, hogy ez már meg is történt; Franciaországban pedig már évek előtt konstatáltatott.

Összehasonlító kísérleteket tettem erre az amerikai és a magyarországi aranka között pontos mérések alapján. Tíz különböző pontosan megállapított lyukbőségű szöveten szitáltam át mindkét fajta magot, annak kipuhatólása céljából, hogy az egyes fajok kizisztító-sához milyen sűrűségű rosta szükséges. Ezt az alábbi táblázat tünteti fel.

A szövetek lyukbősége	ma- am- gyar rikai arankaszemek százaléka	Jegyzet
0.5 milliméteres szöveten áthullott	9 0	
0.6 " " "	39 1	
0.7 " " "	27 3	
0.8 " " "	23 1	
0.9 " " "	2 0	
1.0 " " "	— 2	arankamentesít- hető
1.1 " " "	— 32	

* A magyar magvizsgáló állomások a plombozás céljából történő aranka-vizsgálathoz mmászánsként 3 kiló mintát használnak fel, míg a külföldiek legfeljebb csak 1/2 kilót, tehát a mi arankavizsgálatunk legalább hatszor olyan szigorú mint a külföldi.

A szövetek lyukbősége

1.2 milliméteres szöveten áthullott	— 38	
1.3 " " "	— 20	
1.4 " " "	— 3	
Összesen 100 100		

Megjegyzem, hogy a magyarországi arankát nem a 0.9 mm.-es szöveten szokás kiostálni, hanem az 1.0 és az 1.1 mm.-eseken. Tehát az arankamentesítés lehetőségének határa európai felfogás szerint, illetőleg az itteni arankák nagyságához mérten az 1.1 mm.-es szövetnél bezárul. Ennél bővebb lyuku szövetet csak a legtrükkőbb esetekben alkalmaznak, mert az már tetemes megpazarlással jár. A fenti táblázat az amerikai arankára nézve azt mutatja, hogy még az 1.3 mm.-es szövet sem arankamentesített, ez a lyukbőség pedig már a legnagyobb luczerna- és löhereszemek haránt átmérőjének felel meg.

A kísérlet alá vett amerikai aranka faját eddig nem sikerül megállapítanom, de azt hiszem, hogy ez már mindenesetre a nagyobb maguakból való.

E kísérletekből világosan kitünik, hogy az amerikaiakkal kötött kereskedelmi szerződéseink ama pontjának, hogy az onnan importált heremagvak épp oly elbánásban részesüljenek, mint a belföldi áru, nem felelhetünk meg, mert az beleütközik a mi mezőrendőri törvényünk 51-ik §-ába, amely azt mondja, hogy: „Luczerna- és löheremagvakat, ha azok nem teljesen arankamentesek, forgalomba hozni tilos.” Ha pedig tilos az arankás heremagvak forgalomba hozatala, akkor az amerikai magvakat egyáltalán tilos forgalomba hozni, mert azokat egyrészt nem lehet arankamentesíteni, másrészt egy lelkiismeretes szakember nem is meri kimondani annak arankamentességét, mert arra a fentebb elmondott oknál fogva nem képes. Olyan esettel állunk tehát itt szemközt, midőn nem a törvény, rendelet és szerződés dönt, hanem a szakember véleménye.

Azt is érdekes tudni, hogy kik azok, a kik az amerikai herefeleket behordják az országba. Eddigi tudomásom szerint Deutsch Gyula, Haldek Ignác és Frommer A. Hermann budapesti nagykereskedők foglalkoznak az amerikai herefelek behozatalával. A vidéki kisebb kereskedők szintén el vannak már arasztva e veszedelmes áruval részben a budapesti részben bécsi kereskedők révén.

A magkereskedelem mai viszonyairól szólván, ez alkalommal még azt is felemlitem, hogy Haldek Ignác budapesti nagykereskedő nemcsak hogy árul hamisított anyagot, hanem hirdet is. Árjegyzékének egyik rovatában ezt mondja: „Vulpia miurus, lejtők és töltések megkötésére legalkalmasabb.” Nézetem szerint a Vulpia miurus tüzelőanyagok legalkalmasabb és semmiesetre sem talajok megkötésére, mert az egy hitvány vékonyszálu egynyári növény, amely Németországban a vetések között vadon terem s mint rostaalj kerül be hozzánk, hogy Haldek a folyók és vasutak töltéseit megkösse vele. Thaisz Lajos.

Amint ebből a tisztán szakközleményből kitünik, az amerikai löhere- és luczernamagvak forgalomba hozatala egyenesen beleütközik az 1894. évi XII.

törvénycikk 51. §-ába, mivel a szakemberek sem tudják ezen magvak arankamentességét konstatálni s így azok forgalombahozatala egyszerűen eltiltandó, illetőleg behozataluk megakadályozandó.

Jól tudjuk, hogy kivált az amerikai heremagvakat forgalomba hozó kereskedők ez ellen demonstrálni fognak és hivatkozni fognak az amerikai államokkal fennálló kereskedelmi szerződésre, mely szerint az amerikai heremagvak behozatala el nem tiltható.

Azonban ebben a kérdésben csak egy szempont lehet irányadó. Az amerikai heremagvak kétszeresen káros hatásuak. Egyrészt mert silányabb minőségűek, mint a mi herefeleink, másrészt mert nem levén arankamentesíthetők, forgalomba hozatalukkal egyenesen törvényellenes cselekedet történik. A magyar mezőgazdaság elvárhatja a kormányzattól, hogy félretétve minden kicsinyeskedő ingatlagságot, egyenesen és bátran fog intézkedni a magyar mezőgazdaság megvédésére.

A kormánynak nem szabad megengednie az amerikai heremagvak forgalomba hozatalát és ezt mint fentebb kimutattuk, csak egy módon érheti el, ha az amerikai magvak behozatalát eltiltja, mert csak így akadályozhatja meg a forgalomba jutását. Mert ha egyszer forgalomba került a mag a keverékekben, úgy nincs mód további terjedésének megakadályozására.

Hogy az amerikai magvak behozatalának eltiltása nem lehetetlen, csak bátorság kell hozzá, legjobban mutatja Németország példája, a hol épen hasonló károsodásokra hivatkozva, legujabban az amerikai alma behozatalát tiltották el, a hol egészségügyi szempontokra hivatkozva, az amerikai husáruk behozatala van megnehezítve.

Darányi miniszter jól ismeri a magyar gazdák nehéz helyzetét, ő érzi is kötelességét, hogy ezen a nehéz helyzeten segíteni kell, mutassa meg ebben a kérdésben is, hogy ő valóban az a kormányférfiu, aki akkor is felkarolja a magyar gazdák érdekeit, amikor azoknak érvényesítése első pillanatra a közönségesnél talán nehezebbnek látszik és meg lehet győződve arról, hogy az erre irányuló intézkedéseivel magának is a közönségesnél nagyobb érdemeket fog szerezni a magyar mezőgazdaság lábraállítására. Sz. Z.

NÖVÉNYTERMELES.

Rovatvezető: Kerpely Kálmán.

A cukorrépa mag belföldön való előállításának kérdéséhez.

I.

ő A „Köztelek” mult évi 95. számának hasábjain*) megjelent közleményemben kimu-

*) „A cukorválság és a cukorrépa magszükséglet fedezése hazánkban” „Köztelek” 1897. évi VIII. évf. 95. sz. 1651. oldal.

tattam a külföldről évente behozott cukorrépa-mag mennyiségét és rámutattam azon érdekekre, amelyek a cukorrépa-mag belföldön való tenyésztésének felkarolását megokolhatják.

Ezen érdekek, hogy az évről-évre fokozódó cukorrépa-magszükséglet Magyarországon állítván elő, az eddig, évenként a külföldre kifizetett jelentékeny összeg a belföldön maradjon, illetőleg a magyar gazdák zsebébe vándoroljon, továbbá, hogy a cukorrépa kívánatos és remélt javítása a mag belföldön való előállításával elérhető legyen, és hogy a cukorgyárosok érdekeinek hátránya nélkül, de mégis, a gazdák igényeinek a jelenleginél megfelelőbb cukorrépa-fajta, illetőleg mag kerüljön kiosztásra.

Az évenként behozott cukorrépa-magért kifizetett összeg jelentékeny volta már magában is okul szolgálhatna a cukorrépa-magtenyésztés felkarolására, a fennebb említett két másik ok azonban talán még fontosabb tényező a cukorrépa-magtenyésztés felkarolása érdekében hozandó intézkedések mérlegelésénél.

Hogy a Magyarországon termelt répa minősége kedvezőtlenebb, mint a külföldi, azt a cukorgyárosok leginkább vallják; ezen feltevés valóságát a „cukorgyárosok országos egyesülete” legutóbb tartott ülésén számokkal is bizonyította és a cukorrépa minőségének javítására megfelelő intézkedések foganatosítását hozta javaslatba.

Tagadhatlan ugyan az, hogy a cukorrépa minősége többféle uton fokozható és e tekintetben maguk a répa-termelők is sokat tehetnek, de tény, hogy nagyon befolyásolja a répa minőségét az elvetésre kerülő répa-mag minősége is; hiszen éppen ezért tartja a répa-mag beszerzését a gyár a maga kezében, mert ez uton a répa jó minőségét biztosítani kívánja. A répa minőségének fokozására irányuló törekvéseknél tehát a répa-mag és előállításának szerepe szintén nem hagyható figyelmen kívül.

A mag minősége a termés mennyiségére és minőségére igen nagy hatást gyakorol. A mag ezen hatásának ismerete indítja a gyárost arra, hogy olyan magot osszon ki, amely után lehetőleg czukorgazdag répa származhat és ezután saját érdekeit biztosítja. A gyár ezen törekvése azonban könnyen érthetőleg bizonyos ellentéteket idéz elő a gyáros és termelő között; az utóbbinak érdeke ugyanis az, hogy minél nagyobb tömeget állítson elő, mert a beváltás suly szerint történvén, a répa czukortartalma reá nézve másodrendű kérdés. A termelő reá levén a gyárosra szorulva, kénytelen a gyár által adott répa-magot elvetni, legtöbb esetben anélkül, hogy annak fajtáját közelebbi tulajdonságait ismerné és ennek megfelelően alkalmazkodni a művelésnél módjában állana, hanem reá van utalva a gyár utasításainak szolgáló követésére.

A cukorrépa-mag belföldön való előállításának kérdése oly megoldást kívánna, hogy ne csak a külföldi cukorrépa-mag kiszorítása váljék lehetővé, hanem, hogy oly hazai fajták keletkezzenek, illetőleg a mag előállítása oly irányt vegyen, hogy úgy a gyáros, mint a termelő igényeinek figyelembe vételével előállított mag a gyár és termelő között mind élesebbé váló ellentétek kiegyenlítéséhez is hozzájáruljon.

E cél elérése érdekében szükséges az is, hogy a cukorrépa-magtenyésztéssel foglalkozó gazdák biztosítottot nyerjenek arra nézve, hogy az általuk előállított cukorrépa-mag megfelelő árban értékesíthető, tehát fáradozásuk és a hozott áldozatok nem vesznek kárba, a gyár pedig biztató jeleket lánson arra nézve, hogy a belföldi répa-mag után olyan répa termelhető, amely céljának teljesen megfelel.

Ennélfogva olyan módozatok volnának találandók, amelyek szerint az előállított cukorrépa-mag minősége tekintetében a gyár és a gazda érdekeit egyaránt megóva látná, illetve a vetendő répa-mag minőségére mindkét érde-

kelt fél befolyást gyakorolhatna, a termelt mag elhelyezése pedig biztosítva volna.

Ily módozatok csak olyanok lehetnek, amelyek a cukorrépa-termelők és feldolgozók, valamint a répa-magot termelni szándékozók egyetértő megállapodásán alapszanak.

A cukorrépa-mag belföldön való előállításának kérdésével az *OMGE.* újabb ismét foglalkozik és annak növénytermelési szakosztálya „ez ügyben szélesebb körű szakszerűtlen egybehívását határozta el, melynek előmunkálatai már folyamatban is vannak.

E körülmény azonban véleményem szerint nem teszi feleslegessé, hogy a szóban forgó kérdés e helyen is tárgyalassék és az érdekeltek figyelmé már eleve felhívassék oly módozatokra, amelyek esetleg az ügy megoldására vezethetnek, vagy ezt legalább előmozdíthatják.

A cukorrépa-magtermelés nem új keletű nálunk sem, mert egyes csukorgyárak és magángazdaságok termeltek eddig is cukorrépa-magot, de ezek sem nélkülözheték a külföldi magot. A cukorrépa-magtermelés az eddig folytatott módon sem nagyobb körben nem terjedett, sem ott nem fokozódott jelentékenyebb mértékben, a hol eddig is foglalkoztak vele, mert az így nyert magból elég jó minőségű répa termelt ugyan, de ha ezen répa tovább termeltetett (magnyerésre használtatott), az ekként előállított mag után termelt répa minősége fokozódott rosszabbodott — degenerált.

Ezen degenerálódásokot abban látják, hogy nálunk a répa-magtermelést nem pedig a répa minőségének javítására megfelelő „répa-magtenyésztést” üzték, vagyis nem azt az eljárást követték, amelyet a külföldön már régen követnek, amelylyel a cukorrépa minőségének állandó javulását érték el, és amelyet a degenerálódás megakadályozása végett nálunk is követni kell.

A répa-magtenyésztés szükségének megokolása érdekében célbaveendő intézkedések mérlegelése végett ismerni kell tehát a „répa-magtermelés” és „répa-magtenyésztés” között létező különbségeket, valamint ezen eljárások mibenlétét és elveit.

Az elvetett répa-mag után tudvalevőleg az első évben (rendszerint) nem terem mag, hanem csak a cukorgyárakban feldolgozásra kerülő „husos gyök”: a répa. Ezen répa-gyök télen át eltartva és tavasszal ismét elültetve a második évben már magot hoz.*) A gyakorlatban ezen magelőállítás menete kétféle lehet, ezek: a) „cukorrépa-magtermelés” és b) a „cukorrépa-magtenyésztés”.

A „répa-magtermelés” alatt azon eljárást értik, amelynél a (rendszerint) külföldről beszerzett répa-mag elvetése után termelt répa-összettel a legmegfelelőbbek az u. n. anyarépák kiválasztván, következő tavasszal elültetnek és az erről nyert mag szolgál a cukorgyár részére szállítandó répa-termelésre, de tovább nem termeltetik. Ezen eljárásnál tehát nem nélkülözhető évenként megfelelő mennyiségű külföldi mag használata. A répa-magtenyésztés alatt ellenben olyan eljárást értenek, amelynél az egyszer beszerzett mag ivadékaik tenyésztetnek célirányosan tovább, hogy a répa jó tulajdonságai fentartassanak sőt fokoztassanak.

A répa ugyanis, mint általában az állatok vagy növények a jó tulajdonságait úgy örökíti át biztosan utódaira, ha több nemzedéken át célirányosan termelik. A magtenyésztés alapelve ehhez képest a legjobb tulajdonságokkal felruházott répa (az anyarépák) nemzedékről-nemzedékre való következetes célzatos kiválasztása. Az anyarépák kiválasztása a magtermelésnél csak külső megsejtelés útján alak és nagyság szerint, a magtenyésztésnél ellenben belső tulajdonságai figyelembe vételével

*) Az elvetett magból fejlődött répa első évben „anyarépa”, második évben elültetve maghozó répa, vagy „magrépa”.

vel különös eljárás szerint tudományos eszközökkel történik.

A cukorrépa legfontosabb tulajdonságai a czukortartalom, termőképesség és az alak. A cukorgyárosok legfőbb érdekük a czukortartalom nagysága, a gazda érdeke, hogy minél nagyobb termései legyenek, a répa kedvező alakja mindkettőre nézve egyaránt fontos.

A magtermelés és magtenyésztés között a legjelentékenyebb eltérés tehát az anyarépák kiválasztásában áll.

A répa-mag előállításának többi munkálatai mindkét eljárásnál hasonlóak.

A cukorrépa-mag előállításánál követett két eljárás röviden következőkben vázolható*):

A magtermelés legfőbb munkálatai: az anyarépák kiválasztásához szükséges répa előállítása, az anyarépák kiválasztása és eltartása, a magrépa kiültetése, a magrépa ápolása, a répa-mag eredése és tisztítása.

1. *Az anyarépa előállítása.* Az anyarépák nyerésére a külföldről vett, vagy a belföldön tenyésztett mag hasonló módon vettetik el és műveltetik, mint a gyár részére termelt répa.

2. *Az anyarépák kiválasztása és eltartása.* A teljesen érett répa-élővígyázatosan szedettek, közülök az alakra, jellegre, kifejlődésre nézve legszebb, legmegfelelőbbek választatnak ki, ezek a rátapadt földtől megtisztítatnak. A répafejet nem szabad levágni, mint a cukorgyár részére szállított répanál szokásos, hanem a levéltet csak annyira kurtitandó vissza éles késsel, hogy 2—3 cm.-nyi levélkecsány a répa-pán visszamaradjon. Az ekként kezelt anyarépákat óvatosan a szekerekre fel és az eltartás helyén berakva a gyári répához hasonló módon, de nagyobb élővígyázattal eljárva kell eltartani.

3. *A magrépa kiültetése.* A magrépa alá szánt földet úgy kell előkészíteni, mint a gyári répa alá szokásos; a föld jó erőben, de ne frissen istálló-trágyázott legyen, ellenben szuperfoszfát alkalmazása előnyös. Tavasszal a rakások kellő időben megnyitvatván, a megromlott répa-eltávolítása után az egészségesek használtatnak ültetésre.

A répa-gyököt megfelelő eszközökkel előre kijelölt pontokon készült lyukba ültetik. A legmegfelelőbb távolság átlag 70—80 cm. négyes vagy hármas kőtésben. Ehhez képest 1 k. holdra 10—12 ezer példány és mivel a legmegfelelőbb répa-átlag sulya 800—1000 gr., tehát mintegy 80—120 métermázsza anyarépa szükséges.

A répa az előre küldött munkások által készített lyukakban függőlegesen akként ültetetik, hogy feje földszint legyen, melyet fagy és nyulrágás ellen mintegy 2 cm. vastag föld takarjon. Ahol a répa-magot nagyban termelik, a répa töltőgető-éke vagy közönséges eke után is ültethető.

4. *A magrépa ápolása.* A mint a répa hajtani kezd, meg kell kapálni, hogy a gyomok kiirtassanak és a talaj megporhanyítottassék; e munka a szerint a mint a gyom mutatkozik, 1—2-szer ismétlendő; az utolsó kapálásnál, aminek még a virágzás előtt kell megtörténnie, a répa kissé feltöltögethető, hogy állása biztonságosabbá tétessék. Az első kapálás fogatos eszközökkel is végezhető, de a későbbi kapálásnál a fogatos eszközök használata kerülendő, mert a hajtásokban sok kár eshetik.

A répanak kicsinyben való termelésénél szokásos karózás és a hajtások összekötözése mellőzhető egyrészt, mert költséges, másrészt mert a hajtásokból sok tönkremegys s hátrányos, ha köztük nem járhat a levegő szabadon.

5. *A répa-mag szedése és tisztogatása.* A répa-mag kellően akkor érett meg, ha a mag rozsdabarna színt ölt és átharapva lisztes. Minthogy sem az egyes hajtások, sem ennek

*) A cukorrépa-magtenyésztés egyes munkálatai az utóbbi időben a használatba jövő eszközök tökéletesedése és a munkák egyszerűbbé válta folytán sokat módosult, az elvek azonban lényegesen nem változtak.

egy részén az összes megvak nem egyszerre érnek, czélszerű a magot 1—2 heti időközökben két-három ízben szedni. Kicsinyben az érett magot köténybe dörzsölik, vagy az egyes érett szárazakat levágva és megszáritva kidörzsölik.

Nagyban való termelésnél a hol a többszöri szedés sok költséget okoz, az egész szárt levágva kévébe kötik és megszárogatják. Kicsinyben való termelésnél a szárból a magot kéz között vagy gerendákba fésűszerűen erősített vasfogak között áthuzkodva ledörzsölik. Nagyban való termelésnél a répmagot gözcséplőgépen vezetik ki. Mivel a megérett mag könnyen le hull, úgy a szedésnél, mint a további kezelésnél elővigyázattal kell eljárni.

A szívós magot teljes kiszáradásig vékony rétegekben kell széttergetni és ha már megszáradt a közte levő szárrészek, levelek, Róber-féle, a porszerűrészek, szelelőrostával különíttetnek el.

A magtermésnél tehát p. o.

1898. év tavaszára beszerzett mag elvetetik anyarépának,

1898. év őszén az anyarépák alak szerint kiválasztatnak, ezek

1899. év tavaszán elültetettnek és

1890. év őszén már eladásra kerülő mag terem, amely 1900-ban elvetve gyári feldolgozásra szolgáltat répát. *Károly Rezső.*

Thallmayer Viktor.

A m.-óvári gazdasági akadémia tanári kara folyó hó 19-én egész csendben ünnepelte meg egyik érdemes tagjának: Thallmayer Vikornak 25 éves tanári jubileumát. Amily csendes és szerény, de bensőségteljes volt ez ünnepély, époly csendes és szerény, de munkás és eredményes volt az ünnepelt tanárnak hosszú huszonöt évi működése. A nagy szakképzettség, fáradhatatlan szorgalom és páratlan ügyszeretet, melylyel Thallmayer szaktárgyát: a gazdasági gépészet tanári katedráján kezelte, e téren őt hazánk első szakemberévé avatták. És bár ezt róla gyakorlati gazdák, szakbeli technikusok és gépgyárosok egyaránt elismerék, mégis Thallmayer az őt jellemző szerénységénél fogva soha a közéletben feltűnni nem vágyott. Ő megelégedett azzal, hogy e fontos szakmának szorgalmas munkása legyen, bár e munkásságáért nyilvános elismerésben nem részesült is.

Mint tanárt az ifjuság valóságos barátjának és atyjának tekintette, a kit a tanteremben és a magánéletben szeretetének és ragaszkodásának jeleivel állandóan körülövezett, a mit ő kitűnő előadásával, humánus bánásmódjával méltán ki is vivott magának. Azok közül a ritka tanárok közül való, a ki tanítványaitól nem azt kívánta, hogy oly tökéletesek legyenek, mint ő maga, de mindenkor alkalmazkodni tudott az ifjuság gondolkodásához s ezért népszerűségét nem külső eszközök, hanem a legbensőbb ragaszkodás és szeretet képezték.

Thallmayer pályafutásának delelőjén immár tullepett, de ha a megfutott tövises pályára visszatekint, mindenütt csak a jól és nemesen teljesített köteleességek jelző oszlopait láthatja, melyekhez méltán járulnak a szeretetnek és rokonszenvek azon számos megnyilatkozása, melyekben

tanítványai és tanártársai részesítették és amelyeknek legfrissebbjét csak a napokban nyujtották át.

Adja az Ég, hogy a kitűnő tanárt és szakembert még sokáig láthassuk azon a tanári katedrán, amelyen huszonöt éven át hirdette a nálunk még annyira hátralevő gazdasági gépészetet, melynek Thallmayer a gyakorlat terén is oly hitvatott művelője.

Életrajzi adatai a következők:

Thallmayer Viktor született Péterváradon Szerém vármegyében 1847. február hó 7-én. Középiszkolait Péterváradon és Budapesten végezte. A kir. József műegyetemen megszerezte a mérnöki oklevelet, ahol 1867—1869-ig tanársegéd volt. 1869-től mérnök volt a cs. és kir. hajóhadban 1873-tól mostanig pedig mint rendes tanár működik a magyar-óvári gazdasági akadémián, és előadja az eróműtant, földmértant, gép- és eszkozttant, építészett. A gépkísérleti állomásnak is egyuttal vezetője.

Thallmayer Viktor.

A moson vármegyei gazd. egylet tiszteletbeli, a m.-óvári gépkezelő vizsgáló bizottság rendes tagja. Irodalmi munkássága leginkább a szakfolyóiratokban irt cikkeiben nyilvánul és nem csak a hazai de a külföldi kiválóbb szaklapoknak és folyóiratoknak és egyik legkedveltebb kiváló munkatársa. Mint a gépkísérleti állomás vezetője, annak köréből több közleményt adott ki. Magyar nyelven megjelent munkái a következők: Közlemények a m.-óvári gépkísérleti állomás köréből. M.-Óvár, 1874. — A gözekéről u. o. 1884. — Közlemények a m.-óvári gépkísérleti állomás köréből u. o. 1891. — A sorba vetőgépek u. o. 1895.

KÜLFÖLDI SZEMLE.

(+) **Ausztria.** *Új mübortörvényjavaslat.* Az osztrák szőlőgazdák egyesületének választmánya január 30-án tartotta Bécsben VI-dik nagygyűlését, melyen az alábbi törvényjavaslatot dolgozták ki s azt közelébb az osztrák képviselőházban fogják benyujtani. Érdekesnek tartjuk a 6 pontból álló javaslatot egész terjedelmében ismertetni: 1. „Bor” elnevezés alatt csakis oly ital hozható forgalomba, árusítható vagy mérhető ki, mely a szőlő nedvének szeszes erjedése s oly pinczekezelés

utján jött létre, melynek folytán konzerválható s ép maradt.

2. Bortartalom vagy borhoz hasonló italok — müborok — előállítása, eladása vagy forgalombahozatala tilos.

3. Az oly anyagoknak nyilvános ajánlása, árusítása, melyekkel müborokat lehet előállítani, tilos.

4. Csak a termelőnek magának szabad a sajáttermésü mellékterményekből, minő a törköly s seprő, csingerbort készítenie. Ezen italt azonban csakis házihasználatra fordíthatja s semmi szín alatt azt eladni, becsereelni, idegennek juttatni nem szabad.

5. Borkereskedésben csakis a származási hely megnevezése kívánatos, minősítés nélkül. Erre az összefüggő borvidékek azonos karaktere véteések alapul. A bor vagy házasított, vagy nem, a kereskedésbe azonban vagy a terméshely, vagy az egyesített borvidék elnevezése alatt jöhet. Az oly házasított borok, melyeknek alap-tartalma meg nem határozható, költött jelzővel látatnak el (pl. asztali, konvent bor, Dunagyöngye stb.)

6. A borkereskedelem üzhetése engedélytől legyen függővé téve.

Ezen javaslat az utolsó pont kivételével alapjában azonos a mi bortörvényünkkel, melyet az utolsó pont még szigoritana. A gyűlésen résztvettek a fentebbi pontok szentesítésétől sok bajok orvoslását reménylik.

(+) **Alsó-Ausztria.** *A szőlőtelepítő országos bizottság működése.* A szőlőtelepítő országos bizottság a mult hónapban tartotta II-ik ülését, melyben a következő határozatokat hozták:

Az oly szőlőtelepítő gazdának, ki kimutathatja, miszerint talaját 70 cm. mélységre rigolirozta meg, rigolirozási s ültetési munkálatainak fedezésére, az államtól 40 kr.-nyi kamatmentes kölcsön nyujtassék négyszög ölenként. Az ojtványok ingyenes kiosztását illetőleg utasítatnak az illetékes közegek, hogy *mintaszőlőtelepek* létesítése czéljából valamely hegyközségnek csak akkor adjanak ingyenes ojtványokat, ha az illető vidéken még mintaszőlőtelep nem létezik. Ojtványokat privát szőlőtelepítőknak mérsékelt áron csak abban az esetben adjanak, ha a mintaszőlőtelepek szükséglete fedezve van. Ugy a községi, mint a társulati ojtványtelepek szakemberek állandó felügyelete alatt tartassanak. Hogy *sima* vagy *gyökerez* vessző adassék-e el, erre nézve a következőket határozták. Privát szőlőgazdának *sima* ojtványok adatnak mérsékelt árban, községeknek vagy társulatoknak pedig gyökerezek díjmentesen. Ha azonban a készlet nagyobb lenne, mint az utóbbiak szükséglete, abban az esetben a gazdák között is gyökerez vesszők lennének szétoszthatók díjmentesen. Az osztrákok belátták, hogy a szőlőrekonstrukció nehéz munkája csak kamatmentes kölcsön s állami ellenőrzés útján lesz keresztül vihető, amit nálunk semmiképp sem tudunk kívinni.

(+) **Dalmácia.** *A gazdák hitelviszonya Dalmáciában.* Spalatóban a polgármester előnklete alatt a mult hónapban gazdaggyűlés tartatott, melyen megbeszéltek a szőlőgazdák a mult évben a jég, peronospora, filloxera oidium s az olasz borok beözönlése folytán szenvedett kárát. A dalmát gazdák az uzsora által való kizsákmányolása s az a kérdés került szőnyegre, hogy olesó hitel létesítésével miképp lehetne a mai tarthatatlan viszonyokon segíteni? P. *Ivanisevics* előadó vázolván a földművesek jelen hitelviszonyát, azon nézetének ad kifejezést, hogy a *Reiffisen*-féle hitelszövetkezetek létesítésével lehet a bajon segíteni. Az indítvány általános helyesléssel fogadtatott s közelébb a „Dalmát gazdák általános” nagygyűlését fogják Spalatóba összehívni, hogy e tárgyat bővebben megbeszéljék. Uglátszik tehát, hogy a dalmát gazdák is megunták az államsegélyért való sikertelen kérelmezést s társulva, a saját erejökre tá-

maszkodva igyekeznek bajaikat orvosolni. A gyűlésen kis és nagy gazdák igen szép számmal vettek részt.

(+) **Németország.** A kereskedelmi szerződések és a német gazdák. A porosz földmívelési miniszter von Hammerstein Losten közelében a képviselőházban azt ígérte, hogy a külfölddel kötendő kereskedelmi szerződések a jövőben úgy lesznek fogalmazva, hogy azokkal első sorban a német gazdák érdekei védessenek. A kijelentést a német szaksajtó örömmel üdvözli, csak azon sajnálkozását fejezi ki, hogy a gazdákat károsító kereskedelmi szerződések még hat esztendeig maradnak érvényben, addig pedig, ha az állam részéről a gazdák gyors segítyt nem nyernek, nagyobb részek tönkre fog menni. A miniszterhez tehát kérvényt intéztek, a melyben a következőket kérik: 1. Hasson oda a kormány, hogy a mezőgazdának úgy az állampénztárnál, mint az iparosoknál s kereskedőknél elégséges személyhitel nyitassék. 2. Utasítsanak az állami s nyilvános pénzügyintézetek, hogy birtokokra, időszerű kamatláb mellett, mint gyámhatóság nyujtsanak kölcsönt a birtokos kérelmére amortizáció mellett is. 4. Alkottassanak oly mezőgazdasági törvények, melyek a mai viszonyoknak jobban megfelelnek. 4. Csak oly gabona eresztessék be a német-határon, mely szállítási minősítéssel van ellátva. 5. Az Amerikával, Argentínával s a többi exotikus államokkal kötött kedvezményes szerződések felbontandók s olyanokkal pótlandók, amelyek Németország termelőinek is kedveznek, illetve azok existenciáját biztosítják. 6. A margarintörvény kiegészítendő. Azaz köteleztessék minden pék, vendéglős és cukrász, hogy üzletében feltűnő helyen plakátot illesszen, mely mutassa, vajjon margarin vagy tiszta vaj használatik-e az üzletben? 7. A német piacnak a *corned beef*-el, (Amerikai hentes áru és zsírral) történő elárasztásának vége vettessék. 8. A marhavész behurcolásának akadályozása céljából a határok csak oly szigorúan zárassanak, mint Angliában. De ha ez lehetetlenség volna, abban az esetben a határon átjött állatok legalább 2—3 hétig porosz állatorvosok felügyelete alatt, vesztézar alatt tartassanak. A sajtó figyelmeztet, hogy a kormány csak is a fentebbi pontok gyors keresztülvitelével segíthet az inség szélére juttatott német gazdák sorsán, mert ugymond: „*kétszer ad, ki gyorsan ad.*” Kivánsiak vagyunk, vajjon a jól körvonalazott óhajások a német kormány részéről teljesítettek-e?

(+) **Franciaország.** Az örökösödési ügyek rendezése. Az örökösödési utáni kincstári illeték már régóta sok panasznak képezte tárgyát. Az örökség átíratása után a kincstár az összérték 10%-át szedte illeték czimén, tekintet nélkül arra, terhelte az ingatlant adósság vagy sem? Ha pl. valaki 100,000 frankos birtokot örökölt, a kincstár 10 ezer frank illetéket vett tőle, még akkor is, ha az 90 ezer frank adóssággal volt terhelve. Ez esetben az örökösnek még az 1250 franknyi átíratási költséget is fizetnie kellett, szóval örökségére az utóbbi összeget a saját zsebéből ráfizethette. Az igazságtalan eljárás megszüntetése ügyében még 1895-ben megszávozott a képviselőház egy törvényjavaslatot, melyben indítványoztatott, hogy a tényleges teher után az örökös illetéket ne fizessen. A szenátus elé került javaslatot két évnél hosszabb ideig bírálhatták, végre lényegtelen módosítással 139 szóval 131 ellenében fogadták el.

LEVÉLSZEKRÉNY.

Kérdések.

92. sz. kérdés. A tavasszal luczernát szándékozom vetni. Az ennek szánt földet, melyet takarmánybüköny alá 1896. évben trágyával jól meghordtam, 1897 őszen mélyen megszántattam s jól érett marhaganéjjal véko-

nyan újból felültrágyáztattam. A luczernát, noha a gazdaságomban védnövény nélkül mindig jól sikerült, ez évben védnövényvel szeretném elvetni. Kérem tisztelt gazdatársaimat, hogy védnövényül az árpanak vagy a tavaszi buzának használata indokolt-e, tekintettel a növények tenyészéletére. A sörárpa a mi vidékünkön meg nem terem, s így a gazdasági tekintetek a jelenlegi árviszonyok miatt a tavaszi buza vetése mellett szólnak. A talaj kitűnő magas fekvésű, humozus fekete homokos agyagtalaj. Minthogy tavaszi buzánál a korai vetés főfontossága, a francia luczernamag ellenben kényes természeténél fogva csak későn vethető, kérem, lehetséges-e a magvetést külön-külön oly módon eszközölni, hogy a luczernamag soros vetőgéppel a már kikelt buzavetésre kerüljön. Tavasszal buzából mely faj és magyar holdjára mily mennyiségben volna használandó, s a szükséges vetőmag hol lenne beszerezhető. E. t.

93. sz. kérdés. Egy 500 holdas birtok kezelésére fogadtak fel 1896. október hó 1-én; a földesuram Szegeden lakott, feljebbvalóm a földesuramon kívül nem volt. A mult év ősz táján földesuram Mokrin községbe jött lakni és mert a birtokot ő maga kívánja kezelni, földesuram 1897. szeptember hó 15-én, ugyanezen év október 1-ére felmondott, de mert a felmondás csak fél hónappal előbb történt, nem nyugodtam bele s nem távoztam. Újévkor azonban szolgálatom elhagyására kényszerített. Kérek szíves felvilágosítást, követelhetem-e járandóságomnak és lakbéremnek 6 hóra járó kiadását földesuramtól, vagy nem? Ha igen, mily módon. J. J.

94. sz. kérdés. A n.-sombori bérgazdaságba 1895. január 1-én lettem kinevezve az intézői állásra, a bérlő biharmegyei bérletén lakott. 1897. évben június hó vége felé a hitelezők megrohanták a bérlőt és az itteni gazdaság teljes felszerelését és terményét is lefoglalták és arra egy zárgondnokot neveztek ki. Én működésemet folytattam egész okt. 1-ig, ekkor a zárgondnok a hitelezők ügyvédje megbízásából egy átiratban értesített, hogy szolgálatomat felmondja és működésemet szüntessem be. Október 1-ig járandó fizetésemet azonban nem adták ki sem a foglalók, sem a bérlő.

Méltóztassék véleményt adni, tartoznak-e engem, mint alkalmazottat kifizetni és mennyi időre? N.-Sombor. F. J.

Feleletek.

Sulyvesztesség szállítás folytán. (Felelet a 82. sz. kérdésre.) Egészen precíz mázsárlást feltételezve is, az a 12½% sulyvesztesség 110 kilométernyi ut és 30 órai koplálás és szomjazás után, igenis lehetséges, tekintve, hogy az állatok 4 órán keresztül lábón is hajtattak s Budapesten azelőtt mázsárlattak le, mielőtt ehettek és ihattak volna.

Mint arra kísérleti adatok is vannak, még akkor se igen tetemes (de persze nagy határok között ingadozó) a sulyvesztesség, ha a kirakás után megetetik és megitatják az állatokat.

Igy pl. Bécsbe szállított, 48 órán át utban volt, de aztán 24 óráig pihent, gondozott, etetett és itatott marhák mérlegeltetvén, a vesztesség volt: 900 kiló átlag drb sulyból 15—32 kiló, más állatoknál 752 kiló átlagsulyból 15—30 kiló, 628 kiló átlagsulyból ismét más állatoknál 5—33 kiló; 804 kiló sulyu megint más fajta marhánál 30 kiló.

Egy másik mázsárlási eredmény szerint egy-egy drb marha sulyvesztése 328 kilométer ut után 41 kiló volt.

Bár tehát a 12½% sulyvesztesség jó magas, belenyugodhat, hogy a lemázsárlásnál valószínűleg nem rövidítették meg, hanem azt

a sulyvesztességet egészben az uton való le-romlás, illetőleg a 30 óra alatt bélsár, vizelet, verejték, nyál stb. alakjában kiürített anyagvesztesség okozta. M-y.

Javitott hizlalótakarmány a hizlalás III. időszakára. (Felelet a 83. sz. kérdésre.)

△ A közölt takarmányozási eljárás nem egészen megfelelő. A takarmánykeverék ugyanis sok szárazanyagot, szénhidrátot és zsírt tartalmaz, aránylag kevés fehérnyet mellett, úgy, hogy a táparány az előirtnál jóval tágabb. A zombolyázott csalamádéból tehát 10 kg. helyett elegendő lesz csupán 5 kg.-ot etetni, mert ezáltal jóval kevesebb szárazanyag és szénhidrát kerül a szervezetbe, viszont délben az 5 kg. luczernaszéna helyett 7 kg.-ot kell adagolni, vagy esetleg 1 kg. repcepogácsa helyett két kilogrammot. Ezáltal kellő mennyiségű fehérnyet kapnak a hizók.

Ha azonban a hizlás II. időszakában a repcepogácsából csak 1—2 kilogramm volt számításba véve 1000 kg. élősulyra, úgy ajánlatosabb nem emelni a repcepogácsa adagját a III. időszakban 2 kilogrammra s inkább több luczernát etetni. A takarmányösszeállítás az alábbi számítások szerint következésképpen módosul:

III. időszak. Alaptakarmány:

	száraz- anyag	fehérje	szén- hidrát	zsír	arány
	25'000	2'700	14'800	0'600	1:6:0
Burgonya					
15 kg. . .	3'750	0'300	3'270	0'030	
Zsomb. csalamádé 10kg.	7'000	0'270	3'480	0'100	
Finom buza- korpa 2 kg.	1'740	0'236	0'888	0'060	
Tengeridara 6 kg. . .	5'130	0'500	3'636	0'280	
Zabos bük- köny 8 kg.	6'664	0'576	2'800	0'096	
Repcepo- gácsa 1 kg.	0'887	0'253	0'238	0'077	
Luczerna- széna 5 kg.	4'230	0'490	1'570	0'050	
	29'401	2'625	15'882	0'693	1:6:7
— zombo- lyázott csalamádé 5kg.	3'500	0'135	1'740	0'050	
	25'901	2'490	14'142	0'643	
+ luczerna- széna 2 kg.	1'690	0'190	0'630	0'020	
	27'591	2'680	14'772	0'663	1:6:1
vagy:					
	25'901	2'490	14'142	0'643	
+ repce- pogácsa 1 kg. . .	0'887	0'253	0'238	0'077	
	26'788	2'743	14'380	0'720	1:5:89

A III. időszakban a hizók sósükséglete darabonként és naponként 35—45 gramm.

J. G.

Vadászterület önállósága. (Felelet a 84. sz. kérdésre.) Valamely vadászterület önállósága tekintetében a törvényen kívül első sorban a haszonbéri szerződés az irányadó. Ha ezen szerződés értelmében a különben önálló, de kikebelezni elmulasztott terület is haszonbérbe adatott, akkor a kérdéstevő jogát nem gyakorolhatja, mert a vadászat joga az ő területén is a községi vadászat bérlőjét illeti.

Biborhere és baltaczim termelése. (Felelet a 85. sz. kérdésre.) 1. A biborherét lehet ősszel s tavasszal vetni; az őszi vetésnek az az előnye, hogy kora tavasszal lekaszáva a biborherét a föld felszabadul, melyet más termények bevetésével lehet még ugyanazon évben értékesíteni. A biborhere tehát csak egy kaszálást ad, a mit értékének megbíralásánál figyelembe kell venni; egyszer megkaszáva a föld feltörendő. Így lehet tehát a biborherét tavasszal is vetni; feltéve hogy eléggé korán

(márczius hó második felében) és kedvező időben (nem száraz) vetünk, a tavaszi vetés is igen jól sikerülhet; k. holdankint 50—70 q. zöld takarmányt ad, melyet a virágzás kezdetén kaszálva, a vörös lóherének jószág tekintetében nem áll mögötte. Tavasszal tehát okvetlen védőnövény nélkül vetve k. holdankint 20 kgr. magot számítunk, melyet a lóheréhez hasonlóan vetünk el. A biborhere magtermése nehézségbe nem ütközik; sok magot ad (holdankint 3—6 q.) melyet oly módon kezelünk s csépelünk mint a vörös lóhere magjánál szokásos.

2. A *baltaczim* élő takarmánynövény, mely különösen a meszesebb természetű talajokat szereti; jelzett dombos humozus agyagtalajon jó helyet fog találni.

Vethető tisztán egymagában, vagy pedig 20—30% csomós ebírral (*Dactylus glomerata*) és franczia perjével (*Avena elatior*) keverve.

Évenként rendszeresen csak egy kaszálást ad; csak igen kedvező időjárással s igen jó erőben álló földön ad 2 kaszálást; kaszálás után a sarjaja óvatosan legeltethető.

Kitünő minőségű takarmányt ad, melynek puffasztó hatása mint a herének nincsen, szénává is könnyebben szárítható s különösen a borjúk, bárányok részére szolgáltató finom szénát. Kat. holdankint 10—20 q között ingadozik a széna termése. Rendszeresen 3—4 éves kaszálót, azután még 1—2 évig legelőt szokott adni.

A baltaczimet tavasszal vetjük (márczius hó második felében) és pedig védőnövényvel olyformán, hogy először a védőnövényt vetik el s azután erre kereszben a baltaczimet úgy, hogy magja 3—4 cm-re betakartassék a föld által, mert különben bökös hüvelyéből nem jól csirázik a mag. A vétel után beszerzett mag csirázóképességéről jó lesz eleve meggyőződni, mert ez nem ritkán rossz minőségű szokott lenni.

A jó minőségű magból kat. holdankint 70—80 kgot kell elvetni 12 cm. sortávolságra. Ápolása, gondozása olyan mint a luczárnaé. Kat. holdankint 4—6 q magra számíthatunk.

K. K.

Nem gyógyuló fekély. (Felelet a 86. sz. kérdésre.) Hogy hol van hát az a „nyakon oldalvást a szájon felül” levő fekély, azt ugyan így látatlanban nem tudom s nagy a gyanum, hogy más se fogja tudni.

Ugy a fejnek, mint a nyaknak meg van az egyes jól megnevezett külemtani tája, csodálom hát, hogy meg nem mondja a kérdéstevő, hogy az a nemgyógyuló fekély például a pofán, a zápfogsor fölött van, avagy hogy talán a fültömörig tájon, vagy pedig a torkolati viszér barázdában fészkel, mert így jobban tájékozódhatnánk afelől, hogy miféle fekélyrel van tulajdonképpen dolgunk.

Ha a nyakon van valóban, úgy nem lehet a szájjal felett, hanem vagy a fültömörig-talajon, vagy a torkolati viszérbarázdában s előbbi esetben a nyálmirigy fekélye vagy sipolya foroghat fenn, utóbbi esetben pedig — talán érvágás után visszamaradt — viszér-sipoly. Ha pedig valóban a szájjal fölött vagy azon fölül van, úgy nem lehet a nyakon s vagy fogsipoly az, vagy nyálvezeték-sipoly, bár persze nincs kizárva, hogy — bárhol van is — egészen más természetű fekély az, ha már csakugyan fekély s nem valamely egyéb természetű nyitott alképlet.

Észreveszi ebből a kérdéstevő, hogy a fenforgó baj természetét biztosan meghatározni nem lehet a gyógyításra nézve se lehet véleményt alkotni és tanácsot adni. Amha az állatorvos helyes kórismét állított fel, s az a baj valósággal csak egy a bőrben és talán izomzatban fészkelő fekély, úgy — ha már az a mondott kezelésnek nem engedett — kérdezze meg az állatorvost, hogy nem tartaná-e célszerűnek a fekély alapos kikaparását, (ő érteni fogja, hogy mi ez.) és illetőleg, hogy nincse-e gyanuja arra, hogy az a fekély-sipoly

(ő ezt is érteni fogja) és tudni fogja aztán azt is, hogy míg a közönséges fekély az alkalmazott edző szereknek engedni szokott, addig a sipoly annak közönségesen nem tágit s én nekem az a gyanum, hogy — másfél év óta állván fenn a baj — az csakugyan sipoly és pedig az imént megnevezettek közül valamelyik.

Nos, azon sipolyokat itt per longum et latum leírni, és kezelésükre nézve is bő felvilágosítást adni, feladatunk nem lehet; ott van az állatorvos, az a mondott figyelmeztetés után majd eligazodik és lehetőleg segít is; ha mégis tovább is érdeklődnek a kérdéstevő a szóba hozott dolgok iránt, üsse fel Monostori: „Állatgyógyászat” című populáris könyvét pl. a 136. stb. oldalon, a hol sebekről, fekélyekről s azok gyógyításáról van szó. △

Homokforgatás mélyítő-ekével. (Felelet a 87. sz. kérdésre.) Szőlő alá homoktalajt mélyítő-ekével forgatni, nemesak — aránylag — költséges, hanem és ez a fő: nagyon tökéletlen munka is, mert a *Sack-féle Rayol eke*, mint e nemből a legjobb, 45 eméternél mélyebben alig dolgozik, már pedig a homokot 70—80 eméter mélyen okvetlenül meg kell forgatni, ha azt akarjuk, hogy a szőlő kellőleg tenyészsen benne és ezt általajturó-éke segítségével sem pótolhatjuk, mert a homoktalajt azért kell megforgatni, hogy a felső oxidált homok kerüljön oda, a hol a szőlő gyökerei elterülnek és nem azért, hogy a különben is laza homokot egyszerűen megbolygassuk vagyis meglazítsuk.

Ez az egyik főszempont, a mely miatt tapasztalt homoki szőlőtelepítők az ekével való forgatást egészen elvetették. A másik meg az, — és ez is nagyon lényeges, — hogy a homoki szőlők réme, a cserébogárpajor, az ekével történő forgatásnál ki nem szedhető; már pedig ezt okvetlenül meg kell tenni, különben ezek tönkre teszik az új ültetvényeket, bármennyit mesterkélnek is ellenök. Olyan homoktalaj nagyon kevés van, a melyben ezek feltalálhatók nem volnának, épen ezért kell erre különös sulyt helyezni.

Egy harmadik nyomós érv, a mely az ekével való forgatás ellen felhozható az is, hogy területgyengétes, buczkák elhordása és esetleges talajkeverés ezzel vagy épen nem, vagy csak tökéletlenül végezhető, már pedig nagyon lényeges feltétel, hogy a talaj kellőleg előkészítették, különben néhány évi kinlódás után a szőlő elesenevészve kipusztul. Éppen e miatt nem volt képes az igaz erővel való forgatásnál jóval tökéletesebb munkát végző gőzeke eddig e téren magának utat törni, mely pedig játszva megforgatja a homokot a kívánt mélységre.

Ezek az én tapasztalatból merített nézetem, a melyekkel ellenkező, — de tapasztalaton alapuló nézeteknek — nem kívánom utját állani. A. D.

A biborhere termelése. (Felelet a 88-ik számú kérdésre.) Középkötöttségű agyagtalajon a biborhere jól megterem. A biborherét lehet ugyan tavasszal is vetni, de én fölönyét őszi vetésében találok, midőn is kora tavasszal lekaszálva utána a föld vagy félugar mivelésben részesíthető az őszi elvetéseig, vagy utána közvetlenül még egy növény pl. csalamádé, burgonya, korai tengeri stb. vethető. A biborhere tehát csak egy kaszálást ad; egyszer megkaszálva a föld feltörendő, mert sarjura egyáltalában ne számítsunk. Ha tavasszal kedvező az időjárás, akkor a biborhere tavaszi vetése is jó eredményt fog adni; kat. holdanként egyszeri lekaszálása után 50—70 q zöld takarmányra vagyis 15—25 q szénára számíthatunk. Megjegyzem, hogy készértékében a vörös lóherének nem áll mögötte, feltéve, hogy idejekorán — a virágzás kezdetén kaszálattjuk. Az elvirágozott biborhere vörös gombos virágzatánál fogva nem jó takarmányt ad s az állatok nem szívesen veszik fel; erre tehát ügyelni kell. A biborherét tavasszal márczius

hó folyamán; vessük, természetesen védőnövény nélkül, kat. holdanként 20 kg. magot számítva. □

Házinyul beszerzési forrása. (Felelet a 89. sz. kérdésre.) Ha bármilyen házi nyulnak beszerzése czéloztatik, úgy forduljon kérdéstevő lévélileg a következő címhez: Péter János, egyetemi szolga, Budapest, élettani intézet. Ha azonban valamely tenyésztésre való nyulfajta kívántatik, úgy tudakozójék kérdéstevő a „Szárnyasaink” szerkesztőségében, (Budapest, Rottenbiller-utca 30.)

Tiszta angol fajta házinyulat tenyészt és árusít Chabinszky László, Bécsben. Ez urnak közelebbi címét nem tudom, a „Szárnyasaink” szerkesztőségében valószínűleg ezt is tudják.

Tudakozódhatik egyébiránt kérdéstevő kishirdetés útján is, például a „Köztelek”-ben, és a „Szárnyasaink”-ban.

M.

Vetemény zöldtakarmány növény után.

(Felelet a 90. sz. kérdésre.) Az ilyen korán lekerülő zöldtakarmány növény után rendszeren oly veteményt vetünk, mely a későbbi vetés által nem szenved kárt, így pl. kései csalamádé, korai tengerit, korai burgonyát, esetleg kölest, muhart. Ezt azonban csak jó erőben álló földön tehetjük meg, mely az ilyen kettős termelést nem snyli meg. A borsós árpa után tehát, mely kedvező időben április végén vágható, biborherét is lehet vetni, feltéve, hogy az idő nem száraz. Ha tehát az időjárás engedi, akkor jó erőben álló földbe május elején elvethető a biborhere, mely ugyanazon nyáron egyszer megkaszálható s akár zölden feleltethető, akár szénává szárítható. A biborhere tehát csak egy kaszálást ad s ez az oka annak, hogy szükség esetén tavasszal későbbben is vethetjük, feltéve: hogy az időjárás s a talaj erőállapota megengedi. Ky.

Homoki borsó beszerzése. (Felelet a 91. számú kérdésre.) A homoki borsó beszerzése végett tessék az országos növénytermelési kísérleti állomáshoz (Magyar-Óvár) fordulni, a honnan talán direkte mag birtokába is juthat, mert jelzett állomás volt az, mely ezen borsó-féleséget hazánkba megismertette s kitünő tulajdonságánál fogva méltón megérdemli a terjesztést. Csalamádé között igen jó helye lesz. Megjegyzem azonban, hogy az esetben, ha homoki borsóhoz jutni nem tudna, tessék a csalamádé közé u. n. „Viktória” borsót vetni, melyet pl. Mauthner Ödönnél is megvehet s a mely keverékül szintén ajánlható. K. K.

Luczerna vetése. (Felelet a 92. sz. kérdésre.) Ha a luczernát eddigéig védőnövény nélkül vetette s ezzel jó eredményt ért el, igazán nem látom be, miért akarja most védőnövényvel vetni, mely a luczernának előnyére nem lesz, az bizonyos. Ha arról van szó, melyik jobb, az árpa- vagy a tavaszbuza, akkor tagadhatatlan az árpa előnyére kell döntenünk, mert rövidebb tenyészidővel bír. Miután azonban a tavaszi buzára inkább van szüksége, akkor ezzel is el lehet vetni, épp úgy, mint sok gazdaságban őszi buza közé vetik tavasszal. Ha tehát védőnövényvel akarja elvetni, akkor a tavasziak közül azt választja a gazda, melyre neki legnagyobb szüksége van, mert az egész védőnövényvetésnek úgy sincs más czélja, mint egy rókáról két bört igyekezni lehuzni. A védőnövényvel egyetemben vetett luczerna nem oly kényes a tavaszi idővel szemben, mint a tisztán vetett; vagyis ha a luczernát egymagában április hó folyamán vetjük, akkor egy védőnövény társaságában márczius közepén elvethető. Erre tehát nincs ok, hogy a tavaszi buza kikelése után vetette el külön a luczernát, ámbar ha aggodalmi vannak, ezt is megteheti. □

Felmondás. (Felelet a 93. számú kérdésre.) Hat havi felmondás gazdaszítzának jár, aki rendszerint diplomás ember, vagy ha nincs is diplomája, de nagyobb gazdaságot önállóan kezelt. Ha ön ezzel a kvalifikációval bír, kö-

FOLYAM.

n való le-
sár, vizelet,
ett anyag-
M—y.

a hizlalás
z. kérdésre.)
járás nem
erék ugyanis
és zsirt tar-
mellett, ugy,
1 tágabb. A
10 kg. he-
g.-ot etetni,
razanyag és
szont délbet
7 kg.-ot kell
pezepogácsa
elő mennyi-

őszakában a
ogrammm volt
a, ugy aján-
tesa adagját
s inkább több
szszállítás az
etkezőképpen

zsir arány

0600 1:6:0

0030

0100

0060

0280

0096

0077

0050

0693 1:6:7

0050

0643

0020

0663 1:6:1

0643

0077

0720 1:5:89

sőszükséglete

gramm.

J. G.

(Felelet a 84.

rület önálló-

ívül első sor-

ányadó. Ha

őnből önálló,

let is haszon-

ő jogát nem

őgja az ő te-

őjét illeti.

melése. (Fele-

iborherét lehet

szí vetésnek

al lekaszálva a

melyet más

ég ugyanazon

tehát csak egy

negbírlásánál

megkaszálva a

a biborherét

előggé korán

vetelje peres uton hat havi fizetését. Ez természetesen a felmondás napjától, tehát 1897. szept. 15-től számítandó. *Dr. Sz. F.*

Elbocsátás vagyoni tönk esetén. (Felelet a 94. sz. kérdésre.) Az eset annyira konkrét dolog, hogy abban nézetet nyilvánítani bajos. Idején kellett volna ügyvédhez fordulnia. Nézetünk szerint a zárgondnok tartozott volna az ön fizetéséről gondoskodni, önnek pedig ezt sürgetnie kellett volna. Kárát, ha a zárgondnokot mulasztás terheli, esetleg azon is követelheti. Minden attól függ egyébiránt, mit mondanak az ügyiratok, a melyeket mi nem ismerünk. *Dr. Sz. F.*

VEGYESEK.

Mai számunk tartalma:

	Oldal
Az OMGE. közleményei: Értesítés. — Meghívó. — Meghívó. — Tavasz állatvásárok sorrendje.	279
Tejtermelő gazdák értekezlete.	279
Az Országos Törzskönyvelő-Bizottság ülése.	281
Amerikai lóheremagvak ellen. Sz. Z.	282
Thalmyer Viktor.	285
Növénytermelés.	
A czukorrépmag belföldön való előállításának kérdésében. (I.) <i>Károly Rezső.</i>	283
Külföldi szemle.	285
Levelszekrény.	286
Vegyesek.	288
Kereskedelem, tőzsde.	290
Budapesti gabonatőzsde. — Szeszüzlet. — A központi vásárcsarnok árújegyzése a nagyban (en gros) eladott élelmiszerek áráról. — Állatvásárok: Budapesti szurómarhavásár. — Bécsi vágómarhavásár. — Bécsi szurómarhavásár. — Bécsi sertésvásár. — Bécsi juhvásár. — Párisi juhvásár.	291
Szerkesztői üzenetek.	291

Gazdasági előadások a Köztelken. Február hó 19-én fejeződtek be a köztelki előadások. E napon Nagy Vincze országos tejjgazdasági felügyelő tartott előadást a tejszövetkezetekről. Vázolta a tejgazdaság jelentőségét és fejlődését, áttért ezután a vidéki tejszövetkezetekre, melyek eddig 40 községben eddig mintegy 300 ezer forint bevételt eredményeztek a kisebb gazdáknál. Fejtegette ezen vidéki tejszövetkezeteknek a jelentőségét a kisemberek boldogulára szempontjából. Végül ismertette a fagyasztást, mint a tejnek egyik legújabb és legjobbnak ígérkező konzerválási módját. Utána Cserháti Sándor a magyar-óvári gazdasági akadémia tanára tartott tanulságos előadást a szántóföldön előforduló gyomok kiirtásáról. Az előadások befejeztével Szilassy Zoltán titkár az irodalmi szakosztály előadója az OMGE. nevében megköszönte az előadóknak fáradságukat és a hallgatóknak, hogy megjelenésükkel az OMGE. ezen előadásait megtisztelték. Az idei előadásokon az előzőkhöz képest esekélyebb számu hallgató volt, de ennek oka az, hogy az Alföldi gazdák a mostani súlyos helyzetben lakóhelyüket nem hagyhatják el, azért azon muló jelenség, hogy a hallgatóság száma csökkent, nem fogja az OMGE-t visszatartani, hogy a Köztelki előadásokat a jövőben is ezen vagy más czélszerű alakban meg ne tartsa. A délutáni folyamán az előadások hallgatói Balás Árpád igazgató és Paikert Henrik muzeumi őrkalauzálása mellett a városligeti mezőgazdasági muzeumot tekintették meg. Az előadásokon a következők vettek részt: Aizenpreis Kálmán, Balla Kálmán, Beer Henrik, Beer Vilmos, Blau Pál, Bőjtös Árpád, Buday Barna, Bukuresti János, Dainber Nándor, Déghi Mátyás, Dérczy Péter ifj., Donogány Gergely, dr. Drucker Jenő, Emődy József, Ertl Richárd, Fehér Zoltán, Fischer Mihály, Forster Géza, Gaal (Kropf) Béla, Gluskievitz Mihály, Jesszenszky Pál, Házi Ágost, Horner Árpád, Ka-

csinka Árpád, Kende Tivadar, Kirchner Lajos, Kmetty István, Kollmann Gyula, Lejtényi György, Löcherer Andor, Luczenbacher István, Mailáth Géza gróf, Malatinszky György, Meszter Ferencz, Nick Ede, Ofner József, Ondrejovics László, Papp György, Petsők Bálint, Pfendl Károly, Rásky Mihály, Propper Samu, Rimely Sándor, Rubinek Gyula, Saxinger Ottó, Schwartz Bernát, Sporzon Vilmos, Sorger Sándor, Szabó Ferencz, Szalay József, Szevera Károly, Szilassy Zoltán, Tahy István, Vadászfy Jenő, Vimmer Kálmán, Wilfing Nándor, Vantsó Gyula, Varga Sándor, Wolfinger Gábor, Zalay Kálmán, Zimmerman József, Zoltán József.

Szocializmus mindenfelé. Az ország-szerte megindult szocialis mozgalmak mindinkább a néplázadás jellegét ölik fel és valóban csak az állam fegyveres erejének közbelépése gátolta meg több helyen, hogy ez a lázadás nyiltan kitörjön s véres megoldást nyerjen. A legújabb események a helyzet súlypontját a nagy magyar Alföldről a Nyírségre tették át s itt különösen Szabolcs vármegye kínálkozott a népbolondító eszmék jó melegágyául. A mozgalom azonban rohamosan terjed a szomszédos vármegyékben is; újabban Szatmár s Zemplén, továbbá Fehér, Bars s Borsod vármegyékben ölt komolyabb mérveket a mozgalom, úgy, hogy ma már ha végig tekintünk Magyarország térképén, minden vidékén az országnak megtaláljuk a szocialisták gócpontjait. Ha ma még nincs is, de rövidesen bizonyára az egész ország inficziálva lesz az ugynevezett szocializmus tévtanai által. Meggátlására, vagy legalább korlátok közé szorítására ez országos bajnak történt már annyi, amennyit a katonaság s csendőrség igénybevetelével tenni lehetett, de a baj orvoslására még semmi sem történt. Am úgy a kormány, mint az érdekelt társadalmi tényezők érzik, hogy ezzel a kérdéssel egykönnyen leszámolni nem lehet, hogy itt valamit tenni kell, míg jobban körmünkre nem ég a dolog. S csakugyan, kezdünk valami ellenmozgalom felét észlelni. Nem határozott akció ez, megállapított programmal, de legalább jele a tettekhez való készülődésnek. A kormány egyelőre megelégszik azzal, hogy megbizottjaival a helyszínen vizsgálta a mozgalom természetét; erről a tanulmányról valószínűleg igen szép jelentést fogunk olvasni. Az igazgató szocialista lapok ellen megindult a hajszja, szörnyű lármával, aminek az eredménye eddig egy csomó házkutatáson s ezek kapcsán néhány sértődött vezéreziknek kívül az, hogy *Várkonyi*, a mozgalom egyik főkolompója jobb időközben lemondott kommunista elveiről. Mi lesz a folytatása a felülről indított akciónak? még nem tudjuk, mert e tekintetben a kormány szándékairól semminemű számbavehető értesülés nem szivárgott ki. A társadalom részéről már kifejezettebb kezdeményezéseket veszünk tudomásul. Pestmegye a sajtótörvény szigorítása iránt írt fel a kormányhoz. Kívánja, hogy a társadalmi és közgazdasági lapok is kaucziót tegyenek le. Kemény orvosság, amely többet ártana az egészségeseknek, mint mennyit a betegeknek használna. A borsodmegyei gazdasági egyesület a mezei népesség helyzetén kíván segíteni javaslataival. Ezek: a mezőgazdasági érdekképviselet gyors szervezése a megye minden községében; felvilágosító és oktató szaklapok terjesztése; tavaszi vető- és takarmánymagvak kiosztása lehetőleg ingyenesen. Mindezek szép és hasznos kezdeményezések, melyek végrehajtva többet segítenének minden dráki sajtótörvénnyel. Heves vármegyében szinte a vármegyei ügykör szervezése került szóba, melynek működési terül szolgálna községi hitelszövetkezetek és takarékmagtárak alapítása. Szabolcs vármegyében Kállay András volt főispán röpiratában valóságos bünkrónikáját sorolja fel a falusi uzsorások visszaéléseinek s szintén a mezőgazdasági szövetkezetek létesítését sürgeti. Öszinte, fér-

fias szavakat olvasunk-e röpiratban, méltó az elolvasásra és megszívelésre. Mindent össze foglalva: a társadalom organumai minden vonalon a kormány és törvényhozás mulasztásainak reperálásához látnak. Nehéz a munka, mert a mezőgazdasági érdekképviseleti szervezet teljesen hibás alapon épült s szövetkezeti törvényünk ma sínesen. E hibák következményeit most a gazdatársadalom nyögi. Ma még csak tűrhető a helyzet: a rendet megcsinálja a katonaság, a mulasztásokat behozza — ha tudja — a társadalom; de előttünk áll a sötét kérdés: mi lesz akkor, ha a baj nem javul s bekövetkezik az aratás ideje?!

Forgalmi korlátozások. A boszniai és hercegovinai országos kormány 1898. évi február hó 7-én a következő intézkedéseket léptette életbe: *I. Ragados tüdőlob* miatt a szarvasmarháknak Boszniába és Hercegovinába való bevitelle Magyarország következő törvényhatóságának területéről tilos. *Pozsony vármegyéből. II. Ragados száj- és körömfájás* miatt kérődzöknek Boszniába és Hercegovinába való bevitelle tilos: *Alsó-Fehér, Bihar, Győr, Kisküküllő, Komárom, Krassó-Szörény, Maros-Torda, Moson, Nagyiküllő, Nógrád, Pest-Pilis Solt-Kis-Kun, Sáros, Temes, Torontál, Udvarhely és Ung vármegyék területéről. III. Sertésvész* miatt élő sertések bevitelle Boszniába és Hercegovinába Magyarország egész területéről tilos.

Gazdasági előadások. A csikmegyei gazdasági egyesület a földmivelésügyi miniszterium támogatásával e hó folyamán tartotta meg népies gazdasági előadásainak első ciklusát. — Előadók voltak: *Madár Mihály* gazd. isk. igazgató — A tejkezeléséről és feldolgozásáról. *Lakatos Mihály* tanár — A földbirtok használatáról és az állattenyésztésről általában. — A gazdaságra káros állatokról s azok irtási módjáról. *Barabás Béla* gazd. intéző — A magyar-erdélyi szarvasmarha tenyésztéséről és okszerű takarmányozásáról. — A sertéstenyésztés és hizlalásról. — A trágya kezeléséről. *Kertész István* vándortanító — A méhészetéről. *Puskás Jenő* gazd. intéző — A takarmánynövények termeléséről. Ezen előadások igen látogatottak voltak. — *A borsodmegyei gazdasági egyesület* által rendezett téli gazdasági előadások febr. 11-én befejeztettek. Előadások tartottak 13 községben 1800 hallgató előtt. Előadók voltak: *Kobza Sándor* ker. állattenyésztési felügyelő, *Gerlóczy Géza* gazd. tanint. tanár, *Kosinszky Viktor* vinczellérképezdeji igazgató, *Munkácsy József* szőlészeti felügyelő, *Róza János* méhészeti felügyelő, *Gagyai Samu* polg. isk. tanár, *Jobban József* m. kir. honvéd állatorvos, *Kovács Domokos* állami állatorvos és *Vértessy Tivadar* ügyv. titkár. Tekintettel Borsod vármegye déli részében észlelhető szocialis mozgalomra, Mező-Kövesd, Mező-Csáth és Tiszakeszi községekben még e hónapban előadások fognak tartatni, melyeken *Sugár Ignác* z a miskolci ipar- és keresk. kamara titkára a munkaadók és munkások jogviszonyait szabályozó új törvényt fogja népies modorban ismertetni.

Tenyészbikakiállítás. Udvarhelyvármegye mezőgazdasági bizottsága Székely-Keresztur nagyközségben folyó év február 28-án díjazással összekötött tenyészbikakiállítást és folyó év márczius hó 1-én hatóságilag engedélyezett országos jellegű tenyészbikavásárt rendez. A kiállításban csak udvarhelymegyei tenyésztők s csak saját nevelésű állataikkal vehetnek részt, a kiállítók között összesen 600 koronát kitevő díj fog kiosztatni. A tenyészbikavásár 1898. év márczius 1-én tartatik. Magyarország területén ez egyetlen országos jellegű tenyészbikavásár van engedélyezve s így ezen tiszta erdélyi magyar jellegű országos bikavásár nagy fontossággal bír. Udvarhelyvármegyei községek azon kedvezményben részesülnek, hogy a tenyészbikáért kiadott vásári összegből 20%-ot a földmivelésügyi miniszter fizet ki s a többi részletet három félévi részletben törleszthetik. Ugy a kiállítás, mint a vásár berendezésével

an, méltó az
ndent össze
minden vona-
ulasztásainak
unka, mert a
ervezet telje-
vetkezési tör-
vetkezéseit
Ma még csak
álja a katona,
a tudja — a
sötét kérdés:
ul s bekövet-

boszniai és
y 1898. évi
ntézkedéseket
lob miatt a
s Hercegovina
g következő
los. Pozsony
és Körömfűjs
s Hercegovina
Fehér, Bihar,
rassú-Szörény,
Nógrád, Pest,
Torontál, Ud-
eről. III. Ser-
le Boszniába
egész terület-

megyei gazda-
miniszterium
totta meg né-
eziklusát. —
azd. isk. igaz-
dolgózájáról.
birtok haszná-
talában. — A
ok irtási mód-
— A magyar-
ról és okszerü
stényesztés és
séről. Kertész
zetéről. Puskás
mányóvénnyek
en látogatottak
asági egyesület
lőadások febr.
tartattak 13
lőadók voltak:
ési felügyelő,
ar, Kosinszky
zó, Munkácsy
János méhé-
olg. isk. tanár,
latorvos, Kos-
s és Vertessy
Borsod vár-
zoecziális moz-
sáth és Tisza-
ban előadások
Ignác a mis-
tkára a mun-
ait szabályozó
an ismertetni.
rhelyvármegye
kely-Keresztur
28-án díjazás-
st és folyó év
engedélyezett
árt rendez. S
tenyésztők s
ehetnek részt,
koronát kitevő
ásár 1898. év
szág területén
nyészbikavásár
tisztá erdélyi
ásár nagy fon-
gyei községek
k, hogy a te-
egből 20%-ot
ki s a többi
törleszthetik.
berendezésével

Gálffy Kálmán h. főszolgabíró elnöke alatt: Györfi Lajos, Jakaházi Gábor, Jaeger József, Parragh Béla és Lörinczi Lajos személyében egy 5 tagú rendező-bizottság küldetett ki; ez okból egy a tenyésztők, mint a kiállítók, vevők és eladók, a tenyésztők bejelentése, szállítása, elhelyezése, élelmezése, valamint szállítási kedvezményes igazolványok érdekében, közvetlen a rendező-bizottság elnökéhez forduljanak.

Orosz származású leölt baromfi kedvezményes szállítása. Nincsen a gazdaságnak oly ágazata, amelynél az orosz versenytársunknak fel ne lépne. Nagyon is érezzük az orosz versengés hatását, mivel a piac leggyakrabban nem a jót, de az olcsót keresi és így jobb minőségű terményeinkkel háttérbe szorítottunk. Előmozdítja hatalmasan az orosz versengést az osztrák államvasut, amennyiben nagyon is leszállítja, mérsékli saját vonalán a vitelbérteket, úgy hogy ma holnap gondolkozni kell eszünk a fölött, vajjon megengedhető-e ez a vám- és kereskedelmi szerződés szempontjából, hogy az orosz árunak az osztrák vasutakon nagyobb viteldíjkezdmény nyújtassék, mint a saját áruinknak ugyancsak az osztrák vasutakon. A gabona- és tojás-export kedvezménye mellé méltóan sorakozik a leölt baromfi-küldemények után adott kedvezmény Bródy trs. Norvosielitza trs. és Podwolocyska trs. orosz-osztrák határszéli állomásokról — Eger trs. Eisenstein trs. Furt I. W. trs. állomásokra, Bajor, Délnémetország és ezeken túl fekvő vidékek részére. Kocsirakományokban 5 és 10000 kgros sulyban a rendes szállítási díj ellenében a mérsékelt 5000 kgros szállításhoz 40—42% az 10000 kgros szállításhoz 50—55%.

Árverés a gödöllői koronauradalomban. A gödöllői m. kir. koronauradalom telivertényesztéseiből 9 darab intháli és 21 darab pinzgau fajta tenyészbika folyó évi márczius hó 14-én, délelőtt 9 órakor a gödöllői alsómajorban szóbeli árverés útján fog eladatni (Alsómajor a gödöllői állomáshoz 2,8 kilométernyire fekszik). Árverési feltételek: 1. Igéret a kikiáltási ár fölött 5 frt minimális összeggel történhetik. 2. Vevő tartozik a vételért, ennek megfelelő nyugta-bélyeget és 2 forint farkpénzt, az árverés színhelyén legott megfizetni. 3. A megvett állat 10 napig vevő veszélyére dímentesen a birtokon hagyható, további tartásért naponként 25 kr. vevő terhére felszámítatik. 4. A vasuton elszállítandó minden állathoz tenyészállat-igazolvány adatik, mérsékelt szállítási díj elérhetése céljából, ugyszintén kívánságra a tenyészállat mellé kísérő is adatik vevő költségére, sőt a feladási is elvállalja az uradalom, a feladásnál felfemerülő költségek utánvételezése mellett. Lábon elhajtható állat azonnal átvehető. Az árverésre kerülő állatok kimutatása beszerezhető a gödöllői m. kir. koronauradalom igazgatóságától.

Agrárius felolvasások. A Nyitra-vármegyei gazdasági egyesület által Érsekújváron rendezett gazdaggyűlés alkalmából a Mezey Gyula, a Vág-balparti ármentesítő társulat igazgatója és Mérey Lajos volt országgyűlési képviselő által tartott előadások, most külön füzetben is megjelentek. A Mezey Gyuláé a „Szövetkezés Előnyei” címet viseli és kimerítő tájékoztatást nyújt a szövetkezés eredményeiről, vagy szociálpolitikai és emberbaráti fontosságáról. Ajánljuk ezekben a zivataros időkben, különösen azok figyelmébe, a kik a nép érdekei és a társadalmi béke helyreállítása iránt érzékkel viseltetnek. Mérey Lajos felolvasása a gazdákat tömörülésre hívja fel, kimutatván, hogy bajaiknak főoka éppen a szervezkedés hiánya és csak így magyarázható meg, hogy bár a gazdák száma milliókra rug, bajaik pedig a legégetőbbek, mindamellett háttérbe vannak szorítva és mindenütt a merkantilizmus jár elől.

Az első magyar sertésbizottság részvényintézményének jelentése a budapest-kőbányai sertésüzlet állapotáról. A r.-t. szokásos jelentésében közli, hogy a kőbányai sertéspiac for-

galmat és üzletmenete a lefolyt évben, a megelőző évinél valamivel kedvezőbb volt, mert úgy az emelkedett forgalom mint az üzlet, kedvezőbb állategészségügyi viszonyok között bonyolítottatott le. A forgalom magyar fajtákban még mindig sok kívánni valót hagy fenn; a felhozatal a kőbányai piacra a múlt évben is igen súlyos feltételekhez volt kötve, melyek miatt a sertéstulajdonosok oly helyeket kerestek fel, a hová kevésbé szigorú kezelés mellett eljuthattak, dacára annak, hogy ott az értékesítésnél biztos veszteségre volt kilátás. A hízalás ez évben sem fizette ki magát. A piacra felhozott sertések értéke az elfogyasztott eleséggel együtt 10.633.080 forint, az elszállítottaké a készletek levonásával 8.383.900 frtra rugott. Románia a határzár miatt a piacra nem hozott fel semmit, de ez évben is Bukovina Galiczián át Bécsbe sok sertést szállított, a melyek hazai termékünknek érzékeny versenyt okoztak. Világos bizonyítéka annak, hogy az osztrák tartományok kormányja, a fennálló vámszövevényes vámtariffa közöset daczára, mily rossz indulattal viseltetik érdekeinkkel szemben. Németországba és egyáltalán a vámkülföldre, a kivitel a lefolyt évben teljesen szünetelt, Feltűnő, hogy Németország az idén sem engedte meg a magyar sertés bevitelét, dacára annak, hogy Magyarország az állategészségügyi viszonyok sokkal kedvezőbbek voltak, mint náluk. A sertésárak Németországban folyton emelkedtek. Németországban, a hová már Franciaország is szállított leölt sertéseket, mi leölt sertéseinkkel, a magas vám miatt, sem az amerikai, sem az orosz, dán és norvég hason termékekkel nem versenyezhetünk; mi csupán eleven sertéseinkkel vagyunk képesek a nagy versenyben részt venni, miért is azon kérezzel fordul a r.-t. a földmívelési kormányhoz, törekedjék eleven sertéseink bevitelét azelőtti legnagyobb fogyasztónknál: Németországnál kieszközölni, nehogy a német piacokról versenytársainktól egészen kirekesztessünk. A kőbányai piac sertésállományából Budapesten 72.041 sertést fogyasztottak. Bécsbe 10.329 drb szállítottak, kevesebb, mint 1896-ban; mert az elárulás oly eshetőségeknek volt alávetve, a melyek helyi hízalóinkat és kereskedőinket csak szükség esetében vitték oda; ez abnormális állapotokon is segíteni kell, mire most, mikor az egyezkedési tárgyalások folynak, a legjobb alkalom nyílik. Ausztria tartományai, főleg Csehországba 24.470 drb sertést szállítottatott el. Végül kiemeli a jelentés, hogy az északamerikai disznózsír, a melynek minőségéhez sok kétely fér, már ez évben hazánkba is benyomult és jelentékeny mennyiségben hozatott forgalomba. Ez nagy nyomást gyakorolt zsírárainkra; tart attól, hogy eddig kitűnőnek elismert zsírunk jó hírnevén csorbát ejtünk, ha az amerikai zsírnak forgalomba hozatala tekintetében nem intézkedünk úgy, hogy az magyar termék czégre alatt vagy vegyülék alakban ne juthasson közforgalomba. A forgalmi kimutatásból következőket közöljük: felszállított 1897-ben Kőbányára 162.140 drb sertés, ebből 120 ezer Szerbiából, 75 ezerrel több, mint az előző évben. Elszállítottatott 141 ezer. Átlagárak voltak kilogrammonként nehéz sertés 53—54 kr, könnyű 52—53 kr, szerbiai 50—52 kr, tehát valamivel kedvezőbbek, mint 96-ban.

Marharakodó állomás engedélyezése. A földmívelésügyi miniszter a m. kir. államvasutak kezelésében levő győr-veprém-dombóvári h. é. vasut vonalán Veszprém vármegye területén fekvő *Berhida* állomást marharakodó állomásul engedélyezte.

Az Úrmény és Salgó községi gazdasági fogyasztási és hitelszövetkezet 1897-ik évi zárszámadásából örömmel veszszük tudomásul, hogy ez a derék szövetkezet az évek folyamán mindinkább jelét adja életrevalóságának. Az elmúlt évben tagjainak több mint 23 ezer forint értékű élelmi s gazdasági szükségleti

cikket közvetített s 339 frt tiszta nyereséggel zárta le számadásait. A szövetkezet ezidő szerint mintegy 30 ezer frt vagyonnal rendelkezik.

Árverés Bábólnán. A bábolnai m. kir. állami ménésbirtok tisztavéri simmenthali tenyésztetéből származó 40 darab tenyészbika és 24 drb számfelletti előhasi üsző f. évi márczius hó 5-én d. u. 1 órakor a kőbányai majorban megtartandó nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek eladatik. Az eladásra kijelölt tenyészállatok leírását kívánatra megküldi a bábolnai m. kir. állami ménésbirtok igazgatósága.

A statisztikai hivatal kiadványai. A m. kir. statisztikai hivatal az 1898. évi kiadvány sorozatára előfizetést hirdet; ezen sorozatban a következő kiadványok fognak megjelenni; ugymint: 1. A *Magyar Statisztikai Évkönyv* 1897. évi folyama. Tartalmazni fogja a magyar állam összes területi, népességi, közgazdasági és egyéb közérdekű viszonyairól szóló statisztikai adatokat. 2. A *Magyar Statisztikai Közleményekből* az 1898. folyamán három folytatásos kötet, melyek közül az egyik a magyar korona országainak 1897. évi külkereskedelmi forgalmát fogja tartalmazni. Meg fog jelenni egy közlemény a magyar korona országainak vasutjairól s végül egy közlemény népesedési mozgalmáról. 3. A Statisztikai Havi Közlemények 1898. évi folyama. 4. A *Magyarország Tiszti Czím- és Névtára* ezimű kézikönyv. 5. A Magyar Korona Országainak Helységnevtára. A m. kir. központi statisztikai hivatal 1898. évi kiadványsorozatában előirányzott összes — mintegy 600—700 iv terjedelemben megjelenő — kiadványoknak előfizetési ára együttesen, tehát a Helységnevtárt is belészámítva, 13 forintban van megállapítva. A Helységnevtár kihagyásával pedig 10 frittal. Az előfizetéseket iránt legkésőbb 1898. évi február hó végéig kell intézkedni. Az előfizetési pénzek a megrendeléssel együtt közvetlenül a m. kir. központi statisztikai hivatalhoz (Budapest, II. ker., Oszlop-uteza) küldendők be. Megjegyezzük, hogy e kiadványok könyvtárusi uton is megszereshetők, azonban jóval nagyobb áron, mint hogy a bolti ár az előfizetési árak körülbelül két-háromszorosában fog megállapíthatni.

Szemétrágyaküldemények viteldíjkezdménye. Budapest—Ferenzváros állomásról 150 kilométeren belül fekvő m. kir. államvasuti állomásokra szállítandó szemétrágyaküldeményekre, amennyiben ezek teljes, külön vonatokban adatnak fel és a szállítási díj a rakomány tényleges sulya, de legalább a használt kocsi raksulya után való díjszámítás mellett vonatnonton legalább 300 tonnánál fizetetik, 100 kg. és 1 kilométerenkint a szállítási adót már magában foglaló 0.14 fillér bruttó egységértel alkalmazása engedélyeztetett. Minimális díj gyanánt 100 kg.-onként 8 fillér fizetendő. A budapesti összekötő vasuti hidon át szállított küldemények után a hidvám külön felszámítandó.

(*) **Berlinben a XXIV. hízó állat-kiállítás** f. évi május 11—12-én tartják meg, melyen tekintve, hogy Németországban a sertéstenyésztés ezidő szerint a legjovendelmezőbb tenyésztési ág, ez alkalommal az állami aranyérem a sertéstenyésztési osztálynak lesz kiadva. Ez által meggyőződést ohajtanak szerezni arra nézve, vajjon a Németországban kifejlesztett és tenyésztett fajok megfelelnek-e céljuknak, hogy t. i. megfelelő hízóállatokat képesek produkálni. A kiállításon néhány díjazott állattal próbavágásokat rendeznek és a hus minőségének megbíráására azt szakértőkből alakult bizottság vizsgálata alá bocsájtják. Együttal hírneves tenyésztetkből származó tenyésztők és kosok is ki lesznek állítva, melyek azonban nem esnek megbírálás alá.

Szuperfoszfát
chilisalétrom
kénsavas-káli
kénsavas-ámmon
 és egyéb műtrágyaféléket, továbbá

I^a rézgálicz
98-99%
 jegceczekben és őrlve valamint egyéb
permetező anyagokat
 legjutányosabban ajánl a

„HUNGÁRIA”
 műtrágya, kénsav és vegyi ipar
 részvénytársaság
 Budapest, Váci körút 21.

KERESKEDELEM, TÖZSDE.

Budapesti gabonátözsde.

(Guttman és Wahl budapesti terménybizományi cég jelentése.)

Az időjárás a hét első felében száraz és hideg volt, később bőséges esapadék eső és hó alakjában fordult elő és habár ez később csökkent, a hét végéig borús esős időnk volt. Hőmérséklet tartósan emelkedett volt. A vetések állásáról érkező hírek megnyugtatóak. A vizállás csökkent ugyan, mindazonáltal kedvező és a hajózás a Dunán a közeli napokban veszi kezdetét. A külföldön uralkodott időjárásról nincs különös jelenteni való.

A mi a külföldi piacok üzletmenetét illeti, ugy a hangulat szilárd és a forgalom is kedvezőbb. A kínálat tartósan gyengül, míg a tulajdonosok árköveteléseit az összes piacokon állandóan magasak. Amerikában jó exportkereslet, gyenge hozatalok és a látható készletek tetemes csökkenése az árak 4 c. emelkedését hozták magukkal, mely egy prompt áru, mint későbbi határidők is részesednek. Czupán a hét végével volt gyengébb visszaesés. Az európai piacok ennek hatása alól nem vonhatták ki magukat. Angliában az üzlet barátságos és az árak emelkedtek. A francia piacok ártatóak és liszt iránt is jó kereslet mutatkozott. Németalföld, Belgium és Swajczban a fogyasztás csak gyengén vásárolt ugyan, az irányzat azonban kellemes és az árak szilárdan tartottak.

Nálunk a hozatalok az összes czikkekből gyengék lévén, ez az irányzat szilárdságát hozta magával; kenyérmagvak ugyint takarmányczikkek iránt is jó érdeklődés mutatkozott és az árirányzat emelkedő.

Az üzleti hét részleteiről következőket jelenthetjük:

Buza csendes irányzatban indult. A hét kezdetével a malmok némi keresletet tanúsítottak és nagyobb mennyiségeket vettek fel, a hangulat azonban már a következő napon ellanyhult, mert a csökkenő határidőpiac a malmokat tartózkodásra intette. A tartósan magasabb külföldi jelentésekre azonban az irányzat nálunk is ismét szilárdabbra fordult. A helybeli raktárak erősen megcsappantak és a vasúti hozatalok is tartósan csökkentek. Minthogy pedig így a kínálat is szűk keretben marad, a malmok kényszerülve voltak a tulajdonosok magasabb árköveteléseit megadni. A múlt héthez képest az árjavulás ca. 15 kr mm.-ként, míg a heti forgalom alig haladja túl a 90,000 mm. Ezen mennyiségben már ca. 35,000 mm. külföldi áru is befoglaltatik, mely minőségéből néhány tétel tavaszi szállításra kelt el. Hazai áruból későbbi szállítások el vannak hanyagolva. A heti hozatalok 21,000 mm.-t tesznek ki.

Rozs csak gyengén van kínálva s kezdetben csak mérsékelt érdeklődésre talált. Vevők csupán helybeli malmaink voltak, melyek a multheti árakat engedélyezték. A buzaüzlet szilárdulásával az irányzat azonban e czikkben is emelkedő lett s a tulajdonosok 10 krral felemelt követeléseit készségesen adták meg. Az eladásra került kb. 6000 mm. minőség szerint 8.70—8.75 frtot ért el készpénzfizetés mellett Budapest távolságában s 8.80—9.00 forintot 3 óra helyben átvéve. Külföldi áruból néhány kisebb tétel a 8.75 frtot 3 óra helyben kelt el.

Árpa (takarmány és hántolási czelokra) prompt áruban csak szórványosan kerül a piacra s hízalók mint gyárosoknál egyaránt könnyen helyezhető el. A hangulat szilárd s minőség szerint 6.25—6.75 forintot teljes szemű jó áruért 7.— frtig fizettek helyben. Külföldi származású áruért minőség szerint 6.10—6.50 frt között fizettek 3 óra ab Budapest. Állomásokon átvéve csak néhány kisebb tétel kelt el tartott árak mellett.

Zab ugyancsak gyengén érkezik s a helyi fogyasztásnál gyorsan talált elhelyezést. Az árak 10 krral javultak s a forgalomban volt körülbelül 6000 mm. árszín és tisztaság szerint 6.35—6.90 frtot fizettek.

Tengeri szilárd s 5—10 krral emelkedett. Egészseges 6-áru helyben 5.30—5.35 frton jegyzett. Uj tengeri Budapest távolságában átvéve 5.20—5.25 frton. Állomásokon átvéve a kereslet javult, a tiszavidéki állomásokról elég bő az ajánlat, míg a Bácska és Bánáthól csak gyenge kínálat van.

Olajmagvak: Káposztarepceben e héten is alig volt forgalom. Jegyzéseink csak névlegesek jó minőségű áruért 11.75—12.75 frt. Határidők: káposztarepce január-februárra 12.75—12.80 frt, augusztusra 11.80 frton jegyez. Bányi repce 12.—12.75 frt. Gomborka kb. 11.50—12.50 frt, vadrepce kb. 5.50—6.25 frt, Lemmag 9.50—10.25 frt kendermag 7.50—7.75 Budapest.

Hüvelyesek: Babban a hangulat továbbra is csendes; kereslet nincs és így üzlet sem fejlődött. Névleges ab Baja-Zombor 7.— frtot, törpe babért Félégyházán-Gyöngyösön 7.50—7.50 frtot, barna babot (dunamenti) 6.50 frtot jegyzünk. Köles csendes és helyben 4.75—4.80 forintot jegyez.

Vetőmagvak: Vöröshere valamivel kellemesebb. Minőség szerint bánáti 30.—35.— frt, durvaszemű felvidéki áruért 37.—40.— frtot fizetnek. Lucernát csak szórványosan kínálnak és hazaitermésű áru 35.—40.— frton jegyez. Muharmag 6.—6.25 frtot ér el helyben. Bükköny helyben 6.—6.25 frton jegyez.

Napi jelentés 1898. február 22.

Készbuza ma gyengén volt kínálva, a malmok elég jó vételkedvet mutattak, az irányzat szilárd maradt, elkelt ca. 15,000 mm. szilárdan tartott árak mellett.

Eladatott:

Tiszavidéki:	200 mm. 79 kg. a 13.45 frt 3 óra
	500 " 76 " " 13.17 ¹ / ₂ " "
	100 " 76 " " 13 " " "
	100 " 76 " " 12.95 " vegyül.
	100 " 75 " " 12.90 " "
	100 " 75 " " 12.95 " "
	100 " 75 " " 12.85 " "
Pestvidéki:	450 mm. 77 kg. a 13.30 frt
	150 " 76 " " 13.15 " "
	500 " 76 " " 13.05 " "
	100 " 75 " " 12.87 ¹ / ₂ " "
Dunai:	2500 " 72 " " 12.40 " 3 óra
Felsőtiszaí:	500 " 78 " " 13.15 " "
	150 " 76 " " 12.95 " "
	100 " 77 " " 12.75 " "
	100 " 76 " " 12.75 " "
	100 " 76 " " 12.75 " "
Román ó:	3600 " 80 " " 11.60 " "
	3600 " 80 " " 11.60 " "

Készrozsa csekély forgalom mellett változatlanul 8.70—7.50 frt Pest paritással kelt el.

Árpa kínálat hiányában forgalom csekély.

Tengeri állandóan szilárd.

Zab tartott.

Határidők gyengén indultak, a tartott készáru-piac folytán megszilárdultak.

Következő kóteések történtek.

	Kötegetett.	Déli zárlat.
Tavaszi buza . . .	12.04—12.08—12.06	12.06—08
Ószi buza . . .	9.33—9.36—	9.35—36
Tavaszi rozs . . .	8.64—8.71—	8.70—72
Ószi rozs . . .		
Tavaszi zab . . .	6.50—	6.50—52
Ószi zab . . .		
Nov. tengeri . . .		
Uj tengeri . . .	5.33—5.36—	5.35—36
Uj repce . . .	11.80—	11.80—85

Szeszüzlet.

Szesz. (Goldfinger Gábor szeszgyári főtisztviselő tudósítása.)

A szeszüzletben a hét elején szilárd irányzat uralkodott és egy a finomított valamint az élesztőszesz ára 25 krral emelkedett. A vidéki szeszgyárak 50 krral drágábban jegyeznek és finomított szeszt Budapestre szállítva 56.50 frton ajánlanak nagyban. Élesztőszesz felsőmagyarországi kereskedők és regáléberlők által 56.50 frtig lett vásárolva.

Mezőgazdasági szeszgyárak által kontingens nyerszesz e héten elején 18.25—18.50 frton lett kínálva és ez áron több száz hektoliter el is kelt.

A kontingens nyerszesz ára Budapest 18.25—18.50 frt.

Bécsi jegyzés 19—19.20 fo int kontingens nyerszeszért.

Prágai jegyzés 54.75—55.25 frt adózott tripplé szesztért.

Trieszti jegyzés 11—11.25 frt kiviteli szesztért 90%. A kivitel a hét elején 201 q. finomított szeszt vásárolt.

Vidéki szeszgyárak 25—50 krral drágában jegyeznek.

Budapesti zárlatárak e héten: Finomított szesz 56.50—56.75 frt, élesztőszesz 56.25—56.75 frt, nyerszesz adózva 55.50—55.75 frt, nyerszesz adózatlan 15.25—15.75 frt, denaturált szesz 20.50—21.— frt. Kontingens nyerszesz ———.

Az árak 10,000 literfokkonként hordó nélkül budapesti vasutállomáshoz szállítva készpénzfizetés mellett értendők.

A központi vásárcsarnok árjegyzése nagyban (en gros) eladott élelmiszerek áráiról.

Magyar gazdák vásárcsarnok ellátó szövetkeztének jelentése 1898. február hó 19-éről.

Hosszabb csendesség után ma ismét élénk forgalomról és különösen változatos, nagytételű és száma küldemények beérkezéséről adhatunk hírt.

Már a szerdai nap, de különösen a csütörtök és péntek hozott nagydob tételekben bárányokat, birkákat, sertéseket (egészben és szétarabolva), borjakat, vágott baromfit és tejtermékeket egyaránt, mely árak, a teavaját kivéve, mind kielégítő keresletnek és kelendőségnek örvendenek. Gróf Nádasdy Ferenc vadaskertjéből négy darab szép szarvastehentét kaptunk, a melyek 56 kron kgként egészben azonnal vevőre találtak.

Jegyzéseink a következők: bárányok 5—15 frtg párja, minőség szerint: birkahus II. rendű 24—29 kr, sertéshus szalonnával 50—56 krig, borjúhús eleje 45—50 kr, hátulja 52—65 kgként.

Pulyka elkelt 54—60-ig, liba 55—60, kacsa 52—56 kr kgként; kappan 90—1.50, csirke 50—70-ig dbja. Füstölt sódar (hazai) 90—95 kr, füstölt kenyérszalonna 80—100-ig kilója.

Teavaj, mely czikkben még mindig nem kielégítő a kereslet, elkelt 1.10—1.20 kron, főzővaj 70—90 kr, túró 18 kr, tejföl 25—30 kr kgként.

Beküldésre ajánlunk a termelőknek különösen túró, a mennyiben a napi behozatalok elég szép ár mellett korántsem fedezik a keresletet.

(A székesfővárosi vásárcsarnok-igazgatóság jelentése. Budapest, 1898. febr. 21-én.)

Hus. Marhahús hátulja I. oszt. 1 q frt 46—50 II. oszt. 40—46, III. oszt. 30—40, eleje I. oszt. 40—48 II. oszt. 34—40, III. oszt. 30—34, borjúhús hátulja I. oszt. 52—60, II. oszt. 48—52, eleje I. oszt. 48—52, II. oszt. 44—54, birkahús hátulja I. oszt. 30—37, II. oszt. 28—30, eleje I. oszt. 24—36, II. oszt. 20—24, bárány eleje 1 db ———, hátulja ———, sertésbú magyar szalonnával elsőrendű 1 q 54—54.0, vidéki 46—59, szalonna nélkül elsőrendű 60—60, vidéki 54—56, sertéshus pörkölt 48—50, sertéshus szerb szalonnával 48—52, szalonna nélkül 50—54, sertéshus füstölt magyar ———, idegen (vidéki) ———, sonka nyers 1 kg. 60—80, füstölt bef. csonttal 0.8—0.9, csont nélkül 0.90—0.95, sonka füstölt külf. csont nélkül ———, szalonna sózott 1 q 50.0—52, füstölt 55.0—57.0, sertézsír hordóval 56.0—56.0, hordónélkül 54.0—55.0, kolbász nyers 1 kg. ———, füstölt 70—80, szalámiföldi 130—140, külföldi ———, malacz szópós 60 1 kg ———, tisztított ———0.0.

Baromfi. a) Élő. Tyúk 1 pár frt 1.20—1.40, csirke 1.00—1.4, kappan hizott 2.20—2.50, sovány ———, réce hizott 3.50—4.00, sovány 2.00—2.60, lud hizott 5.00—7.50, sovány 2.80—3.50, pulyka hizott 5.00—6.—, sovány ———. b) Tisztított. Tyúk 1 db frt 0.50—0.80, 1 kg. ———, csirke 1 db 0.40—0.70, 1 kg. ———, kappan hizott 1 db 0.90—1.50, 1 kg. ———, réce hizott 1 db 1.—1.60, 1 kg. 50—56, félkövér 1 db 0.80—1.—, lud hizott 1 db 3—3.70, 1 kg. 0.54—0.60, félköv. 1 db 2.50—3.20, 1 kg. 44—53, pulyka hizott 1 db 2.50—3.—, 1 kg. 50—60, félkövér 1 db 1.20—2.—, 1 kg. 40—55, ludmáj 1 db 20—1.—, 1 kg. 1.50—1.90, lúdszír 1 kg. 70—0.90, idej liba 1 db ———.

Hal. Élő. Harsca 1 kg. frt 0.40—1.00, csuka 0.30—0.80, ponty (dunai) 0.30—0.40, süllő ———, kecsge 0.—0.0, márna ———, czomó 0.30—0.50, angolna 0.—0.—, apró kevert 0.20—0.30, lazac ———, pisztráng ———.

Tej és tejtermékek. Tej 1 lit. frt 0.06—0.10, lefölözött 0.05—0.08, tejszín 0.—0.—, tejföl 0.24—0.30, tehénvaj (tea) 1 kg. 0.80—1.20, I. rendű 0.70—0.80, II. r. 0.50—0.60—, olvasztott ———, Margarin I. rendű ———, II. rendű 0.—0.—, tehéntúró 0.12—0.18, juh-túró 44—56, lipói 0.42—0.56, juhsajt 0.—, emmenthali sajt 1.05—1.10, groji sajt 0.65—0.70.

Liszt és kenyérmű. Fehér kenyér 1 kg. frt 0.16—0.18, barna kenyér 0.14—0.16, rozskenyér 0.13—0.15. Buzaliszt 00 sz. 1 q ———, 0 ———, 1 ———, 2 ———, 3 ———, 4 ———, 5 ———.

Hüvelyesek. Lencse magyar 1 q frt 14-18, stoke-rai 26-30, borsó héjas magyar 8-12, koptatott magyar 13-18, külföldi 15-20, bab fehér apró 7-9, nagy 8-16, szines 6-50-10.

Tojás. Friss I. o. (1440 db.) 1 láda frt 32-33-5 II. oszt. (1440 db.) —, meszes —, orosz tojás 100 db. —, tea tojás 2-65-2-80, törött tojás —.

Zöldség. Sárgarépa 100 kötés frt 2-4-1, 1 q 2-0-3-0, Petrezelem 100 kötés 3-4-1, 1 q 2-5-5-5 zeller 100 drb 1-2-40, karalábé 0-8-1-4 vöröshagyma 100 köt. —, 1 q 6-8-00, fohagyma 100 köt. —, 1 q 15-0-18-0, vörösrépa 100 drb 0-60-1-20, fehérrépa —, fejeskáposzta 4-0-6-0, kelkáposzta 100 drb 1-40-2-5, vörös káposzta 6-0-8-0, fejesaláta 0-0-0, kötött saláta —, burgonya, rózsza 1 q 2-20 3-0, sárga 2-60-3-20, külföldi —, fekete retek 100 drb 1-20-1-60, uborka nagy salátának 100 db —, savanyított —, savanyítani való 100 db —, savanyított —, zöld paprika 0-0-0, tök főző —, zöldbab 0-0-0, zöldborsó hüvelyes olasz 1 kg. —, fejtett 1 lit. —, tengeri 100 cső —, karfiol 100 db 7-0-9-0, paradicsom 1 kg. 0-0-0, spárga —, torma 100 db 12-16.

Gyümölcs. Fajalma 1 q frt 18-30, köz. alma 12-18 fajtörte 25-30, közönséges körte 6-14, szilva magva-váló 0-0-0, vörös —, aszalt 18-26, cseresznye faj —, közönséges —, meggy faj —, közönséges —, ringló —, barack kajszin —, őszibarack —, dinnye görög nagy 100 db —, kicsi —, sárga faj —, 1 kg. közönséges —, szőlő 1 kg. —, csemege —, dió (faj, papir-héjú) —, közönséges 22-25, mogyoró 18-30, gesztenye magyar —, olasz 16-22, narancs messinai 100 db 1-8-3-5, pugliai —, mandarin 2-00-3-0, citrom 0-80-1-20, füge hordós 1 q 17-20, koszorus 18-22, datolya 38-46, mazsolaszőlő 40-65, egres 1 lit. —, eper 1 kg. — kr.

Fűszerek és italok. Paprika I. rendű 1 q frt 30-45, II. rendű 18-30, csöves 30-30, (szá-ritott) —, kömény —, borsókamag —, mák 1 q frt 20-32, méz csurgatott 0-38-0-42, sejtékben 1 kg. —, szappan szín —, közönséges —, fehérbor asztali palackban 1 lit. 0-40-0-60, vörös asztali palackban 0-55-0-85, házi pálnka palackban 0-0-00, ásványvíz palackban —.

Hideghusvásár a Garay-téri élelmi piacon. 1898. febr. 22-én. (A székesfővárosi VII. ker. előjáróság jelentése a „Köztelek” részére.) Felhozott Budapestről 35 árus 20 db sertést, — árus 18 db süldőt, 1200 kg. friss húst, 500 kg. füstölt húst, 400 kg. szalonnát, 200 kg. hájat. Vidékről és pedig a szokott helyekről 17 árus 214 db sertés, — kg. friss hús.

Forgalom élénk. Árak a következők: Friss sertés-hús 1 kg. 56-58, 1 q 5200-5300, süldőhús 1 kg. 60-72, 1 q —, füstölt sertés-hús 1 kg. 68-75, 1 q —, szalonna zsirnak 1 kg. 54-56, 1 q —, füstölt szalonna 1 kg. 60-75, 1 q —, háj 1 kg. 58-60, 1 q —, disznózsír 1 kg. 64-64, 1 q —, kocsonyahús 1 kg. 36-44, 1 kg. —, füstölt sonka 1 kg. 76-80, 1 q — krig.

Hideghusvásár az Oreczy-uti élelmi piacon. 1898. február hó 22-én. (A székesfővárosi VII. ker. előjáróság jelentése a „Köztelek” részére.) Felhozott Budapestről 36 árus 36 db sertést, — árus — db süldőt, 2280 kg. friss húst, 170 kg. füstölt húst, 1800 kg. szalonnát, 470 kg. hájat, — kg. zsirt, — kg. kolbászt, — kg. hurkát, — kg. füstölt szalonnát, — kg. kocsonyahúst, — kg. disznózsírt, — kg. (db) sonkát.

Vidékről és pedig a szokott községekből 13 db sertés.
Forgalom közép. Árak a következők: Friss sertés-hús 1 kg. 60-64, 1 q 5300-5400, süldőhús 1 kg. füstölt sertés-hús 1 kilogramm 58-72, 1 q 5600-6000, szalonna zsirnak 1 kg. 54-56, 1 q 5300-5400, füstölt szalonna 1 kg. 60-64, 1 q 5800-6000, háj 1 kg. 60-64, 1 q 5800-6000, disznózsír 1 kg. 60-64, 1 q 5600-5800, kocsonyahús 1 kg. 36-48, 1 q 3000-3200, füstölt sonka 1 kg. 60-72, 1 q — krig.

Budapesti takarmányvásár. (IX. kerület Mester-utca, 1898. febr. 22. A székesfőv. vásárgazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.) Felhozott a szokott községekből 185 szekér réti széna, 40 szekér muhar, 12 zsupszalma, 5 szekér alomszalma, — szekér takarmányszalma, — szekér tengeriszár 2 szekér egyéb takarmány (lóhere, luczerna, zabosbukkony, kles s.b.), 1100 zsák szecska. A forgalom élénk. Árak a-ként a következők: réti széna 200-260, muhar új 240-270, zsupszalma 150-170, alomszalma 120-140, egyéb takarmány —, lóhere —, takarmányszalma —, tengeriszár —, luczerna —, —, sarju —, szalmaszecska 170-190, széna —, új —, zabosbukkony 220-240. Összes kocsiszám 255, suly 220,500 kg.

Allatvásárok.

Budapesti szarómarhavásár. Február hó 22-én. A székesfővárosi közigazgatóság és marhavásár igazgatóság jelentése.

Felhajtott: 528 drb belföldi, — db galicziai, — drb tiroli, — db növendék élő borju, 97 db élő

barány; — drb belföldi, — drb galicziai, — drb tiroli, — drb bécsi, — drb növendék borju, 384 drb öltött bárány, — drb élő kecske.

A borju és bárányvásár élénk lefolyásu volt. Árak a következők: Élő borjuk: belföldi 34-42- frtig, kivételesen — frtig dbonkint, — frtig, kivételesen — frtig sulyra, növendék borju — frtig, kivételesen — frtig dbonkint, — frtig sulyra. Öltött borju: belföldi 38-46, tiroli — frtig, galicziai — frtig, növendék borju — frtig dbkint, öltött bárány 23-65 frtig, bécsi öltött borju —, kiv — frtig sulyra. Élő bárány 5-7-0 frtig, kivételesen irtig élő kecske — frtig páronkint. Hizlalt ürt —.

Budapesti juhvásár. 1898. február hó 21-én. (A székesfővárosi közigazgatóság és marhavásár igazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.)

Felhajtott: Belföldi hizlalt ürt 1446, feljavított juh 312, kisorolt kos —, kiverő juh —, bárány —, kecske —, szerbiai —, angol keresztelés —, romániai — durvaszörü — db.

Birkavásár meglehetősen élénk lefolyásu volt. Árak a következők: Belföldi hizlalt ürt 17-20- frtig páronkint, 19-5-20 frtig 100 kiló élősuly szernt. feljavított juhok 15-16-5, kiv. — frtig páronkint, 19-19-50, kiv. — frtig sulyra, kisorolt kosok —, kiv. — frtig, kiverő juhok 10-5-14 páronkint, 16-18, kiv. — frtig sulyra, bárány —, kecske —, anyajuh 15-19, 18-19-5 suly, angol keresztelés —, romániai —, durvaszörü — frtig páronkint, 100 kiló után — frt.

Bécsi vágómarhavásár. 1898. febr. 21. A bécsi marha- és huspénztár jelentése.

Összes felhajtás 4116 db. Ebből magyar 2756 db galicziai 456 db, bukovinai 163, németországi 741 db bizott 3072 db, legelő — db, fiatal 1044 db, ökor 2946 db, bika 294 db, tehén 633 db, bivaly 43 db.

A szombati vesztégyvásárra 309 drb volt a felhajtás. A felhajtás a mult hetéhez képest 300 dbal volt nagyobb. A vásár lanyha hangulattal kezdődött és 1/2 frtnyi esés volt mindjárt. Minél előbbre haladt a vásár a hangulat annál nyomottabb lett és az áresés is nagyobbodott, úgy hogy 100 kilóként az áru 1 frttal esett. A vásár vége nyomott és marad eladatlán is.

Árak: prima magyar 35-38- (39-) frt, szekunda 30-33 frt, tertia 25-29 frt. Galicziai prima 35-37- (38-) frt, szekunda 30-34 frt, tertia 26-29 frt. Német prima 38-41-50 (—), szekunda 34-37, tertia 29-33 frt. Konzervörök: 23-26- é. s., rosszabb minőségű — frt é. s. Bika 23-32- (—) frt é. s., tehén 18-30 frt é. s., bivaly 18-23-50 frt é. s. (Kizárólagosan élősulyra minden % levonás nélkül történnek. Az értékesítésben kitüntetett áruk ugy értelmezendők, hogy egy és ugyanazon eladó, a jobb minőségű állatok kg.-jáért p. o. 40 krt, a kiverésért pedig 35 krt kap.)

Egyes eladások: Magyar hizó ökrök. Eladók:

	Ár	Ár
Alstädter József Pta-Szarvasd...	35	34 1/2
Bauer Jakab, Trencsén...	34	33
Czifra F. és fia, Gy.-Szt-Miklós	29	26 1/2
Grubitsch Vitalis	34	30
Grün Mendel	36 1/2	34 1/2
Hacker és Engel, Győr...	33	—
Stummer báró urad. N-Bodok	31	29
Lederer & Kálmán, Nagyvárad	37	—
Löwinger L., Jánosháza	25	26
Muth József, Siófok	28	—
Neumann testvérek, Arad	39	38 3/4
Schimmel M., Bruck	26	—
Weisz M. & fia, Munkács	34	32
Windisch József, Zákány	29 1/2	26

Erdélyi hizó ökrök. Eladók:

Farkas & Mendl, Szászrégen	34	31
Farkas & Illyés, Marosvásárhely	34	—
Hager Chr. & Cie, Agnetlen	37	—
Hager Mihály, Hermanfalva	37	—

Német hizóökrök. Eladók:

Alstädter J. Pta-Szarvasd	41	38
Bauer Jakab, Trencsén	37	36
Blau testvérek, Temesvár	41	—
Frisch Gyula, Versecz	40	35 1/2
Gyár-részv.-társaság, Arad	41 1/2	38 1/2
Hacker Miksa, Sopron	38 1/2	37
Hacker Mór, Sopron	41	—
Heller Vilmos, Moys	27	—
Józsefvárosi spiritszinfonitó-gyár, Temesvár	41 1/2	38 1/2
Lederer & Kálmán, Nagyvárad	37	—
Neumann testvérek, Arad	41 1/2	38 1/2
Peterfreund Tób. Szepes-Olaszi	32	30
Purgly L., Kunágota	30	—
Gr. Todesco urad. N-Vázsony	41	40 36 33
Zemau J. Felső-Eőr	27	—

Az alsó-ausztriai helytartóság elrendelte, hogy az eddig minden hét hétfőjén megtartott vesztégyvásár ezenul szombaton tartassék meg. A vesztégyvásárra felhajtandó állatok a vásárt megelőző pénteken kell, hogy rendeltetésük helyére megérkezzenek. Az eddig elzárt megyék közül a következő vármegyék vannak tudóvész és száj- és körömfájás miatt zár alá helyezve és csakis ezen vármegyékből nem hajthatók fel állatok a vásárra és pedig: 1. Tudóvész miatt a következő megyék:

Liptó, Nyitra, Pozsony (Csallóköz határa kivételével), Szepes, Trencsén és Turóc, továbbá Pozsony sz. kir. város, az alsó-vácsi (gödöllői) és felső-vácsi járás. 2. Száj- és körömfájás miatt Krassó-Szörénymegye, Ungmegye Nagy-Berezna és Zalamegye Nova járasa, továbbá Komárom és Szabadka sz. kir. városok. Horvát-Szlavonországban Szerém megye és a területén levő városok.

Bécsi sertésvásár. 1898. febr. 15-én. (Schleiffelder és társai bizományi cég távirati jelentése a „Köztelek” részére).

Felhajtás: 4369 fiatal sertés, 4397 kövér sertés, összesen 8766.

Az üzlet változatlan. Ára kilónként élősulyban fogyasztási adó nélkül: prima 49-50 kr, kivételesen 50-50 kr, közepes 47-48- kr, könnyű 43-46 kr, süldő 32-40 kr.

Bécsi szarómarhavásár. 1898. febr. 17-én. Felhozott: 4100 borju, 1989 élő sertés, 1517 kizsigerelt sertés, 644 kizsigerelt juh, 2213 bárány.

A borju ára jó tartotta magát és 2 krral emelkedett. Kizsigerelt sertés iránt a multheti arakon élénk volt a kereslet. Bárány is jó keresletnek örvendett, kissé emelkedett áruk mellett.

Árak kilogrammonként: kizsigerelt borju 40-46 kr., prima 48-54 kr., primissima 56-60 kr., kivételes 58-60 kr., prima — kr., primissima — (—) kr., fiatal sertés 32-40 kr., kizsigerelt sertés nehéz 48-52 kr., süldő 44-52 kr., kizsigerelt juh 28-38 kr., bárány páronkint 5-12 kr.

Bécsi juhvásár. 1898. február hó 17-én. Felhajtás 1259 db juh.

Élénk kereslet mellett az ár 1-2 krral emelkedett kilónként. Kiviteli juh 21-23 kr. kilónként.

Árak: export juh páronként —, raczka —, selejtes juh 0- — frt.

Szerkesztői üzenetek.

B. G. urnak, Rimaszombat. A buza szalma eladásra vonatkozólag tessék hirdetést feladni a „Köztelek” kishirdetési közzét, mert ez nem a lap szellem tartalmához tartozik.

P. F. urnak, Gelse. Akáczcsemeték beszerzésére vonatkozólag tessék a kérdést a „Köztelek” hirdetési rovatában közzétenni, mert mi e tekintetben nem ajánlhatunk beszerzési forrásokat.

K. F. urnak, Rigyéc. Szives válaszáat köszönettel vettük, azonban mellőztük, miután a már megjelent felelettel szemben nem mond igazat.

Gr. F. L. urnak, Nagy-Salincz. A megreklamált kérdés a „Köztelek” 8-ik számában megjelent, választ a gazdák köréből nem kaptunk; szakértőnket megsürgöttük.

Az Orsz. magy. gazd. egyesület tulajdona.

Az egyesületi tanács felügyelete alatt: Főszerkesztő és kiadásért felelős: Forster Géza az O. M. G. E. igazgatója. — Felelős szerkesztő: Szilassy Zoltán az O. M. G. E. szerkesztő-titkára. — Társzerkesztő: Buday Barnabás.

Elsőrangú hazai gyártmány.

Pontos cím:

ELSŐ MAGYAR

GAZDASÁGI GÉPGYÁR

RÉSZVÉNY-TÁRSULAT

BUDAPESTEN.

Magyarország legnagyobb és egyedüli gazdasági gépgyára, mely a gazdálkodáshoz szükséges

összes

gazdasági gépeket gyártja.

Rendelések megtétele előtt kérjük minden szakbavágó kérdéssel bizalommal hozzánk fordulni.

Részletes árjegyzékkel

és szakszertü felvilágosítással díjmentesen szolgálunk.

Szecskavágók   Mészalók

Országos Magyar Kölcsönös Biztosító Szövetkezet.
BUDAPESTEN, VIII., József-körut 8.

Alakult 1894. évben.
Elnök: TELEKI GÉZA gróf. Alelnök: CSÁVOSSY BÉLA.

Igazgatósági tagok:
ANDRÁSSY GÉZA gróf, BUJANOVICS SÁNDOR, DESSEWFFY ARISTID, PÜSPÖKY EMIL,
RUBINEK GYULA, SZENTKIRÁLYI KÁLMÁN, SZILASSY ZOLTÁN, SZÓNYI ZSIGMOND,
TELEKI SÁNDOR gróf.
Vezérigazgató: SZÓNYI ZSIGMOND.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR KÖLCSÖNÖS BIZTOSÍTÓ SZÖVETKEZET a gazdaközönység általános elismerése szerint híven megfelel hivatásának; folyton fejleszti a reformokat, melyeket a gazdaközönység évek óta sürgetett és a károknak gyors és méltányos kiegyenlítésével a felek teljes megelégedését vívta ki magának, az

épület és átalány (pauschal) biztosításnál rendkívül mérsékelt díjaival tetemes megtakarítást tesz lehetővé; a szövetkezet pusztán csak a díjakat számítja fel a megfelelő kincstári bélyeggel; — minden más illeték kizárásával.

Gazdasági egyesületi tagok — tekintet nélkül a biztosított érték nagyságára — a tiszta díjból 5% díjengedményben részesülnek.

Kisgazdák, ha huszan egyszerre, egy csoportban, de külön-külön ajánlattal terményeiket biztosítják, 10% engedményben részesülnek.

Bővebb felvilágosítással szolgál az igazgatóság Budapesten, (József-körut 8. sz.) és a vidéken létesített ügynökségek.

5024

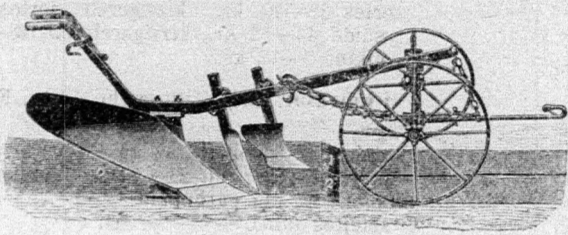
Gazdák és kertkedvelők
figyelmébe!

Magas csiraképességű és kitünő minőségű
gazdasági és kerti magvakat
szállít igen jutányos áron
FROMMER A. HERRMAN utóda
magkereskedése BUDAPEST.

Arjegyék ingyen és bérmentve.

HIRDETÉSEK

felvételnek a kiadóhivatalban
BUDAPEST,
Üllői-ut 25-dik szám.

Egy és több vasu egytetemes **aczélekéim** és
talajmivelő eszközeim

olcsó ár, **elsőrendű minőség** és célszerű szerkezetüknel fogva országszerte legjobb hírnévnek és kelendőségnek örvendenek, minél fogva gyártmányaimra a t. gazdaközönység figyelmét felhívom.

Arjegyékekkel és árajánlattal szívesen szolgálok.

Bächer Rudolf

cs. és kir. kizárólagos ekegyára

Budapest, VI. ker., Nagymező-utcza 68.

Magyarországi vezérképviselő: **Szücs Zsigmond.**

Az
„Unicum-Drill“

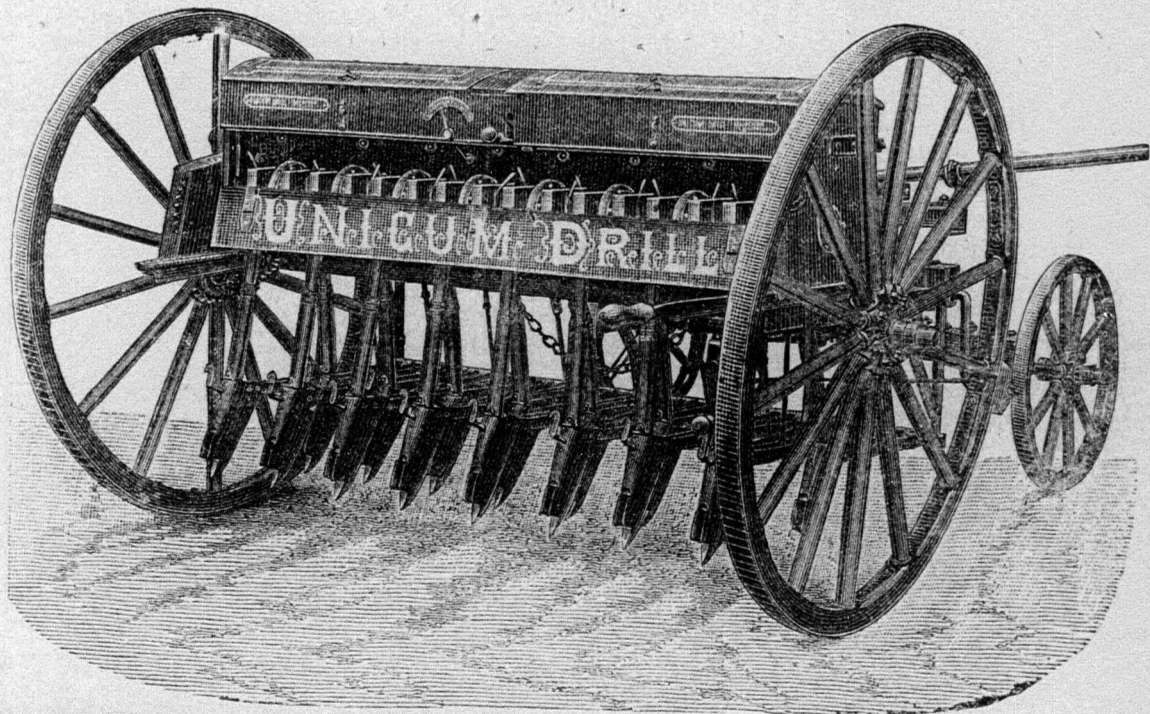
egyvetemes sorbavetőgép sokoldalú használhatóságánál, célszerű szerkezeténél fogva egész Európában

a legjobb hírnévnek és a legnagyobb kelendőségnek

örvend, minélfogva az összes eddigi vetőgépek között az

első helyet foglalja el.

Arjegyék és bővebb felvilágosítással készséggel szolgál:

Melichar Ferencz

cs. és kir. szabadalmazott **kizárólagos vetőgépgyára**

Budapest, VI. ker., Nagymező-utcza 68.

Megpróbálás vagy más gyártmánnyal való összehasonlítás végett gyártmányaimat a t. gazdaközönység rendelkezésére bocsálom.

Egyedüli specialis ekegyártással foglalkozó gyár az Osztrák-Magyar monarchiában.

Egyedüli kizárólag sorbavetőgépekkel foglalkozó gyár az Osztrák-Magyar monarchiában.

Eladó szőlővessző.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület „**istvántelki immunis**“ homoktalaju szőlőjéből a következő európai és amerikai szőlővesszők eladók:

Gyökeres európai vesszők.

Tramini Piros	4.000 drb.	ezre	16	frt.
Furmint	600	"	"	"

Sima európai vesszők.

Olasz Rizling	26.500 drb.	ezre	8	frt.
Nagy Burgundi	8.500	"	"	"
Tramini Piros	4.500	"	"	"
Furmint	500	"	"	"
Piros Bakar	2.000	"	"	"
Chasselas blanc	1.800	"	"	"
" croquant	900	"	"	"
" rouge	2.900	"	"	"
Mézes fehér	9.200	"	"	"
Madelaine angevine	2.800	"	"	"
Muscad regyes	1.800	"	"	"
Kadarka	200	"	"	"
Szt.-Lőrincz	1.900	"	"	"

Gyökeres amerikai vesszők.

Riparia Sauvage II. osztályú	11.000 drb.	ezre	8	frt.
Herbemont	1.000	"	"	"
Jaquez	4.000	"	"	"
Vialla	800	"	"	"

Sima amerikai vesszők.

Riparia Sauvage	10.200 drb.	ára	6	frt.
Herbemont	1.000	"	"	"
Jaquez	6.500	"	"	"

Megrendelések az

Országos Magyar Gazdasági Egyesület igazgatójához

BUDAPEST, köztelek intézendők. — Az elszállítás **tavaszzal** történik a megrendelés sorrendjében. — A megrendelésnél a vesszők fele ára előre beküldendő, hátralevő rész utánvétellel szedetik be. — Csomagolásért és vasútra szállításért ezrenként 1 frt számítottik.

IGAZGATÓ.

MAGYAR ÁLTALÁNOS HITELBANK.

KÖZGYÜLÉSI MEGHÍVÓ.

A Magyar Általános Hitelbank szavazatra jogosult t. cz. részvényesei az **1898. évi márczius 19-én** szombaton d. o. 10 órakor, Budapesten a bank helyiségében (V., Nádor-utca 12. szám) tartandó

harminczadik rendes közgyűlésre

meghívhatnak.

A tanácskozás tárgyai:

1. Az igazgatóság jelentése a társaság 1897. évi üzleteiről.
2. Az igazgatóság jelentése a részvénytőke felemelése iránti közgyűlési határozatnak keresztülviteléről.
3. Az igazgatóság számadása az 1897-ik üzletéről és indítványa az évi nyereség megállapítása és hováfordítása iránt.
4. A felügyelő bizottság jelentése.
5. Határozathozatal e tárgyban és a felmentés megadása az igazgatóság és a felügyelő bizottság részére.
6. Igazgatósági tanácsosok választása.
7. Egy igazgató választása.
8. A felügyelő bizottság választása és tiszteletdíjának megállapítása.

A közgyűlésen minden részvényes **húsz** darab letett részvény után egy szavazattal bír.

A szavazatra jogosult t. cz. részvényesek felhívhatnak, hogy részvényeiket a le nem járt szelvényekkel együtt a közgyűlésre kitűzött határidő előtt **14 nappal** Budapesten a Magyar Általános Hitelbanknál, vagy **Bécsben** a cs. kir. szab. osztrák kereskedelmi és ipar-hitelintézetnél, vagy S. M. von Rothschild bankháznál letétbe tegyék.

A részvények számszabán összeállítva a benyújtó által sajátkezűleg aláírt jegyzék kíséretében nyújtandók be.

E jegyzék Budapesten **két**, Bécsben **három** példányban állítandó ki.

E jegyzék egy példányát a benyújtónak az átvétel elismerésével visszaadatik. A részvényesek csak ezen elismervény visszaadása mellett fognak a közgyűlés után visszaszolgáltatni. A közgyűlésre belépti jegyül szolgáló igazolvány **Budapest**en közvetlenül a letétel alkalmával, **Bécsben** nyolcz nappal a közgyűlés előtt fog kiadatni.

Ha valamely részvényes szavazati jogát más szavazatképes részvényes által óhajtja gyakorolni, a megbízott nevére szóló meghatalmazást az igazolvány hátán kitölteni s aláírni tartozik.

A mérleg a felügyelő bizottság jelentésével együtt **nyolcz** nappal a közgyűlés előtt **Budapest**en az intézet helyiségeiben, **Bécsben** a cs. kir. szab. osztrák kereskedelmi és ipar-hitelintézetnél és S. M. von Rothschild bankháznál a részvényesek rendelkezésére bocsátatik.

Budapest, 1898. február 16-án.

5383

Az igazgatóság.

WOHANKA és TÁRSA Budapest, V., Váci-körút 76.

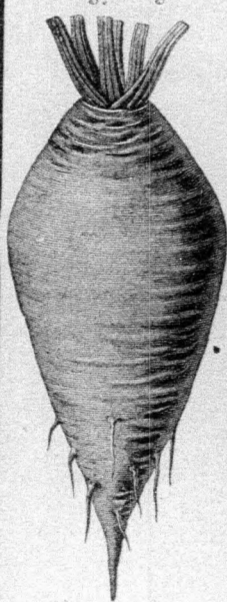
felhívjuk a t. gazdaközönség becses figyelmét

saját tenyésztésű répamagjainkra

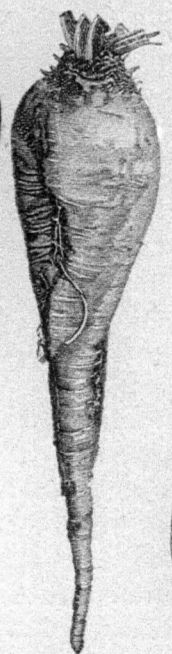
ugy mint

a) CZUKORRÉPAMAGOKRA.

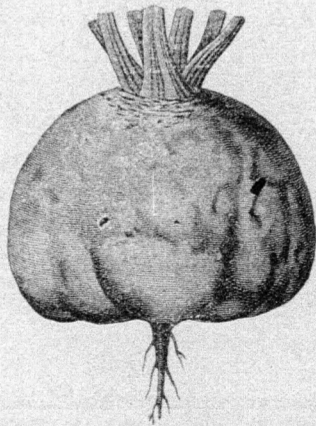
Olajbogyó-alaku nagy sárga

Wohanka-féle czukordús répa

Oberndorfi sárga és vörös

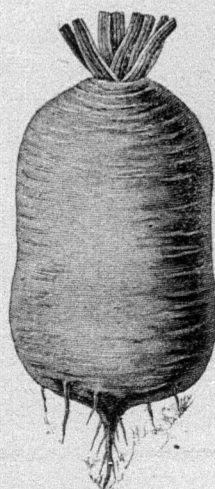

b) Takarmányrépa-magokra,

melylyel már több mint 25 éve látjuk el a magyar és osztrák gazdaközönséget.

Olcsó árakkal és felvilágosításokkal készséggel szolgálunk.

Eckendorfi óriás gyökér nagy sárga

Wohanka-féle terménydús répa

Mammuth sárga és vörös

Egyedüli specialis ekegyártással foglalkozó gyár az Osztrák-Magyar monarchiában. Egyedüli kizárólag sorhavelőgépekkel foglalkozó gyár az Osztrák-Magyar monarchiában.

Impregnált takarmány-répamag

Budapesten kizárólag csakis

MAUTHNER ÖDÖN

magkereskedésében kapható.

Az impregnálási eljárás abból áll, hogy forró nedves levegő jelenlétében a répamag egy bizonyos időtartamra kénsavval és klórgázzal érintkezik tehát fertőtlenítve lesz, **miáltal a répamagon tapadó összes mikroorganizmák, csiragombák stb. teljesen és biztosan megöletnek.**

Az impregnált répamag előnyei:

1. Csiraképessége **sokkal magasabb** mint a nem impregnálté.
2. **4—5 nappal előbb kel ki**, mint az ugyanilyen viszonyok közt elvetett nem impregnált.
3. Csirázási és fejlődési erélye következtében **10 napos palántája oly erős, mint a nem impregnáltból származó 3 hetes.**
4. **Kedvezőtlen tavaszi időjárás esetén az impregnált 20—25 százalékkal nagyobb termést ad**, mint ugyancsak kedvezőtlen tavaszi időjárásnál a nem impregnált.

Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve küldetik.

Kis-Szállás, 1897. június hó 10.

MAUTHNER ÖDÖN urnak, Budapest.

Van szerencsém értesíteni, hogy az impregnált répamag után kelt palánták sokkal erősebbek és egyenlőbbek, mint a nem impregnált mag utániak, sőt az utóbbiak sokat szenvedtek az ormányos bogarak által, a mi az impregnált répánál nem észlelhető.

Tisztelettel

Brandeis Ede s. k., urad. intéző.

Henrika, 1897. június 29.

MAUTHNER ÖDÖN urnak, Budapest.

Vonatkozással május 28-áról kelt becses felhívására van szerencsém közölni, miszerint a küldött répamagvak immár mind kikelték. Egyenletesen jól csakis az oberndorfi mag kelt ki, míg a vörös Mammuth és sárga olajbogyó ritka maradt. Impregnált és nem impregnált mag között különbség az oberndorfinál nem volt, míg a Mammuth egy, az olajbogyó két nappal előbb kelt (az impregnált t. i.) — Ezen kétféleségnél a fejlődés első hetében az impregnált maggal vetett parcellák a növények erőteljesebben fejlődnek.

Tisztelettel

Kleiszner, s. k.,

Gróf Chotek Rudolf tisztartója.

MAUTHNER ÖDÖN urnak, Budapest.

A répamagvak későn vetve csak a múlt hó 20-án kezdtek kelni, még pedig egyszerre, azon különbséggel, hogy az impregnált jobban, egyenletesebben kelt, tehát sűrűbb sorokat tüntet. Valamennyi egy napon lett megkapálva.

Écska, 1897. június hó 8.

Tisztelettel

Winkler s. k.

Mezőhegyesi m. kir. áll. ménésbirtok igazgatósága.
MAUTHNER ÖDÖN urnak, Budapest.

Folyó hó 1-én kelt levelezőlapom tett kérdésére van szerencsém a következőkben válaszolni:

A küldött répamagvak f. é. április 13-án lettek elvetve, április 22-én valamennyi egyszerre kelt ki.

Az impregnált és nem impregnált között az első napokban különbség nem volt észlelhető, 4—5 nap múlva azonban csakis az oberndorfinál volt észrevehető, hogy szebb és a sorok tömöttebbek az impregnálnál, mint a hasonló fajú nem impregnálnál.

A további figyelések nagy gonddal eszközöltetnek.

Mezőhegyes, 1897. május 11.

Juhász s. k. kir. tanácsos, igazgató.

Mikép vált be az impregnált takarmányrépa-mag?

Pankota, 1897. június hó 19.

MAUTNER ÖDÖN urnak, Budapest.

A répák egyáltalán igen szépen fejlődtek, az impregnált magból kelt palánták erősebbek a nem impregnálnál.

Kiváló tisztelettel

Sulkovsky herceg-féle gazdasági intézőség: Iby s. k.

MAUTHNER ÖDÖN urnak, Budapest.

Itt annyira esős idő jár, hogy minden gyorsan fejlődik és kél s így alig tudnék határozott választ adni, de talán mégis az impregnált mag egyenletesebben és gyorsabban kelt ki.

B.-Csaba, 1897. május 8.

Zlinszky István, s. k., gazdas. egyleti titkár.

Alcsuth, 1897. május 5.

MAUTHNER ÖDÖN urnak, Budapest.

Becses megkeresésére válaszólag értesitem, hogy a kísérletre küldött répa-magvakból az impregnált három nappal előbb kelt ki, mint a nem impregnált és feltűnően erőteljesebb is fejlődése.

Ó es. és kir. fensége József főherceg ur jószágigazgatósága:

Rácz s. k. igazgatósági titkár.

Lepsény, 1897. október 29.

MAUTHNER ÖDÖN urnak, Budapest.

A lepsényi uradalom részére küldött háromféle répamag egyenlő talajba elvetve, egyenlő munkában részesítve, a következő eredményt mutatják fel.

A kikelés- és fejlődésnél alig mutattak fel látható különbséget, a termés vég-eredménye a következő:

Egy magyar hold adott:

Oberndorfi impregnált	26424	kgrot
" nem impregnált	23100	"
Vörös Mammuth impregnált	20400	"
" nem "	17400	"
Olajbogyó impregnált	18360	"
" nem impregnált	16200	"

A fenti kimutatásból kitűnik, hogy az impregnált magvak nagyobb hozamot adtak, mint a nem impregnáltak. Daczára, hogy a kelés- és fejlődésnél szemmel látható különbség nem mutatkozott, mégis kell, hogy a fejlődésre befolyással legyen a mag beavatása.

Hogy biztos meggyőződést szerezhessenek, kérem jövő időben egyik magból impregnált és nem impregnált magot küldeni, de csak oberndorfít.

Kiváló tisztelettel Balassa Lajos s. k., kasznár.

Nagy-Dorogh, 1897. május 3.

MAUTHNER ÖDÖN urnak, Budapest.

Az impregnált és nem impregnált répamag kelése között egy és félnap a különbség az impregnált előnyére. Tisztelettel

Bakay Dezső s. k.

Sárd, 1897. május 15.

MAUTHNER ÖDÖN urnak, Budapest.

Az impregnált és nem impregnált répamag kikelési különbség nálunk 5 nap volt, vagyis az impregnált 5 nappal kelt ki hamarabb.

Tisztelettel Berezky Sándor s. k. uradalmi ispán.

Van szerencsém becses tudomására hozni, hogy az impregnált és nem impregnált répa között annak további fejlődésében és növekedésében látható különbség (még az első kapa előtt) állott be, mely a kapa után annál szembeötlőbb.

Az impregnált répa növekedésre, nagyságra és színre lényegesen elűt a nem impregnálttól. Mig az előbbi intenzív zöld színű és nagyobb, az utóbbi öregedett s halványabb. — A Mammuthnál a különbség kevésbé szembeötlő, valószínűleg a talaj nem felel meg e répafajnak.

Kiváló tisztelettel

Báró Stummer Agoston-féle jószágigazgatóság, Tavarnok. u. p. Nagy-Tapolcsány.

Klapatek J. s. k.

1897. június hó 2.

Van szerencsém a tavarnoki uradalom fentebbi jelentését az impregnált répamagokra vonatkozólag megküldeni. Maradok

Kiváló tisztelettel

Meskó Pál s. k.,

nyitrai megyei gazdasági egyleti titkár.

Mezőhegyes, 1897. június 2.

MAUTHNER ÖDÖN urnak, Budapest.

F. hó 28-án kelt becses kérdésére válaszolva, van szerencsénk a következőket közölni:

A nedves időjárás folytán a répák szép fejlődésnek indultak, csak a Mammuth hagy hátra némi kívánni valót. Az olajbogyónál és Mammuthnál kevés különbség van az impregnált és nem impregnált között. Mind-

két fajnál az impregnált valamivel jobban fejlődött és talán ezért van, hogy a földi bolha kevesebb kárt tett benne, mint a nem impregnáltban. Az obendorfinál a különbség feltűnőbb. Ennél az impregnált jóval szebb, mint a nem impregnált.

Mindhárom faj már ki van egyezve.

A mezőhegyesi m. kir. áll. ménesbirtok igazgatósága.

Kisbér, 1897. május 6.

MAUTHNER ÖDÖN urnak, Budapest.

Megkeresése folytán tudatom, hogy az impregnált répamagvak 3-4 nappal korábban keltek a nem impregnáltaknál és pedig a sárga oberndorfi 4, az olajbogyó és Mammuth 3 nappal előbb. Fejlődésükben is előbbre vannak a nem impregnáltaknál.

Kisbéri m. kir. áll. ménesbirtok gazd. igazgatósága. Vasdinnyei intézőség.

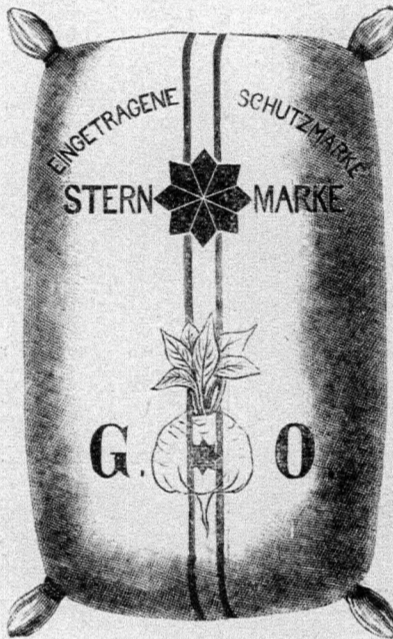
N.-Szarva, 1897. május hó 5.

MAUTHNER ÖDÖN urnak, Budapest.

Háromféle impregnált és annyi nem impregnált répamagot április 22-én sajátkezűleg vetettem el a nagyszarvai kísérleti téren. Ma van május 5-ke és konstatalom, hogy a magvak gyönyörűen kikelnek, úgy, hogy különbség csak az impregnált sárga obendorfinál észlelhető, — ez a leg-szebb kikelést mutatja. Későbbi megfigyelésemet közölni fogom.

Hazafias kiváló tisztelettel

Póór Titus s. k.

Hirdetési ár 15 szög 30 kr., ezen felül minden szó 2 kr., feltűnő betűkkel 4 kr. Cím közlésénél minden beiktatásnál 30 kr. bélyegilleték.

KIS HIRDETÉSEK.

Csak mezőgazdák és a szakirodalom terményei, továbbá állást keresők és azok hirdetései vételnek fel e közértesítés rovataiban.

Csak oly levelekre válaszolunk, melyekkel válaszra szükséges levélbélyeget vagy levelezőlapot küldenek.

Kérjük

mindazokat, kik valamely jellegű hirdetésre ajánlatot kiadónkba küldik, (jellegű hirdetés címét nem közölhetjük), hogy azokhoz eredeti okiratokat ne csatoljanak, mert azokért semmi felelősséget nem vállalunk. Az ajánlatok megfelelő levélbélyeggel látandók el, mert a kiadóhivatal azt saját költségén nem továbbítja.

Együttel félreértések kikerülése végett tudatjuk t. olvasóinkkal, hogy kiadóhivatalunk állás közvetítésével nem foglalkozik az úresedésben levő állásokat sem tartjuk nyilván, csakis a beküldött hirdetések közöttük tapunkban a megfelelő hirdetési díj előleges beküldése mellett. A kiadóhivatal.

BETÖLTENDŐ ÁLLÁS.

Tehénészeti
felügyelőnek energikus, katona viselt megjelölhető, nos keresztlény ember, — ki már ilyen minőségben alkalmazva volt, nagyobb tehénésztet — keresztek. Cím a kiadóhivatalban. 5351

Felsőbb

gazdasági tanítótételt végzett fiatal ember keresztek Budaörsi László ur egyik birtalmában részleges segélyt állást betöltendő, évi fizetés 250 frt készpénz és teljes ellátás. Folytatók kéretnek folyamodványokat Rézbányai Béla titkár címére Budapest Hold-utca 1. beküldeni. 5355

Egy

földmives-iskolát jó sikerrel végzett, nőten fiatal ember, ki a magyar és német nyelvet szótban és írásban bírja — mint gazdasági segéd, bérzadaságba felvétetik — az állás 1898. ápril 1-én betöltendő, bővebbet Halm Sándor, Bács-Madaras. 5361

A maisai

bérzadaságban egy irnok állás betöltendő. Csak Komoly jellemű szorgalmas reflectansok adják be folyamodványukat és okmányok másolatát, melyek vissza nem küldetnek. Fizetés egy évre 250 forint és élelmezés. Ajánlatok Maisai gazdaság u. p. Tolna-Hidóknál címzen küldendők. 5360

Segédítési

állás ön üresedésbe gróf Zichy János lángi uradalmában, az uradalmi központi felügyelőségénél április 1-én. Fizetés: 288 frt készpénz, lakás és teljes ellátás. Előnyben részesülnek azok, kik a magyar-óvári gazdasági akadémiát végeztek és a német nyelvben járassak. Folytatók sajtóközleg írt kérvényeiket bizonyítvány másolatokkal együtt (melyek vissza nem küldetnek) méltóságos gróf Zichy János urhoz intézve az „Uradalmi központi felügyelői hivatalhoz” Nagy László (Fehérmegye) küldjék március 10-ig. 5358

ÁLLÁST KERESŐK.

Gazdatiszt.

30 éves, ízr., családtalan kinek nagy uradalmakból 10 évi gyakorlata van, jártas a gazdaság összes ágában, 4 évig mint központi gazdatiszt működött, azonnali vagy későbbi belépésre, szerény feltételek mellett állást keres. Bizonyítványai igen jók. Cím a kiadóhivatalban. 5172

Szeszgyár.

gőzmalom, tehénésztet és ezukortól pa termeléstől egybeköltött 3000 holdas bérzadaság birtokos ízr. kezelő ispánja 20 évi gyakorlattal bizonyítványokkal szerény feltételek mellett ápril esztől május esztéjére állást keres. Cím a kiadóhivatalban. 5305

Földmives-

iskolát végzett, kevés igényűtel bíró, kiszolgált katonai nős, gazdaságba állást keres, bármikori belépésre. Cím a kiadóhivatalban. 5287

Egy

ízr., egy a külső mint a belső gazdaságban, valamint az iskolai teendőiben is teljesen jártas, 13 évi gyakorlattal bíró katonaviselt fiatal házasságban március vagy április esztéjére vagy ezen időn túl is bármikori belépéssel gazdatiszt állást keres. Cím a kiadóhivatalban megjelölendő. 5196

Földmives

iskolát jolosen végzett 6 évi gyakorlattal bíró nős férfi április esztéjére állást keres. Jártas a cukorrépa, dohánytermelés, tehénésztetvezetés és hizlalásban. Némi biztosítékot is adhat. Cím a kiadóhivatalban. 5358

Kezelőtiszt

állást keres 34 éves, nős, rom. kath. vallású, a m.-óvári akadémiát kitünő sikerrel végzett, 14 évi gyakorlattal bíró, erőteljes és megbízható gazdatiszt. Beszél magyarul, németül, tótul, szlovákul és franciául; jártas a gazdaság összes ágában kívül a komló, kender, rizs és szőlőtermelésben. 9 év óta az alföldi egy nagy uradalmában, felmondatlan állásban mint kezelőtiszt működik. Műveltség, szakértelem minden bizalmi állás betöltésére képesítik. Cím a kiadóhivatalban. 5376

Debreczeni

gazdasági tanítótételt jeles sikerrel végzett gazdasz azonnali belépésre állást keres. Katonamentes, beszél és ír magyarul, németül és tótul. Szíves megkeresések „V. J.” jelleg alatt keres. 5371

Nőtlen

gazdatiszt, kautiöképés, hat évi gyakorlattal azonnali, esetleg későbbi belépéssel, nős vagy nőten állást keres. Cím a kiadóhivatalban 5353

Alkalmazást

keres földmives-iskolát igen jó eredményekkel végzett, egy évig mint kezelőtiszt működő nős, gyermektelen, katonakötelezettségnek eleget tett rom. kath. vallású 26 éves egyén, jártas a gazdaság minden ágában, tehénésztet, hizlalás, sertés-tenyésztés, szőlészet, gyümölcsésztetben. Állást bármikori elfogathatja, szíves megkeresések „F. P.” jelleg alatt a kiadóhivatalába kéretnek. 5386

1-ső áprilisra

ispáni esetleg ellenőri állást keres debreczeni földmives-iskolát végzett a ciszfennvid. uradalmakban szerzett 10 évi gyakorlatot igen jó bizonyítványokkal bíró, rom. kath. nőten, katonakötelezettségnek eleget tett 31 éves férfi, ki jelenleg is mint kezelő ispán működik, a magyar nyelvben kívül beszélik románul is. Cím a kiadóhivatalban. 5390

31 éves.

rom. kath. vallású, nős egyén, ki kitünő bizonyítványokkal rendelkezik és 14 év óta a gazdasági pályán működik. Ispáni állást keres méltóbbi belépésre. Ha szíves megkeresés folytán személyes bemutatás kívántatik, azt kész azonnali teljesíteni. Cím a kiadóhivatalban. 5294

31 éves.

nős, ízr. vallású gazdatiszt — a kül- és belgazdaság minden ágában, valamint a tehénésztet és hizlalás terén jártas — 15 éves praxissal, állást változtatni óhajtja. Cím „Erelyes” jelleg alatt a kiadóhivatalban. 5393

Gazdasági

iskolát végzett, románul is beszél, 22 éves, nőten gazdasz, ki egy évig egy intenzívben kezelt alföldi uradalmában mint gazd. irnok működött, állást keres oly nagy uradalmában bármikori belépésre, ahol verszorgalma s ekkölessé magaviselelete által jövőjét biztosíthatná. Szíves megkereséseket „Irnok” jelleg alatt a kiadóhivatalba kéretnek. 5399

Debreczeni

szaktiskolát végzett 6 évi gyakorlattal bíró, s ekkölessé család-ból származó gazdatiszt, ki a mezőgazdaság minden ágában, valamint cukorrépa termelés, tehénésztet, hizlalás stb. jártassággal bír, azonnali alkalmazást keres. Cím a kiadóhivatalban. 5398

ÁLLATOK.

Eladó állatok.

A méltóságos P. Horváth Gáborné Patai gazdaságában 8 drb k-téves erdélyi fajbika, 5 drb részben vemhes erdélyi faj tenyésztésben eladó. Erteközhetsi Helmonostor 22. szám Kolozsvárt a tulajdonosnével, honnax alkalmi keccival a hirdett állatok megköthetők. 5307

Mikus

(apja St. Gation, anyja Tuba) 8 éves, jeztelen, sötét poj, angol telivér, nagómé, kitünő tenyékenységgel Angliából anyjában importálva eladó Bauer Antalnál Házi-pusztán, u. p. Pápa. 5183

Megvételre

keresteknek pilmut, lángzán, fehér bráma, bronx és franczia pulyka, tyukok és kakasok, emdeni tojók és gunarak, pekingsi tojók és gunarak, ajánlatok a cím, a mennyiség és az ár pontos megjelölésével a „Baromfiak” című szakiap szerkesztőéhez Budapest. Köztelek küldendők. Ugyanitt kívánatra ezen szakiap mutatószámra is kapható. Előfizetési ára egész évre 2 frt. 5379

Jó

számtanú angol felvér vagy szamoszati telivér hágmért keres bérbe Szabolcsa Henrik bérzadaság P.-Péter, u. p. K.-K.-Félegyháza. 5388

A

macsi uradalmában 2 db. két-éves eredeti simmenthall tenyészbika eladó. Bővebb felvilágosítást ad az uradalmi intézőség Macs per Debreczen. 5379

Eladó

olcsón 20 darab 3-4 éves vöröstarka tünő, átlagos sulya páronként krb. 950 kg.; 10 drb tarka, szép fiatal ökor átlagos sulya páronként krb. 1200 kg. Henrik Ignácz bérlőnél Szabolcsa Vasmegye. 5377

Tenyésztések.

Az ország egyik legjobb fajtájú tenyésztésből eladó 100 darab magkocsa sülők, és 100 darab magkocsa sülők; igen szépek és egészségesek. Venni szándékozók március 1-ig jelentkezni kéretnek. Cím a kiadóhivatalban. 5372

Az

adonyi uradalmi Dajai gazdaságában 1 drb 2½ éves inthall, 2 drb 1¾ éves Muravogyi tisztavérű bika eladó. További felvilágosítással szolgál Sziankovic József kasznár Duna-Adonyban. 5394

VEGYESEK.

Timótfűmag

vagy komcsin fűmag (Phleum pratensis) eladó saját feladó állomáshoz állva 26 frt-ért métermázsánként. Cím a kiadóhivatalban. 5393

UJI UJI!

Lóheremag rosta.
Egyedüli legbiztosabb szita lóheremagnak arankától való megtisztításához. Ára 5 frt.
Kapható:
Delaval
vas és sodronyáru gyárában 5230
Kassán.

A mikosdi

uradalmában tavasszal circa 15 wagon Imperator és Lucius burgonya kerül eladásra. Szíves megkeresések az uradalmi intézőséghez Mikosd, per Zalabér intéződök. 5346

Sok évi tartósságuk miatt olcsóbbak a száma-köteleknél. Ajánlom minden gazdának próba kísérletnek. Egy próba postacsomag 200 keve vagy 100 arab portiókért mindenhova bérmentve 1 ft 60 kr. utánvét mellett küldötök. 5323

Fa-csemeték.

akác, bálvány (Alantus), sorfánk akátság jegenyenyár, pírós berkenye, nyír, stb. jutányos árban eladó. Bashalom, posta vasút Királytelek, Liptay Jenőnél. 5323

Öltönyv.

Szakértők ajánlása folytán igen jó hidegen folyó és tapadó öltönyvas kapható dobozonként 1 frt-ért. Cím a kiadóhivatalban. 5400

I. Birtokeladás

500 hold és pedig 400 hold szántóföld, 60 hold rét, a többi szabadföld, lakház és gazdasági épületekkel, okvetlen eladó, kevés közpénzzel s szűkségelődik, mert bankteher rajta matadhat. Közvetlen komoly rellaktánsnak e lap kiadóhivatalában meg tudható címzen. 4721/a

Eladó

vetőmag-burgonya. Lamm Armin ur fetelet urad. bérletén 500 q Daber és 500 q szász nagy-ma-burgonya válogatott minőségben vetési célra eladó. Ezen burgonya fajtak 19-20% keményítőt tartalmaznak és igen bő termők. Bővebb felvilágosítással a fetelet urad. bérlet intézőségé, u. p. Lepény szolgál. 5380

Az

alecsuthi tengeri egy bőtermőségű, mint korai részenél fogva, leginkább pedig mint igen értékes kereskedelmi áru, a hazai keményítőt tengeri fajtak közt, a legkiválóbbnak van elismerve. Ezen tengeri nemestése az orsz. nagy, kir. növ. term. állomás utasítása alapján évről-évre folytatattik, hogy jó eredménytel, azt bizonyítja az ország minden részéről nyilvántult érdeklődés a vetőmag iránt. Mult évekhez hasonlóan, az időn is kapható az uradalmnál vetőmag, a következő árak mellett: gondosan kiválasztott csövek közep részéről, kézzel morzolt vetőmag ára métermázsánként 9 frt. Első rendű piaci áru métermázsánként 7 frt. Az áruk Bicskei állomásra szállítva (Budapest-Ujszónyi vonalon) szákon kívül értenedök. Vetőmagból 1 q-nál piaci árúból 5 q-nál kevesebb mennyiség nem szállítattik. Megrendéseket a pénz előleges beküldése vagy az áru vasúti elővezetése mellett, míg a készlet tart, elfogad a főhercegi gazd. intézőség posta állomás Fejérvár-Accsán. 5214

Lóvasúti

hámigák (kambék) fűszármak legjobb karban és teljes mezőgazdasági löszerszámok olcsón eladotnak. Schreiber Ferencz Budapest, Váci-körút 39. 5482

Hogy az olyan

répamag-nak
mely kifejtett anyarpakból termeltetett, teljesen megérett és alapos tisztításon ment keresztül nem kell chemiai procedura, bizonyítja, az én

Oberndorfi

répamagom, mely 98% o-al eszirázik 222 esirával és az én

Eckendorfi

répamagom, mely 92% o-al eszirázik 206 esirával

HALDEK

BUDAPEST,
Károly-körút 9. sz.

Járó buza,

legértékesebb és legbővebben termő tavasszal eladó Mad Zoltán alattányi gazdaságában. 5350

Óriás

három éves, iskolázott spargagyökér, száza 1 frt-50 kr-ért, ezre 12 frt-ért kapható Tarnai Vilmos apostagi kertészteten. 5324

Óriási

Mammuth-tökmag eladás. Saját tenyésztésű. A Mauthner Odön kirakában minden őszzel látható 120-130 kilós példányok is határunkban termettek. Azoknak, kik meg nem termelték, szívesen szolgálok egész részletes termelési utasítással. Sokkal előnyösebb és egyszerűbb a lakarmányrepa termelésénél, sőt a tápanyaga jóval nagyobb és a megmunkáltatása fel annyiba sem kerül. A siker egész biztos. Egy 10 kilós csomag 11 frt és egy 5 kilós posta csomag franco utánvéttel küldve 6 frt. Ennél kisebb megrendést el nem fogadhatok. Megrendelésnél olvasható, pontos cím keretik. Schwarz Jakab Vaja (Szabolcs-megye). 5373

Homokszőlő telepítése.

Irta: Rácz Sándor.
Ára 1 frt 50 kr.

Oberndorfi répa-mag

1897. évi termés jótállással a fajtisztaságra és 5395 csiraképességre métermázsája 20 frtjával eladó ab vasutállomás Bicske, a csákvári gazdaságban.

Gyümölcsfák

minden fajban, továbbá iskolázott **fenyőfák** és gyökérnyakba **oított rózsák** stb. sok és a legszépek fajokban a **fajazonosság**ért vállalt felelősség mellett az ojtványok korához és erősségéhez mért **méltányos áron** kaphatók

Petrovay György,

30 év óta fennálló faiskolájában Nagy-Kürüben, (Jász-Nagy-Kun-Szolnok-m.) Arjegyzék kívánatra bérmentve küldetik. 2505

A magyar

gazdatisztok és erdőhisztok országos egyesülete ajánlja a t. ö. földirtokos és bérő uraknak állásközvetítő oszálvánál bejelentett tagjai elhelyezésére. Az ez ügyben való felvilágosítással szolgál az iroda: Budapestben, IX. ker. Köztelek Üllői-ut 25. sz. alatt.

Törleszt. kölesön földirtokokra.

Legmagasabb kölcsön a szőlő bérre. Ez költő biztosítást: nyugdíjra, és örvény díjra, mezőgazdasági, erdőhiszt és ezekkel rokon foglalkozású egyének számára a legelőssé díjtételekkel, mert nem nyereszkedésre alakult vállalat. Kívánatra alapszabály díjtételekkel és bővebb felvilágosítással szolgál az iroda: Budapestben, IX. ker. Köztelek Üllői-ut 25. sz. alatt.

Gőzmívelés.

Nagyobb területek szántását gőzekével

ajánló vagyok elvállalni; épügy

mélyrigolozást szőlő-telepitésekhez.

Érdeklődők kéretnek, hogy alanti czímemhez forduljanak.

gőszántási vállalkozó

Wolff Ernő, Budapest-Kelenföld.

T. Cz.

A Deering-féle amerikai gyártmányu arató-gépek és fűkasáló-gépek nemesak a külföldön részesültek elsőrendű kitüntetésekben, hanem legutóbb hazánkban a mezőhegyesi nemzetközi aratógépversenyen is mindanyia kitüntetés és elismerésben részesült. Nevezetesen első díjjal

nagy aranyéremmel

a Pony-kéveköti aratógép lett kitüntetve.

Ezen gépek mielőbbi megrendelését, hogy azok kellő időben szállíthatók legyenek, nagyon melegen ajánlom.

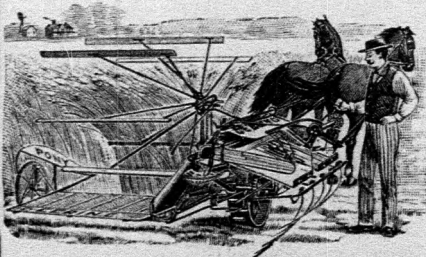
A szállított gépekért pedig a legmesszebbmenő garanciákat vállalok.

Kitünő tisztelettel

Propper Samu

Budapest, Váci-körút 52.

mint a Deering-gyár kizárólagos képviselője.

Sárga csillagfűrt,

saját, legutóbbi termés, keménymagvu, teljesen penészmentes 100 klg. zsákkal együtt 6 frt, Bochnia vasuti állomásra. Egy waggon vételénél árengedmény.

Gutsverwaltung BOROWNA

Posta: Bochnia, Galiczia.

5272

Német levelezés kéretik

Fuchs Hermann

tejgazdasági edények gyára 4760

BUDAPEST,

VI., Szondy-utca 35. sz.

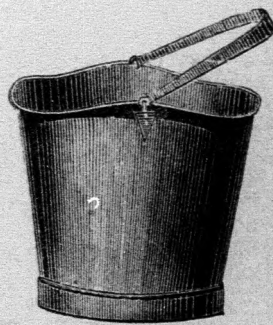
Edény gyártmányaim úgy minőségben, mint ár tekintetében általános elismerésben részesülnek.

Rendes vevőim közül felsorolom:

a „Budapesti Központi Tejcsarnok Szövetkezetet“, a „Gazdák Budapesti Tejegyesületét“ ugyszintén az aradi, pécsi, stb. tejcsarnokokat és számos nagy hazai gazdaságot.

Referenciákkal szívesen szolgálók.

Telefon-szám 17-35.

ALAPITTATOTT 1848-ban.

Freund A. és Fia

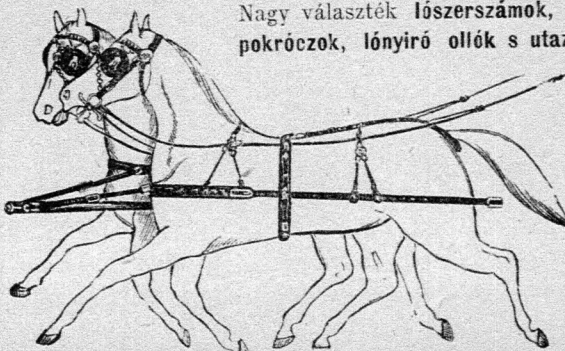
cs. és kir. szab. nyereg-, szij- és bőröndárak gyára

BUDAPEST, IV. ker., Koronaherczeg-utca 3. sz.

Nagy választék lószerszámok, nyerges, ostorok, zablák, ló-pokrécok, lónyiró ollók s utazó cikkekben, legjobb kivitelben jutányos áron. —

Előírással nyeregyszerelések tényleges s tartalékos tiszturak részére 1. golcsóbb áron.

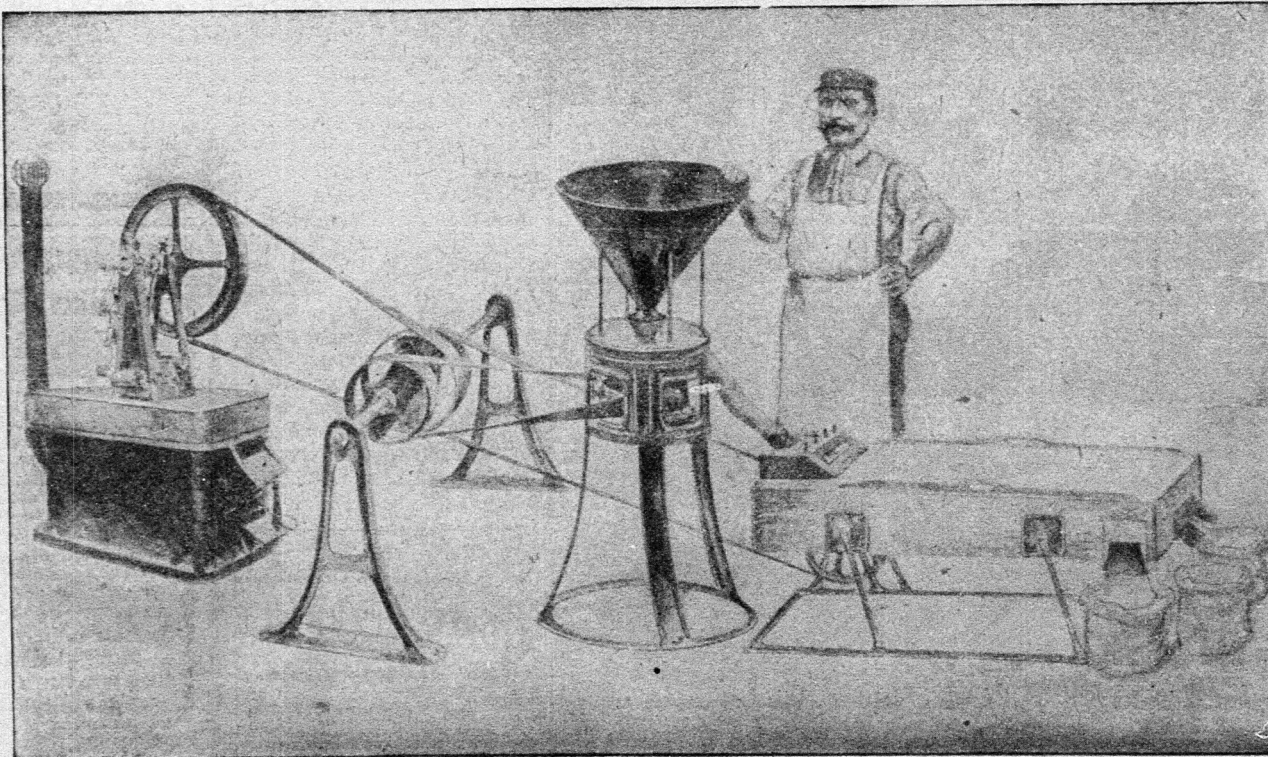
Képes árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

MALOMIPAR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

(Schweitzer rendszer.)

Budapest. VI. ker., Gyár-utca 48. szám alatt.

Szabadalmazott Schweitzer-féle malmok a mezőgazdaság terén igen fontos újítást képeznek.

Ezen teljesen új szerkezetű, átjavított malmok egyaránt alkalmasak darálásra és simaőrlésre: a gazdaságban e malmokkal szükség szerint készíthető igen jó minőségű liszt és takarmánydara.

Ezen malmok a Ganz-féle és a Sangerhauseni gépgyárak által gyártatnak, míg az őrlőtárcsák a világhírű Ganz-féle kérégtövényből készíttetnek.

A gazdasági élet követelményeinek megfelelőleg ezen malmokat 5 különböző nagyságban hozzuk forgalomba, locomobil, motor, járgány vagy kézhajtásra.

A Schweitzer-féle malmok rendkívüli előnyei a következők:

1. Csekély hajtóerő szükséglet.
2. Rendkívüli nagy munkaképesség.
3. Kitünő minőségű őrlemény.
4. Kiválóan tartós, javításra nem szoruló szerkezet.
5. Igen egyszerű kezelés.

Ezen malmok beszerzését minden gazdának a legmelegebben ajánljuk.

Részletes leírással, árjegyzékkel és felvilágosításokkal szívesen szolgálunk.